

รายงานประจำปี 2559

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ
POLLUTION CONTROL DEPARTMENT

เลขทะเบียน คพ. 04 - 196

คำนำ

ปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตรายเป็นปัญหาที่สำคัญจำเป็นต้องเร่งดำเนินการป้องกันและแก้ไข เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะปัญหาขยะมูลฝอยขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จนเกิดปัญหาขยะล้นเมือง ปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมถูกต้องด้านจากประชาชนในพื้นที่ ปัญหาการจัดการของเสียอันตรายชุมชน ของเสียอุตสาหกรรม รวมทั้งมูลฝอยติดเชื้อจนเกิดปัญหาการลักลอบทิ้งในพื้นที่หลายจังหวัด ก่อให้เกิดความเดือดร้อนของประชาชนที่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง และส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการเพื่อจัดการปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย โดยเน้นดำเนินการเชิงรุก ป้องกัน และลดปัญหามลพิษ โดยการจัดการขยะมูลฝอยดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) และอนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับของเสียอันตรายและสารอันตราย โดยอาศัยความร่วมมือของทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ได้จัดทำมาตรการ แนวทาง หลักเกณฑ์ทางวิชาการ และข้อกำหนดต่างๆ เพื่อเป็นกลไกอันหนึ่ง ในการจัดการปัญหามลพิษด้านกากของเสียและสารอันตราย ตลอดจนการประสานการดำเนินงานให้คำปรึกษา และให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และปัญหากรณีเหตุฉุกเฉินสารเคมีและลักลอบทิ้งกากของเสีย อีกทั้ง การสื่อสารให้ประชาชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ได้รับทราบถึงข้อมูลและการดำเนินงาน ป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษดังกล่าว ถือเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยให้ประชาชนเกิดความเข้าใจเห็นความสำคัญ ของปัญหา และเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการ

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงหวังว่าการจัดการรายงานประจำปี 2559 เพื่อสื่อสารและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารจะช่วยให้บุคคลทั่วไป ประชาชน หน่วยงานรัฐ และเอกชน ได้รับทราบผลการดำเนินงาน ของสำนักฯ และใช้ประโยชน์จากรายงานฉบับนี้เพื่อประกอบดำเนินงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการมลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย และร่วมกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมต่อไป

สุเมธา วิเชียรเพชร

ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ

สารบัญ

หน้า

ส่วนที่ 1 การบริหารจัดการและโครงสร้างภายใน สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย

➤ โครงสร้างสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	2
➤ อัตรากำลังสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	3
➤ อำนาจหน้าที่สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	4
➤ งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	8
➤ แผนยุทธศาสตร์สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	11
➤ In house Workshop สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	12
➤ กิจกรรม 5 ส สำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย	13

ส่วนที่ 2 การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

➤ (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ 5 ปี สำนักงานจัดการกากของเสียและสาร อันตราย พ.ศ. 2559 - 2564	19
➤ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564	23
➤ แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560)	25
➤ เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)	28
➤ ผลการสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี 2558	31
➤ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลขยะมูลฝอย	33
➤ ข้อมูลการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ปี 2559	35
➤ บริบทสังคมไทยกับการบริหารจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	36
➤ โครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน	38
➤ การลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	40
➤ การจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียในพื้นที่ท่องเที่ยวและอุทยานแห่งชาติ	43
➤ การดำเนินงานศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง	45
➤ สถิติอุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559	47
➤ การติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียม ในห้วยแม่ตาและแม่กุ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ประจำปี 2559	49

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

ส่วนที่ 3 อนุสัญญาและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกากของเสียและสารอันตราย

- การดำเนินงานเกี่ยวกับอนุสัญญาบาเซล : โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า – ส่งออกของเสียอันตราย 52
- การดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาบาเซล : การควบคุมการนำเข้าของเสียที่เก็บรวบรวมจากบ้านเรือน 53
- การควบคุมสาร Short-chain chlorinated paraffins ภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ 54
- การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ปี 2559 56
- การดำเนินงานอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ปี 2559 57
- การเตรียมการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท 61
- บทส่งท้ายโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศญี่ปุ่นในการพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษในประเทศไทย 63

ส่วนที่ 4 การประชุมนานาชาติด้านการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- การประชุม ASEAN Working Group on Chemicals and Waste (AWGCW) ครั้งที่ 1 66
- การประชุม Open-ended Working Group สมัยที่ 10 (OEWG-10) 69
- การเตรียมการและกำหนดท่าทีสำหรับการประชุม INC สมัยที่ 7 ของอนุสัญญามินามาตะฯ 73

ส่วนที่ 5 มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์การปฏิบัติด้านกากของเสียและสารอันตราย

- สารสำคัญของ ร่าง พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) และการเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมาย 76
- ความก้าวหน้า (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ 78
- มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียในพื้นที่เสี่ยง 80
- เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืด 82
- แนวทางการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย 85
- ข้อเสนออัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมซึ่งเอกชนจะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 87

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ส่วนที่ 6 การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย	
➤ กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน (KM) สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปี 2559	89
➤ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564)	91
➤ แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564)	91
➤ คู่มือ หลีเป๊ะ การจัดการขยะอย่างยั่งยืน	92
➤ รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558	92
➤ รายงานสถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชน ปี พ.ศ. 2559	93
➤ รายงานประจำปี 2558 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	93
➤ วารสารข่าวสารอันตรายและของเสีย ฉบับที่ 1/2559 2/2559 และ 3/2559	94
➤ แผ่นพับ การคัดแยกขยะ	94
➤ แผ่นพับ ขยะจะหมดไปด้วยการร่วมใจของทุกคน	95
➤ แผ่นพับ อนุสัญญาบาแมมาตะว่าด้วยปรอท	95

ส่วนที่ 1

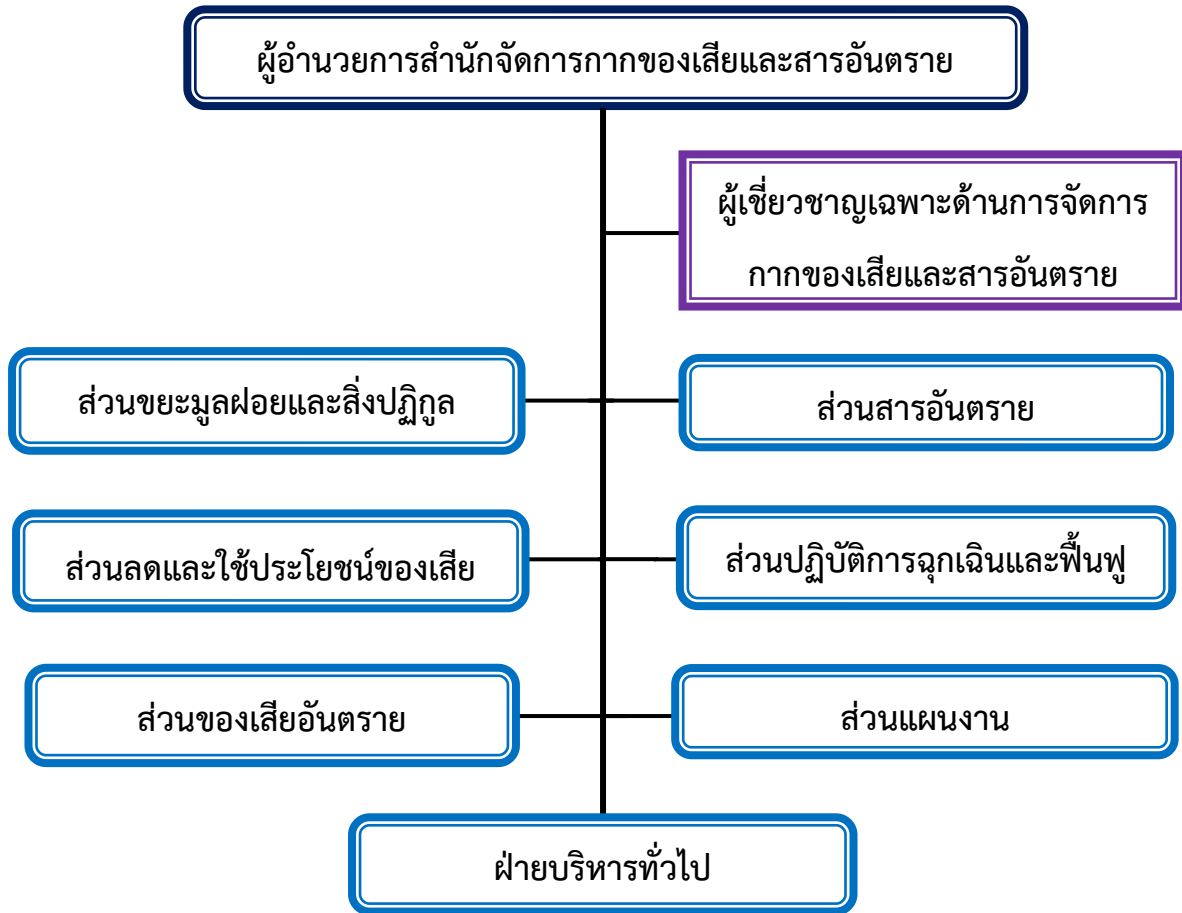

การบริหารจัดการและโครงสร้างภายใน สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- โครงสร้างสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
- แผนที่ยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
- In house Workshop สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- กิจกรรม 5 ส สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โครงสร้างสำนักงานจัดการกากของเสียและสารอันตราย

อัตรากำลังสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ส่วนงาน	ข้าราชการ	ลูกจ้างประจำ	พนักงานราชการ	บุคคลภายนอก	รวม
1. ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย	1	-	-	-	1
2. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย	1	-	-	-	1
3. ฝ่ายบริหารทั่วไป	3	2	2	2	9
4. ส่วนแผนงาน	6	-	4	1	11
5. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	7 ¹	-	2	3	12
6. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย	7 ²	-	4	2	13
7. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู	8	-	1	2	11
8. ส่วนของเสียอันตราย	6	-	2	2	10
9. ส่วนสารอันตราย	6 ³	-	3	3	12
รวม	45 ⁴	2	18	15	80 ⁵

ข้อมูล ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2559

หมายเหตุ

- 1 จำนวนข้าราชการตามอัตรากำลัง ซึ่งนับรวมข้าราชการที่ลาศึกษาต่อแล้ว แต่ไม่ได้นับข้าราชการที่มาช่วยราชการ
- 2 จำนวนข้าราชการตามอัตรากำลัง ซึ่งนับรวมตำแหน่งที่ว่าง 1 ตำแหน่งแล้ว
- 3 จำนวนข้าราชการตามอัตรากำลัง ซึ่งนับรวมข้าราชการที่ลาศึกษาต่อแล้ว
- 4 จำนวนข้าราชการทั้งหมดตามอัตรากำลัง ยกเว้นข้าราชการที่มาช่วยราชการ 1 คน
- 5 จำนวนเจ้าหน้าที่ทั้งหมดที่ปฏิบัติราชการ ยกเว้นข้าราชการที่มาช่วยราชการ 1 คน

อำนาจหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กฎกระทรวง

แบ่งส่วนราชการกรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 103 ก วันที่ 9 ตุลาคม 2545)

และเอกสารแนบท้ายคำสั่งกรมควบคุมมลพิษ ที่ 207/2556 ลงวันที่ 3 กรกฎาคม 2556

1. เสนอความเห็นเพื่อจัดทำนโยบายและแผนหลักการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
2. จัดทำแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมด้านมลพิษ ประสานการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย
3. จัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉิน ประสานการปฏิบัติการ ควบคุม แก้ไข ระวังหรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ในบริเวณที่มีการปนเปื้อนหรือการแพร่กระจายจากกากของเสียและสารอันตราย
4. เสนอแนะ มาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
5. ติดตาม ตรวจสอบ และจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษ ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
6. พัฒนาระบบ รูปแบบ หลักเกณฑ์ปฏิบัติ และวิธีการที่เหมาะสม เพื่อนำมาใช้ในการลดมลพิษ หรือการใช้ประโยชน์จากกากของเสียและสารอันตราย
7. เสนอแนะ ร่วมมือ และดำเนินมาตรการระหว่างประเทศด้านกากของเสียและสารอันตราย
8. ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

1. ฝ่ายบริหารทั่วไป มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ปฏิบัติงานสารบรรณ
- (2) ดำเนินการเกี่ยวกับการงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง และบริหารงานพัสดุ
- (3) ปฏิบัติงานบริหารงานบุคคลและช่วยอำนวยความสะดวกผู้บริหาร
- (4) ควบคุม ดูแล อาคารสถานที่ และการรักษาความปลอดภัยของสำนักฯ
- (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

2. ส่วนแผนงาน มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ประสานและจัดทำนโยบายและแผนการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (2) ประสานเพื่อจัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (3) ติดตาม วิเคราะห์ ประมวลผล และรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงาน และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- (4) บริหารจัดการระบบฐานข้อมูล และระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากกากของเสียและสารอันตราย
- (5) ประสานและดำเนินการร่วมกับหน่วยงานภายในกรม เพื่อให้การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาระบบบริหารราชการของสำนักบรรลุตามวัตถุประสงค์ เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- (6) กำกับ เร่งรัด ติดตาม รายงานผลการปฏิบัติงานการใช้จ่ายงบประมาณ การจัดทำตัวชี้วัดการปฏิบัติราชการระดับหน่วยงาน และประสานงานการจัดทำงบประมาณประจำปีของสำนัก
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะความเห็นเพื่อจัดทำนโยบายและแผนด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (2) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการ เพื่อควบคุมการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (3) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษเกี่ยวกับการดำเนินการด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (4) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (5) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (6) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน
- (7) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะความเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (2) จัดทำแนวทางการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์และวิธีการ เพื่อควบคุมการดำเนินงานด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (4) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษเกี่ยวกับการดำเนินงาน ด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (5) ศึกษา ประยุกต์ใช้รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่ ให้สอดคล้องกับขีดความสามารถและสภาพปัญหาของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- (6) ให้คำแนะนำ ปรีกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการลดการใช้ ใช้น้ำ และแปรรูปใช้ใหม่

- (7) ดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านการลดการใช้
ใช้ซ้ำ และแปรรูปใช้ใหม่
- (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) ประสานและสนับสนุนการปฏิบัติการเพื่อการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย
และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (2) ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการในการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และ
การลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและ
ของเสียอันตราย และการลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (4) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษกรณีเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และการลักลอบ
ทิ้งกากของเสีย
- (5) พัฒนาและถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการจัดการเหตุฉุกเฉินสารเคมีและของเสียอันตราย และ
การลักลอบทิ้งกากของเสีย
- (6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

6. ส่วนของเสียอันตราย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะความเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านการจัดการของเสียอันตราย
- (2) จัดทำแนวทางการจัดการของเสียอันตราย
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษ
อันเนื่องมาจากของเสียอันตราย
- (4) พัฒนาระบบ รูปแบบ แนวปฏิบัติ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการของเสียอันตราย
- (5) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษด้านของเสียอันตราย
- (6) ให้คำแนะนำ ปรึกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการของเสียอันตราย
- (7) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ รวมทั้งประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศ
ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตราย
- (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

7. ส่วนสารอันตราย มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

- (1) เสนอแนะการจัดทำนโยบายและแผนงานด้านการจัดการสารอันตราย
- (2) จัดทำแนวทางการจัดการสารอันตราย
- (3) เสนอแนะมาตรฐาน มาตรการ หลักเกณฑ์ และวิธีการเพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดมลพิษอันเนื่องมาจากสารอันตราย
- (4) จัดทำรายงานสถานการณ์มลพิษจากสารอันตราย รวมทั้งรายงานผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการสารอันตราย
- (5) พัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการมลพิษจากสารอันตราย
- (6) ให้คำแนะนำ ปรึกษา และเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการสารอันตราย
- (7) ดำเนินการตามพันธกรณีระหว่างประเทศ และประสานงานความร่วมมือระหว่างประเทศในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสารอันตราย
- (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

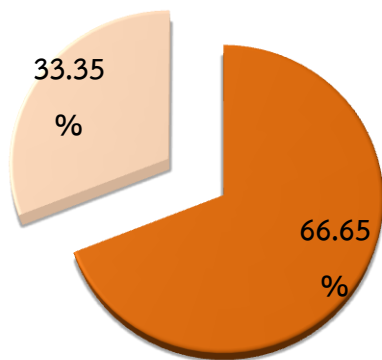

งบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

 เบญจวรรณ โชคชัยตระกูลโพธิ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
 พัชรพี สังข์ทอง นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
 ส่วนแผนงาน

ปี 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้รับการจัดสรรงบประมาณ จำนวน 43,194,000 บาท ดังนี้

1. เงินงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามแผนงานและภารกิจต่างๆ ภายในสำนักฯ จำนวน 28,790,000 บาท
2. เงินงบประมาณสำหรับโอนให้กับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 และ ทสจ. 76 จังหวัดเพื่อปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 12,980,000 บาท และเงินงบประมาณสำหรับโอนให้กับกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อปฏิบัติงานโครงการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบริเวณพื้นที่ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยโดยเตาเผาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 1,424,000 บาท รวม 14,404,000 บาท

 เงินงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามแผนงานและภารกิจต่างๆ ภายในสำนักฯ 28,790,000 บาท (66.65%)

 เงินงบประมาณสำหรับโอนให้กับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 , ทสจ. 76 จังหวัด และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม 14,404,000 (33.35%)

- ตารางสรุปงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายแยกตามกิจกรรมหลัก ดังนี้

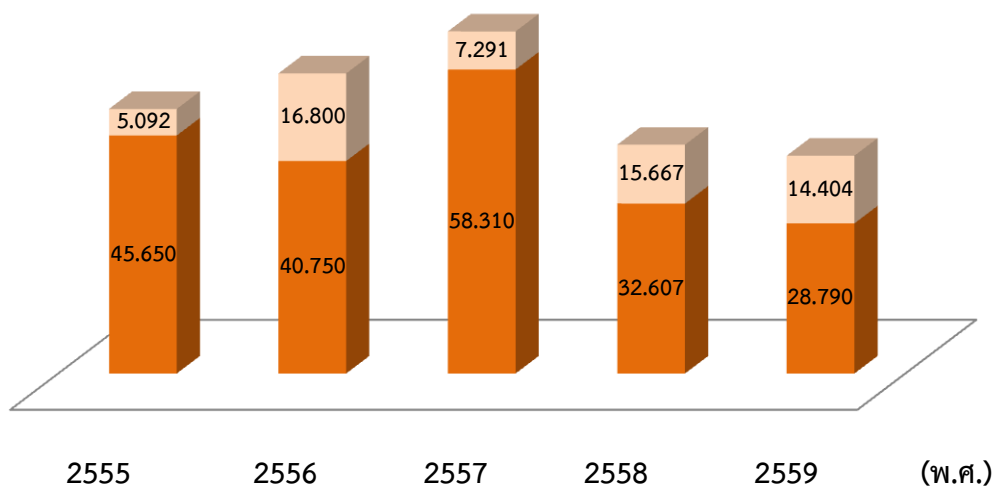
แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	
	เงินภายใน สำนักงาน	เงินโอนฯ
กิจกรรมหลักที่ 1 การบริหารจัดการขยะ		
กิจกรรมย่อยที่ 1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการเมืองสวยใสไร้มลพิษ (Clean and Green City)	4.4375	14.4040
<ul style="list-style-type: none"> • การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย 		
<ul style="list-style-type: none"> • การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการลด คัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ 		
<ul style="list-style-type: none"> • การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ 		
<ul style="list-style-type: none"> • การจัดทำแผนงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย 		
กิจกรรมย่อยที่ 2 ค่าใช้จ่ายในการเสริมสร้างศักยภาพการเก็บรวบรวม ขนส่ง และกำจัดขยะ	0.8190	
<ul style="list-style-type: none"> • การติดตามระบบการจัดการขยะมูลฝอย 		
<ul style="list-style-type: none"> • การจัดทำแผนงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย 		
รวมกิจกรรมหลักที่ 1	5.2565	
กิจกรรมหลักที่ 4 ป้องกันเผชิญเหตุฉุกเฉินมลพิษจากอุบัติเหตุ		
กิจกรรมย่อยที่ 1 โครงการศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง	11.1119	
รวมกิจกรรมหลักที่ 4	11.1119	
กิจกรรมหลักที่ 5 พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรและการควบคุมมลพิษ		
กิจกรรมย่อยที่ 1 พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรและการควบคุมมลพิษ	11.1855	
<ul style="list-style-type: none"> • การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย 		
<ul style="list-style-type: none"> • การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย (ด้าน 3Rs) 		
<ul style="list-style-type: none"> • การสนับสนุนการดำเนินงานด้านการจัดการของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ 		
<ul style="list-style-type: none"> • การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย (ด้านแผนงาน) 		

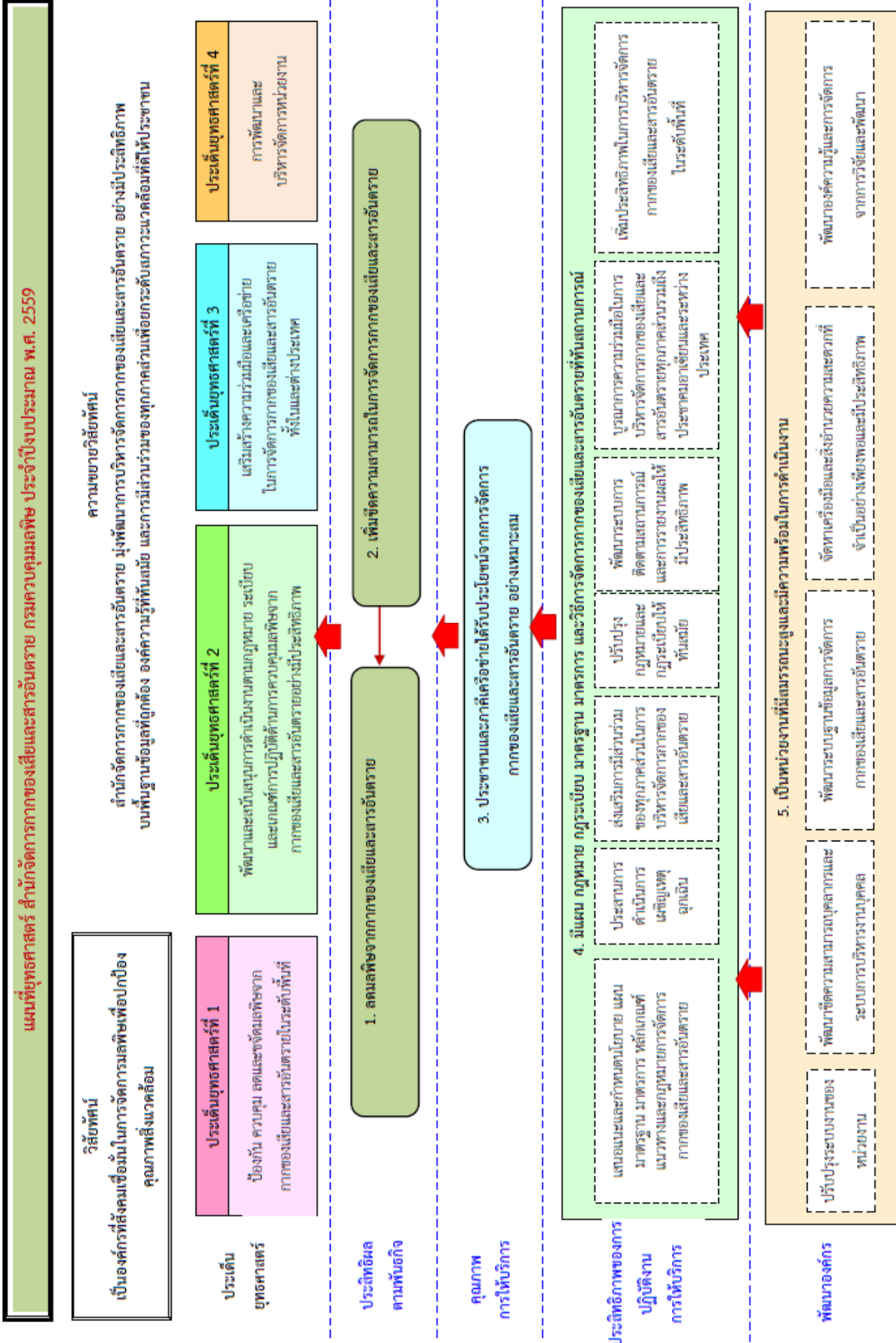
แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)	
	เงินภายใน สำนักฯ	เงินโอนฯ
<ul style="list-style-type: none"> • การตอบโต้เหตุฉุกเฉินสารเคมี/ลักลอบทิ้ง • การดำเนินงานด้านการจัดการสารอันตราย • การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย 		
รวมกิจกรรมหลักที่ 5	11.1855	
กิจกรรมหลักที่ 6 พัฒนาระบบการบริหารจัดการองค์กรและการควบคุมมลพิษ		
กิจกรรมย่อยที่ 1 วัสดุคอมพิวเตอร์		
<ul style="list-style-type: none"> • สนับสนุนการดำเนินงานของสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย 	1.2361	
รวมกิจกรรมหลักที่ 6	1.2361	
รวมทั้งสิ้น	28.7900	14.4040
	43.1940	

➤ แผนภูมิแสดงงบประมาณในการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย ปี พ.ศ. 2555 – 2559

- เงินงบประมาณสำหรับการดำเนินงานตามแผนงานและภารกิจต่างๆ ภายในสำนักฯ (ล้านบาท)
- เงินงบประมาณสำหรับโอนให้กับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 , ทสจ. 76 จังหวัด และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (ล้านบาท)

การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การจัดทำแนวทางการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ภายใต้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย”

 พันธน์สภ์ พงษ์ขวัญ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
 ส่วนแผนงาน

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การจัดทำแนวทางการจัดการกากของเสียและสารอันตราย ภายใต้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติราชการ 5 ปี สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย” ระหว่างวันที่ 8 – 9 มีนาคม ๒๕๕๙ ณ โรงแรมแก้วดำเนิน รีสอร์ท จังหวัดราชบุรี โดยมี รอง อคพ.(สุวรรณ) เป็นประธานการประชุม และผอ.สจก. พร้อมเจ้าหน้าที่ สจก. เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ จำนวน 70 คน

การประชุมเชิงปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการกากของเสียและสารอันตราย การบริหารจัดการที่ผ่านมา รวมถึงนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) แผนการจัดการมลพิษ พ.ศ. 2560 – 2564 และแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็นเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) ซึ่งประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

- ยุทธศาสตร์ที่ 1 ป้องกัน ควบคุม ลดและขจัดมลพิษจากกากของเสียและสารอันตรายในระดับพื้นที่
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาและสนับสนุนการดำเนินงานตามกฎหมาย ระเบียบ และเกณฑ์การปฏิบัติด้านการควบคุมมลพิษจากกากของเสียและสารอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ
- ยุทธศาสตร์ที่ 3 เสริมสร้างความร่วมมือและเครือข่ายในการจัดการกากของเสียและสารอันตรายทั้งในและต่างประเทศ
- ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาและบริหารจัดการหน่วยงาน

กิจกรรม 5 ส สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

 นราภรณ์ คนมัน เจ้าพนักงานธุรการปฏิบัติงาน

 ฝ่ายบริหารทั่วไป

กิจกรรม 5 ส เป็นกระบวนการหนึ่งที่เป็นระบบมีแนวปฏิบัติที่เหมาะสม สามารถนำมาใช้เพื่อจัดระบบระเบียบให้กับการทำงาน เอื้ออำนวยให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ความปลอดภัย คุณภาพของงานอันเป็นพื้นฐานในการเพิ่มผลผลิตการทำงานขององค์กร และรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น

5 ส คืออะไร กิจกรรม 5 ส เป็นแนวความคิดจัดระเบียบเรียบร้อยในที่ทำงานก่อให้เกิดสภาพการทำงานที่ดี ปลอดภัย มีระเบียบเรียบร้อย นำไปสู่การเพิ่มผลผลิต

สะสาง (SERI) คือ การแยกของที่ต้องการ ออกจากของที่ไม่ต้องการและจัดของที่ไม่ต้องการทิ้งไป

สะดวก (SEITON) คือ การจัดวางสิ่งของต่าง ๆ ในที่ทำงาน ให้เป็นระเบียบเพื่อความสะดวก และปลอดภัย

สะอาด (SEISO) คือ การทำความสะอาด เครื่องมือ อุปกรณ์ และสถานที่ทำงาน

สุขลักษณะ (SEIKETSU) คือ สภาพหมดจด สะอาดตา ถูกสุขลักษณะ และรักษาให้ดีตลอดไป

สร้างนิสัย (SHITSUKE) คือ การอบรมสร้างนิสัยในการปฏิบัติงานตามระเบียบวินัย ข้อบังคับอย่างเคร่งครัด

กลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ทุกระดับ ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ที่รับผิดชอบ และเกี่ยวข้องในปี 2559

คณะทำงานดำเนินการกิจกรรม 5 ส สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน รายละเอียดดังนี้

1. บริเวณโต๊ะทำงาน

- 1.1 โต๊ะอยู่สภาพพร้อมใช้ (ไม่ชำรุด)
- 1.2 เอกสารบนโต๊ะมีการจัดระเบียบ
- 1.3 วางสิ่งของไม่เกี่ยวกับงานไว้บนโต๊ะไม่เกิน 5 ชิ้น
- 1.4 อุปกรณ์เครื่องใช้สำนักงาน (ปากกา ดินสอ ยางลบ) ตามความเหมาะสม
- 1.5 มีการจัดเก็บเอกสารระหว่าง (รอ) ดำเนินการไว้อย่างเป็นระเบียบ
- 1.6 ไม่มีคราบสกปรก/ฝุ่นบนโต๊ะทำงาน/อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (ถ้ามี)/โทรศัพท์
- 1.7 มีของวางไว้ใต้โต๊ะได้ แต่ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย เช่น เก็บใส่กล่อง
- 1.8 โต๊ะทำงานติดป้ายชื่อ

2. แก้อั้ทำงาน

- 2.1 ไม่พาดเสื่อไว้ที่พนักเก้าอี้เกิน 1 ตัว
- 2.2 มีเบาะรองนั่งไม่เกิน 1 ชั้น และเบาะพนักพิงไม่เกิน 1 ชั้น
- 2.3 ควรจัดเก็บเก้าอี้ให้เรียบร้อย

3. เครื่องใช้สำนักงาน (โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ เครื่องปริ้น เครื่องโทรสาร ฯลฯ)

- 3.1 กระดาษบนที่กบนเครื่องใช้สำนักงาน (ติดให้เป็นระเบียบเรียบร้อย)
- 3.2 รักษาเครื่องใช้สำนักงานให้สะอาด

4. ตู้เอกสาร/ชั้นวางเอกสาร และตู้เก็บของ

- 4.1 มีการจัดเก็บเอกสารให้เป็นระเบียบ เพื่อต่อการค้นหา
- 4.2 จัดแบ่งพื้นที่ในตู้และชั้นวางอย่างเหมาะสม
- 4.3 ไม่ควรวางสิ่งของใด ๆ บนหลังตู้โดยไม่จำเป็น แต่หากต้องวางของไว้บนตู้ควรจัดให้เป็นระเบียบ

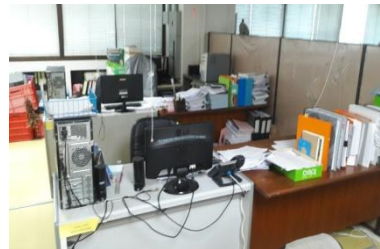
5. ผนัง พื้นอาคาร เพดาน

- 5.1 มีการจัดวางสายไฟ หรือเดินสายโทรศัพท์ สายคอมพิวเตอร์ อย่างเป็นระเบียบเพื่อความปลอดภัย และสะดวกในการทำงาน
- 5.2 ไม่มีสิ่งกีดขวางอยู่ช่องทางเดิน พร้อมทางหนีไฟ
- 5.3 ไม่วางของบริเวณหน้าต่างและช่องแสงสว่าง

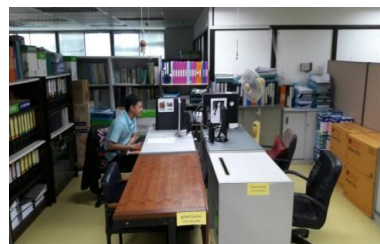
ภาพรวมทั่วไป

คณะทำงานดำเนินการกิจกรรม 5 ส ได้พิจารณาเกณฑ์ และแบบประเมินผลการดำเนินกิจกรรม 5 ส ของสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และได้กำหนดวันตรวจประเมินกิจกรรม 5 ส จำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2559 และครั้งที่ 2 ในวันที่ 26 สิงหาคม 2559 ทั้งนี้ ในกิจกรรม 5 ส ประจำปี 2559 ผลการประกวด ได้แก่

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

ส่วนแผนงาน (ลำดับที่ 1)

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

ส่วนของเสียอันตราย (ลำดับที่ 2)

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

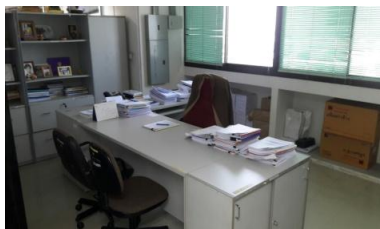

ฝ่ายบริหารทั่วไป (ลำดับที่ 3)

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย (ลำดับที่ 4)

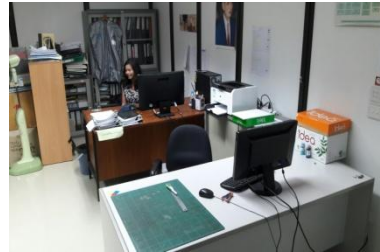

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู (ลำดับที่ 5)

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

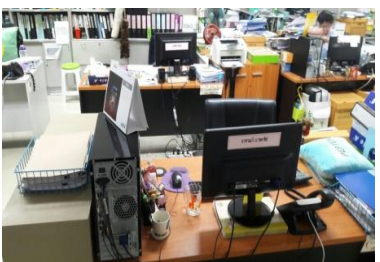
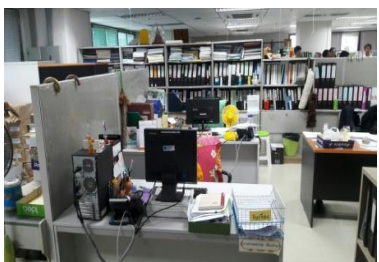

ส่วนสารอันตราย (ลำดับที่ 6)

ก่อนทำ
กิจกรรม 5 ส

หลังทำ
กิจกรรม 5 ส

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล (ลำดับที่ 7)

ประโยชน์จากการทำกิจกรรม 5 ส

1. เจ้าหน้าที่มีระเบียบวินัยมากขึ้น ตระหนักถึงผลเสียของความไม่เป็นระเบียบในสถานที่ทำงานต่อการเพิ่มผลผลิต และถูกกระตุ้นให้ปรับปรุงระดับความสะอาดของสถานที่ทำงานให้ดีขึ้น
2. เจ้าหน้าที่เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ มีการทำงานเป็นทีม นำไปสู่การรักหน่วยงานมากขึ้น
3. เจ้าหน้าที่มีจิตสำนึกของการปรับปรุง ซึ่งจะนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน
4. เพิ่มความสะดวกและรวดเร็วในการทำงานมากขึ้น บรรยากาศและสภาพแวดล้อมดีขึ้น
5. สถานที่ทำงานสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย
6. พื้นที่การทำงานเพิ่มขึ้นจากการจัดวัสดุที่เกินความจำเป็นออกไป
7. ลดความเสี่ยงในการจัดซื้อวัสดุเกินความจำเป็น
8. ลดอุบัติเหตุในการทำงาน

ส่วนที่ 2

การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- (ร่าง) แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ 5 ปี สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย พ.ศ. 2559 - 2564
- แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564
- แผนปฏิบัติการประเทศไทยไร้ขยะ ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560)
- เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)
- ผลการสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี 2558
- การพัฒนาระบบฐานข้อมูลขยะมูลฝอย
- ข้อมูลการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ปี 2559
- บริบทสังคมไทยกับการบริหารจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์
- โครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน
- การลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- การจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียในพื้นที่ท่องเที่ยวและอุทยานแห่งชาติ
- การดำเนินงานศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง
- สถิติอุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
- การติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียม ในห้วยแม่ดาวและแม่กุ อำเภอมะขาม จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ 2559

(ร่าง) แผนปฏิบัติการราชการภายใต้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ 5 ปี สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย พ.ศ. 2559 – 2564

 สุนีย์ ต๊ะปินตา นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 ไชโย จุ้ยศิริ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 สตินานา ขาวนา นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

 รัสวดี นามบุตดี นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

 ส่วนแผนงาน

ตามที่พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 มาตรา 13 มาตรา 14 และมาตรา 16 บัญญัติให้คณะรัฐมนตรี เมื่อแถลงนโยบายต่อรัฐสภาแล้วต้องจัดให้มีแผนบริหารราชการแผ่นดินตลอดระยะเวลาการบริหารราชการ และให้ส่วนราชการจัดทำแผนปฏิบัติการ 5 ปี ของส่วนราชการนั้น เพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามแผนบริหารราชการแผ่นดินแล้วให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณ เพื่อปฏิบัติงานในแต่ละภารกิจให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ซึ่งรัฐบาลปัจจุบัน (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา) นายกรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557

กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ 5 ปี กรมควบคุมมลพิษ พ.ศ. 2559 – 2564 และสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ถ่ายทอดออกมาเป็นแผนปฏิบัติการภายใต้แผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ 5 ปี ของสำนัก พ.ศ. 2559 – 2564 โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) เพื่อเป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทาง การพัฒนา และการปฏิบัติการกิจของหน่วยงานให้ไปสู่วิสัยทัศน์และเป้าหมายของหน่วยงานภายในกรอบระยะเวลาที่กำหนด

2) เพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสารและเป็นข้อตกลงร่วมระหว่างหน่วยงานในองค์กรและบุคลากรให้ร่วมปฏิบัติงานตามพันธกิจของหน่วยงานที่ได้วางไว้ร่วมกัน

ในการดำเนินงานได้ดำเนินการวิเคราะห์ นโยบายและแผนระดับชาติที่เกี่ยวข้องกับสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และผลการดำเนินงานที่ผ่านมา โดยใช้เทคนิควิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง SWOT (SWOT Analysis) ได้แก่ จุดแข็ง (S: Strengths) จุดอ่อน (W: Weaknesses) โอกาส (O: Opportunities) และภัยคุกคาม (T: Threats) รวมทั้งการวิเคราะห์เทอว์เมทริกซ์ (TOWS Matrix) ได้แก่ การวิเคราะห์เชิงรับ (WT) การวิเคราะห์เชิงพัฒนา (WO) การวิเคราะห์เชิงป้องกัน (ST) การวิเคราะห์เชิงรุก (SO) ซึ่งมีผลการดำเนินงานเพื่อเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติการและพัฒนาสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย คือ

1) แนวทางการดำเนินงานในอีก 5 ปีข้างหน้า

2) แผนยุทธศาสตร์ของสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

3) แผนปฏิบัติราชการ 5 ปี สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย พ.ศ. 2559 – 2564

4) ทิศทางยุทธศาสตร์สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) โดยมี 3 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ 1) พัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการมลพิษที่มีประสิทธิภาพ 2) ชับเคลื่อนเครื่องมือในการบริหารจัดการมลพิษไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ 3) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการขององค์กร

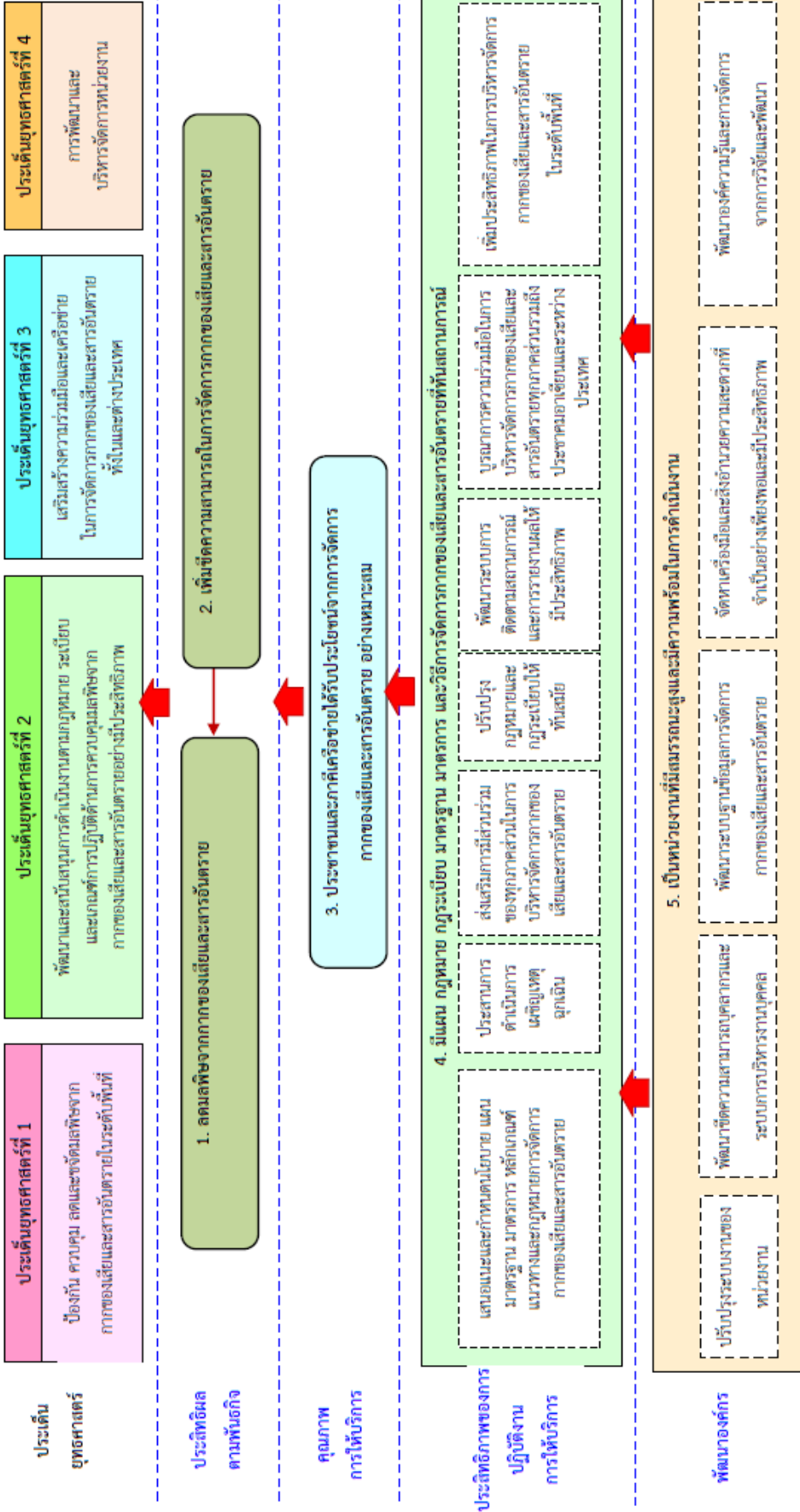
แผนที่ยุทธศาสตร์ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

วิสัยทัศน์

เป็นองค์กรที่สังคมเชื่อมั่นในการจัดการมลพิษเพื่อปกป้องคุณภาพสิ่งแวดล้อม

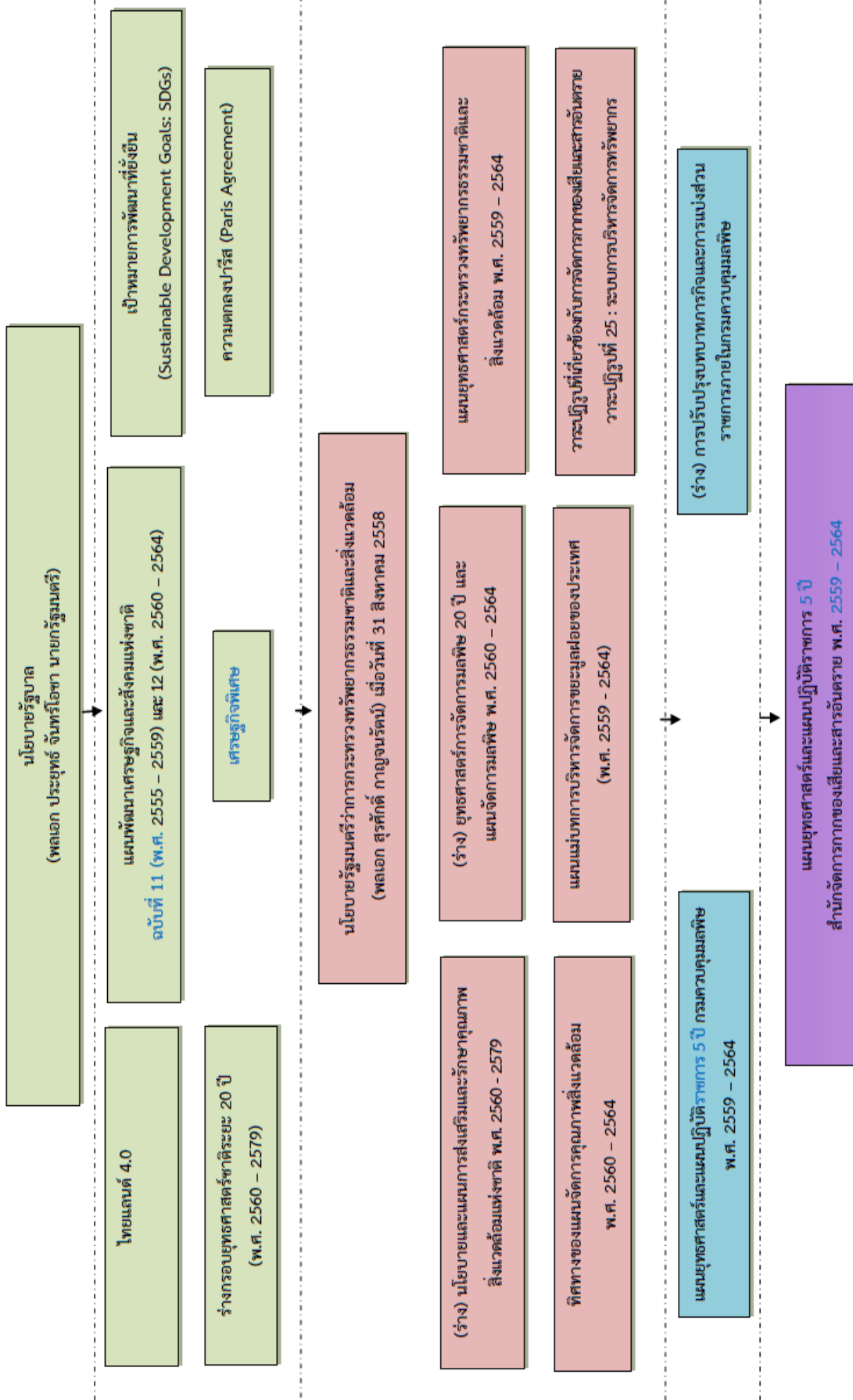
ความหมายวิสัยทัศน์

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย มุ่งพัฒนาการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย อย่างมีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานข้อมูลที่ถูกต้อง องค์กรที่ทันสมัย และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อยกระดับสภาวะแวดล้อมที่ดีให้ประชาชน

ตารางความเชื่อมโยงระหว่างแผนฯ ตามนโยบายแผนงานสำคัญของรัฐบาล ที่ส่วนราชการต้องรับผิดชอบ

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564)

 พันธน์สัถ์ พงษ์ขวัญ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนแผนงาน

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) เพื่อเป็นกรอบและทิศทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายของประเทศ บูรณาการการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน รวมทั้งจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดทำแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัดให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและการดำเนินการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการลดการเกิดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ ตามหลักการ 3Rs (Reduce, Reuse, Recycle) ส่งเสริมการกำจัดขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายแบบศูนย์รวม ด้วยการใช้เทคโนโลยีแบบผสมผสาน และการแปรรูปผลิตพลังงานอย่างเหมาะสม และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ซึ่งเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2559 และคณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 ได้มีมติ

1. รับทราบ และเห็นชอบทั้ง 3 ข้อ ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ คือ รับทราบผลการดำเนินงานตาม Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย เห็นชอบแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กำกับดูแลให้จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำแผนบริหารจัดการขยะมูลฝอยของจังหวัด ให้สอดคล้องกับแผนแม่บทฯ และจัดทำแผนปฏิบัติการ เพื่อจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมในระดับจังหวัด เพื่อขอตั้งงบประมาณรายปีต่อไป ทั้งนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงบประมาณ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

2. ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. 2559 - 2560) และให้เร่งรัดการดำเนินการโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งในพื้นที่นำร่องและในระดับชุมชนและหมู่บ้าน ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่ส่วนราชการเป็นลำดับแรก เพื่อให้ประชาชน

ในพื้นที่รับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งได้รับความเห็นชอบของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการด้วย

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เผยแพร่แผนแม่บทฯ ผ่านเว็บไซต์ www.pcd.go.th พร้อมทั้งจัดทำเป็นรูปเล่ม และจัดส่งแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ให้หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งสิ้น 610 หน่วยงาน ประกอบด้วย

1. หน่วยงานภาครัฐ	จำนวน 142 หน่วยงาน
2. หน่วยงานอื่นๆ/ภาคเอกชน/NGOs/ สมาคม/ มูลนิธิ	จำนวน 16 หน่วยงาน
3. สถาบันวิจัย	จำนวน 5 หน่วยงาน
4. จังหวัด/เขตปกครองพิเศษ	จำนวน 78 หน่วยงาน
5. องค์การบริหารส่วนจังหวัด	จำนวน 76 หน่วยงาน
6. เทศบาลนคร/เทศบาลเมือง	จำนวน 208 หน่วยงาน
7. สถาบันอุดมศึกษา	จำนวน 85 หน่วยงาน

ทั้งนี้ สามารถสรุปสาระสำคัญ ได้ดังแผนภาพแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564)

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 – 2560)

 ภัทรภร ศรีขำนิ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วลงมติว่า ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหารือร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศระยะสั้น (พ.ศ. 2559 - 2560) และให้เร่งรัดการดำเนินการโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยทั้งในพื้นที่นำร่องและในระดับชุมชนและหมู่บ้าน ภายใต้ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเร็ว โดยเฉพาะในพื้นที่ส่วนราชการเป็นลำดับแรก เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่รับรู้ถึงผลสัมฤทธิ์และตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้งให้ความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไปพิจารณาดำเนินการด้วย

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จัดการประชุมหารือ การจัดทำแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน 2 ครั้ง ประกอบด้วย

➤ วันที่ 1 มิถุนายน 2559 ณ อาคารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมหารือฯ ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย กรุงเทพมหานคร สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด

➤ วันที่ 15 มิถุนายน 2559 ณ อาคารกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมการประชุมหารือฯ ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งที่ประชุมฯ พิจารณาแล้วลงมติว่า

■ เห็นชอบกรอบแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี พ.ศ. 2559 - 2560 ภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. 2559 - 2564 ที่เสนอโดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและกรมควบคุมมลพิษ ร่วมพิจารณาปรับแก้ไขแผนปฏิบัติการฯ ตามความเห็นที่ประชุมฯ

■ เห็นควรให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานนำเสนอแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี เนื่องจากเป็นหน่วยงานผู้เสนอแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 โดยกระทรวงมหาดไทย เป็นหน่วยงานชี้แจงแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว ต่อคณะรัฐมนตรี

วันที่ 20 กันยายน 2559 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับ แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2560) ที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทย กำกับ ดูแลให้จังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยตามแผนปฏิบัติการฯ ดังกล่าว เพื่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” มุ่งเน้นการจัดการขยะมูลฝอยใน 2 ระยะ คือ ระยะต้นทาง การลดปริมาณขยะมูลฝอยและการส่งเสริมการคัดแยกขยะมูลฝอยที่ต้นทางบนพื้นฐานแนวคิด 3R โดยส่งเสริมให้เกิดกลไกการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ เพื่อเพิ่มมูลค่า และระยะกลางทาง การจัดทำระบบเก็บและขน ที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ และสอดคล้องกับสถานการณ์ขยะมูลฝอยในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การจัดการขยะมูลฝอยในระยะปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ภายใต้หลักการ “ประชารัฐ” คือ การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการจัดการปัญหา ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน/ประชาสังคม ภาคการศึกษา และภาคการศาสนา มุ่งสู่ 4 เป้าหมายหลัก คือ

- 1) ปริมาณขยะมูลฝอยที่เข้าสู่ระบบกำจัดที่ปลายทาง ลดลงร้อยละ 5 เมื่อเทียบกับปี พ.ศ. 2559
 - 2) ร้อยละ 100 ของหมู่บ้าน/ชุมชนทั่วประเทศ มีการจัดตั้ง “จุดรวมขยะอันตราย” อย่างน้อยหมู่บ้าน/ชุมชนละ 1 แห่ง
 - 3) ร้อยละ 85 ของปริมาณมูลฝอยติดเชื้อ ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
 - 4) ร้อยละ 70 ของปริมาณกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ
- ภายใต้ 3 มาตรการ ที่ครอบคลุมการจัดการขยะมูลฝอย ทั้ง 3 ระยะ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง คือ

- 1) มาตรการลดและคัดแยกที่แหล่งกำเนิด
- 2) มาตรการเพิ่มศักยภาพการเก็บขน
- 3) มาตรการส่งเสริมการบริหารจัดการ

จากการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่ “เข้มข้น” และกลไกที่ “แข็งแกร่ง” จากหน่วยงานทุกภาคส่วน ร่วมกันผลักดันและขับเคลื่อนมาตรการ โดยอาศัยกลยุทธ์การทำงานเชิงบูรณาการ ทั้ง 5 กลยุทธ์ ได้แก่

- กลยุทธ์ที่ 1 การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 2 การจัดการขยะอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 3 การจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 4 การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ
- กลยุทธ์ที่ 5 การสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

การบูรณาการจะเกิดขึ้นได้และมีพลัง ถ้าหากทุกฝ่ายมาร่วมมือกันด้วยใจ
ไม่ได้มาเพราะหน้าที่หรือผลประโยชน์
“คนไทยผลิตขยะวันละ 1.13 กิโลกรัม ... ถึงเวลาแล้วหรือยัง ที่ทุกคนจะช่วยกัน”

เมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean and Green City)

 ภัทรภร ศรีขำนิ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

หลังจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ให้ความเห็นชอบกับ Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ในคราวประชุม เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557 และคณะรัฐมนตรี ในคราวประชุม เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 ได้เห็นชอบกับ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564) เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับ สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 76 จังหวัด ได้บูรณาการผลักดันการแก้ไขปัญหา และติดตามการดำเนินงานของหน่วยงานในพื้นที่ดังกล่าว ภายใต้ “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ (Clean & Green City)” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 โดยมีเกณฑ์การประเมินพื้นที่ ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 การมีระบบฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย

เกณฑ์ที่ 2 การมีรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

เกณฑ์ที่ 3 มีการเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน

การดำเนินงาน...

วันที่ 27 - 29 มกราคม 2559 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ดำเนินการจัด การฝึกอบรม “เทคโนโลยีและรูปแบบการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนที่เหมาะสม” เพื่อพัฒนาศักยภาพและเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน โดยผ่านกลไกการฝึกอบรม การรับฟัง การถ่ายทอด และการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เทคนิควิชาการ และประสบการณ์การทำงาน จากคณาจารย์ นักวิชาการ และผู้ปฏิบัติงาน ที่สะสมประสบการณ์ในการทำงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายชุมชนมาหลายปี

วันที่ 24 - 25 พฤษภาคม 2559 กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ดำเนินการจัด การประชุมเชิงปฏิบัติการ “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559”

เพื่อสร้างเครือข่ายระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ระดับจังหวัด และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึงประสบการณ์ แนวทางการดำเนินงาน ทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งกำหนดทิศทางการทำงานในปีต่อไป

มกราคม 2559 – สิงหาคม 2559 ลงพื้นที่เพื่อให้คำแนะนำข้อเสนอแนะทางวิชาการ และติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองท้องถิ่น

- จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดพะเยา จังหวัดสุโขทัย วันที่ 9 - 16 มกราคม 2559
- จังหวัดเลย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดสกลนคร จังหวัดอุดรธานี วันที่ 10 - 16 มกราคม 2559
- จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น วันที่ 28 กุมภาพันธ์ – 5 มีนาคม 2559
- จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี วันที่ 13 – 19 มีนาคม 2559
- จังหวัดเชียงราย วันที่ 25 มิถุนายน – 3 กรกฎาคม 2559
- จังหวัดสระแก้ว จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด วันที่ 10 – 16 กรกฎาคม 2559
- จังหวัดเพชรบูรณ์ วันที่ 26 – 30 กรกฎาคม 2559
- จังหวัดตาก วันที่ 7 – 12 สิงหาคม 2559

สรุปผลการดำเนินงาน “โครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559”

การสนับสนุนและผลักดันให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่ ผ่านเกณฑ์การประเมินผลทั้ง 3 ด้าน คือ จังหวัดมีการจัดทำและสำรวจข้อมูลการจัดการ

ขยะมูลฝอย รวมทั้งข้อมูลสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในจังหวัดให้เป็นปัจจุบัน มีพื้นที่ต้นแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม และมีการกำหนดพื้นที่ตั้งศูนย์หรือจุดนัดเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน จากการดำเนินงานในพื้นที่ 76 จังหวัด พบว่า

- จังหวัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลทั้ง 3 ด้าน มีจำนวน 45 จังหวัด คิดเป็น ร้อยละ 59
- จังหวัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล 2 ด้าน มีจำนวน 27 จังหวัด คิดเป็น ร้อยละ 36
- จังหวัดที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล 1 ด้าน มีจำนวน 4 จังหวัด คิดเป็น ร้อยละ 5

เกณฑ์ที่ 1 ระบบฐานข้อมูลการจัดการขยะมูลฝอย

76 จังหวัด รวม กทม. ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	27.06 ล้านตัน	100 %
☑ คัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์	5.81 ล้านตัน	21 %
☑ กำจัดอย่างถูกต้อง	9.57 ล้านตัน	36 %
☑ กำจัดอย่างไม่ถูกต้อง	11.68 ล้านตัน	43 %

เกณฑ์ที่ 2 รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม

พื้นที่ต้นแบบ 76 อปท. ใน 76 จังหวัด	1,190 ชุมชน	100 %
☑ มีการคัดแยกขยะตั้งแต่ต้นทาง	999 ชุมชน	84 %
☑ มีการเก็บขนแบบแยกประเภท	1,029 ชุมชน	86 %
☑ มีการกำจัดอย่างถูกต้อง	931 ชุมชน	78 %
📁 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น	1,715 ตัน/วัน	
📁 ปริมาณขยะมูลฝอยที่นำกลับมาใช้ประโยชน์	546 ตัน/วัน	
📁 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมได้	1,175 ตัน/วัน	
📁 ปริมาณขยะมูลฝอยที่กำจัดได้	1,132 ตัน/วัน	

เกณฑ์ที่ 3 การเก็บรวบรวมของเสียอันตรายจากชุมชน

พื้นที่เป้าหมาย 76 จังหวัด	82 แห่ง	100 %
☑ อาคารศูนย์เก็บรวบรวมฯ	37 แห่ง	45 %
☑ จุดนัดเก็บรวบรวมฯ	43 แห่ง	53 %
☑ อยู่ระหว่างการหารือในการกำหนดพื้นที่	2 แห่ง	2 %
📁 อปท. ที่รับบริการทั้งหมด	5,198 แห่ง	
📁 เก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชนได้	187 ตัน	100 %
📁 ส่งไปกำจัดแล้ว	138 ตัน	74 %
📁 คงเหลือรอส่งกำจัดอีก	49 ตัน	26 %

ผลการสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี 2558

สุพจิต สุขกันตะ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

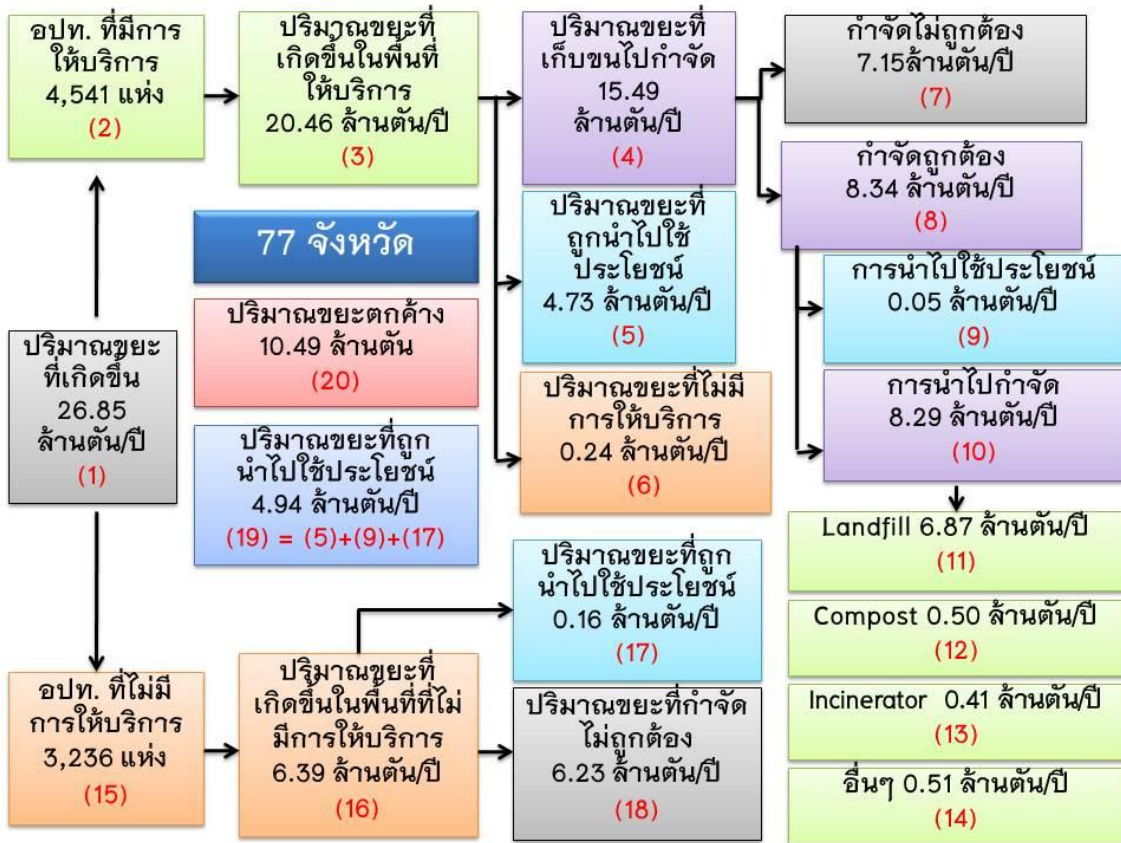
ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ในรอบปี 2558 ที่ผ่านมา กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย และสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 ร่วมกันสำรวจข้อมูลขยะมูลฝอยทั่วประเทศ โดยขอความร่วมมือไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ (เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยา) ในการกรอกข้อมูลขยะมูลฝอย และร่วมลงพื้นที่สำรวจภาคสนามร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 เพื่อประเมินปริมาณขยะมูลฝอย สำรวจตำแหน่งที่ตั้ง สภาพแวดล้อม และข้อมูลการเดินทางระบบและสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป จากปีที่ผ่านมาของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และพื้นที่ลักลอบทิ้งขยะมูลฝอยของจังหวัดนั้น ๆ พร้อมทั้งประเมินการดำเนินงานของสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยว่าดำเนินการได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ดำเนินการแบบยอมรับได้ หรือดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการและจำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุงให้ถูกต้อง

จากการดำเนินงานดังกล่าว พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นประมาณ 26.85 ล้านตัน คิดเป็นอัตราการเกิดของขยะมูลฝอย 1.13 กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ซึ่งมีอัตราแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากจำนวนประชากรที่เพิ่มสูงขึ้น และพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้มีการใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือยมากขึ้น ในส่วนของตัวเลขการบริหารจัดการขยะมูลฝอย พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่ถูกนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่ 4.94 ล้านตัน มีการเก็บขนขยะมูลฝอยไปกำจัดอย่างถูกต้อง 8.29 ล้านตัน และเป็นปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการกำจัดแบบไม่ถูกต้อง 13.62 ล้านตัน และจากการสำรวจสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยของประเทศไทย พบว่า มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยทั้งหมด 2,604 แห่ง เป็นสถานที่ที่มีการกำจัดแบบถูกต้องเพียง 448 แห่ง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการกำจัดขยะมูลฝอยแบบฝังกลบ ส่วนที่เหลือจะเป็นสถานที่กำจัดแบบไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้ง และการเทกองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง ซึ่งมีอยู่ถึง 2,156 แห่ง ด้วยเหตุนี้ ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมที่รอการกำจัดให้ถูกต้องทั้งประเทศ 10.49 ล้านตัน

ภายหลังจากที่สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 จัดส่งข้อมูลการสำรวจขยะมูลฝอยทั่วประเทศให้กับ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ ตรวจสอบความถูกต้อง และแจ้งยืนยันข้อมูลดังกล่าวแล้ว สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้นำข้อมูลดังกล่าวมาจัดเรียงลำดับจังหวัดที่มีปัญหาวิกฤตในการจัดการขยะมูลฝอย และจังหวัดที่มีปัญหาขยะมูลฝอยตกค้างสะสม ประจำปี 2558 ในการแถลงข่าวสถานการณ์มลพิษประเทศไทย ปี 2558 เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2559 รวมทั้งดำเนินการจัดทำและส่งรายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี 2558 ให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น 76 จังหวัดทั่วประเทศและกรุงเทพมหานคร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 - 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 76 จังหวัด เป็นต้น และได้ดำเนินการเผยแพร่รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี 2558 ผ่านช่องทางเว็บไซต์ของกรมควบคุมมลพิษอีกด้วย

แผนภาพการไหลของขยะมูลฝอยชุมชน ปี 2559

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลขยะมูลฝอย

สุพจิต สุขกันตะ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย ถือว่าเป็นหนึ่งในข้อมูลด้านมลพิษที่มีความสำคัญของประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากปัญหาด้านมลพิษขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน โดยพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยที่เพิ่มมากขึ้นในทุกปีที่ผ่านมา แต่อย่างไรก็ตาม ข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยในปัจจุบันยังคงมีการจัดเก็บข้อมูลในแบบเก่า คือการจัดเก็บด้วยกระดาษและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลผ่านทาง Microsoft Excel File ซึ่งจะมีความล่าช้าและต้องใช้เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ที่มีความสามารถเฉพาะทาง

ดังนั้น การพัฒนาฐานข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย จึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้านขยะมูลฝอยและการจัดการ ข้อมูลด้านสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย และข้อมูลความรู้ด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการด้านขยะมูลฝอยได้ อีกทั้งการนำเสนอหรือสืบค้นข้อมูลยังเต็มไปด้วยความยุ่งยาก

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จึงได้จัดทำระบบข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อทดสอบกระบวนการรวบรวมข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การประมวลผล และการจัดทำระบบนำเสนอข้อมูลด้านการจัดการขยะมูลฝอย

ในเบื้องต้น ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย จะถูกนำเข้าสู่เว็บไซต์กรมควบคุมมลพิษ www.pcd.go.th ภายใต้ลิงก์เว็บไซต์ Municipal Solid Waste Management Thailand หรือพิมพ์ <http://pcd.jbics.info/home.html> ซึ่งจะปรากฏหน้าเว็บไซต์ จากการทดสอบระบบที่ผ่านมา พบว่า ระบบที่พัฒนาขึ้นมานี้ ยังไม่สมบูรณ์เพียงพอ ได้แก่ ระบบการรวบรวมข้อมูลจากแบบสำรวจยังไม่มี ความครอบคลุมเพียงพอ ระบบการนำเสนอข้อมูลยังไม่ชัดเจน ข้อมูลระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่สามารถแสดงผลได้ ยังไม่มีการนำเสนอข้อมูลเชิงการรวมกลุ่มของข้อมูล การสืบค้นข้อมูลยังไม่สามารถลงรายละเอียดได้ลึกเพียงพอ การพิมพ์รายงานจากหน้าเว็บไซต์ยังทำไม่ได้ รวมทั้งยังไม่มีโปรแกรมการประเมินและช่วยเหลือด้านการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งจะสามารถช่วยเหลือให้กับเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการวางแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของพื้นที่ได้

จากข้อจำกัดของการใช้งานระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอย กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้วางแผนงานที่จะดำเนินโครงการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 เพื่อดำเนินการจัดทำระบบสารสนเทศและฐานข้อมูลซึ่งจะนำข้อคิดเห็นและข้อจำกัดดังกล่าวกลับมาใช้ในการจัดทำระบบต่อไป

Pollution Control Department
 กรมควบคุมมลพิษ
 DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL RESOURCES AND MANAGEMENT

USERNAME: _____ PASSWORD: _____ Login [สมัครสมาชิก](#) [ลืมรหัสผ่าน](#)

Home Waste Status Disposal Sites Waste Tech Publications Contact Info. User Info.

LET'S CREATE World Peace One Mind At A Time. *Settle Good*

เลือกสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

ชื่อผู้สมัคร

กรุณาเลือกภาคและจังหวัด

สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค

เลือกจังหวัด

กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่มีบทบาท สำคัญ ในการติดตาม ตรวจสอบ และสนับสนุนข้อมูลทางด้านวิชาการในการบริหารจัดการของประเทศไทย ซึ่งการสนับสนุนข้อมูลทางด้านวิชาการนี้ การเผยแพร่และสนับสนุนผ่านระบบสารสนเทศเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก ดังนั้น กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายจึงได้ดำเนินการจัดทำระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน เพื่อเป็นการเผยแพร่ข้อมูลและเนื้อหาทางวิชาการด้านการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจรบนเว็บไซต์แห่งข่าวได้จนถึงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน รวมทั้งนำเสนอข้อมูลสถานการณ์มลพิษขยะมูลฝอยชุมชน ทั้งข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และข้อมูลสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชนทั่วประเทศ ซึ่งข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจเลือก หรือกำหนดนโยบาย และมาตรการเพื่อป้องกันมลพิษในท้องถิ่นหรือผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับที่สมควรนำได้ภายใต้เงื่อนไขในแต่ละตัว เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม การลงทุนและการพัฒนาที่เกิดขึ้นในอนาคต

ผู้ดำเนินการ
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 กรมควบคุมมลพิษ

สถานที่ติดต่อ :
 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ
 กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 พญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

Pollution Control Department
 กรมควบคุมมลพิษ
 DEPARTMENT OF ENVIRONMENTAL RESOURCES AND MANAGEMENT

USERNAME: _____ PASSWORD: _____ Login [สมัครสมาชิก](#) [ลืมรหัสผ่าน](#)

Home Waste Status Disposal Sites Waste Tech Publications Contact Info. User Info.

LET'S CREATE World Peace One Mind At A Time. *Settle Good*

แผนที่แสดงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

ท่านสามารถค้นหาข้อมูลได้ 258
 จังหวัดที่เลือก ๒๕๕

ชื่อสถานที่
 ทุ่งขี้ และ ศึกัด
 ทุ่งขี้และศึกัดของ
 สังกัดชุมชน
 บริษัทขยะที่กำจัด
 ปริมาณขยะที่กำจัดมาใช้ประโยชน์

ค้นหา สถานที่กำจัดขยะ
 ทุ่งขี้ และ ศึกัด
 ทุ่งขี้และศึกัด
 บริษัทขยะที่กำจัด

แผนที่แสดงสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยชุมชน

ข้อมูลการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน ปี 2559

 กุลชา ณะชว่าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 ส่วนของเสียอันตราย

จากการสำรวจข้อมูลภายใต้การดำเนินโครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ในปี พ.ศ. 2559 และผลการศึกษาตามโครงการพัฒนาแนวทางการประเมินปริมาณซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ปี พ.ศ. 2555 ของกรมควบคุมมลพิษ คาดการณ์ปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนเกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2559 ประมาณ 606,319 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.57 จากปี พ.ศ. 2558 ส่วนใหญ่เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (Waste from Electrical and Electronic Equipment: WEEE) ประมาณ 393,070 ตัน หรือร้อยละ 65 และของเสียอันตรายจากชุมชนประเภทอื่น ๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ เป็นต้น ประมาณ 213,249 ตัน หรือร้อยละ 35 และจากการสำรวจและรวบรวมข้อมูลระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2559 อัตราการเกิดของเสียอันตรายทั่วประเทศโดยเฉลี่ย 7.12 กิโลกรัมต่อคนต่อปี ซึ่งผลการดำเนินงานตามโครงการเมืองสวยใส ไร้มลพิษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สามารถเก็บรวบรวมของเสียอันตรายชุมชน ได้ 187 ตัน และส่งไปกำจัด 138 ตัน

ในปี 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ร่วมกับสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ได้ลงพื้นที่เพื่อหารือและติดตามการดำเนินงานด้านการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชน 16 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร ฉะเชิงเทรา ชลบุรี พิษณุโลก ระยอง สิงห์บุรี เชียงราย น่าน สุราษฎร์ธานี กระบี่ สงขลา อุบลราชธานี บุรีรัมย์ ขอนแก่น และกาฬสินธุ์ พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ มีการบริหารจัดการของเสียอันตรายที่ต้นทางและปลายทาง อัตราการจัดการของเสียอันตรายชุมชนประมาณร้อยละ 20 ของของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แต่ยังไม่มีการขนส่งไปกำจัด ยกเว้นบางพื้นที่ เช่น เทศบาลนครนนทบุรี กรุงเทพมหานคร เป็นต้น ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก ส่วนใหญ่ยังไม่มีการจัดการของเสียอันตราย มีบางพื้นที่เท่านั้นที่มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตราย ซึ่งในปัจจุบันมีสถานที่กำจัดของเสียอันตรายน้อย ทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประสบปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายในการขนส่งและกำจัด

บริบทสังคมไทยกับการบริหารจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์

 กลุษา ณะขว้าง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 ส่วนของเสียอันตราย

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบกับยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เชิงบูรณาการ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗ – ๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ และมีการผลักดันดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการซากฯ และตามแผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๔ ที่มีเป้าหมายของเสียอันตรายจากชุมชน ได้รับการรวบรวมและส่งไปกำจัดถูกต้องตามหลักวิชาการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณของเสียอันตรายจากชุมชนที่เกิดขึ้น ภายในปี ๒๕๖๔ ทั้งนี้ จะบรรลุเป้าหมายได้จะต้องมีกลไกด้านมาตรฐาน มาตรการ และกฎหมายรองรับ

ในปีงบประมาณ ๒๕๕๙ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ติดตามผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ตามแผนปฏิบัติการภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ของหน่วยงานต่างๆ ที่ดำเนินการ จำนวน ๑๓ โครงการ (โครงการสำคัญ Flagship Project จำนวน ๕ โครงการ โครงการสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ฯ จำนวน ๕ โครงการ และโครงการเสริมสร้างความตระหนักและตรวจติดตามฯ จำนวน ๓ โครงการ) พบว่า ดำเนินการแล้วเสร็จ ๑ โครงการ อยู่ระหว่างดำเนินการหรือดำเนินการต่อเนื่อง ๕ โครงการ และยังไม่ได้ดำเนินการ ๗ โครงการ ทั้งนี้ ยังพบว่าการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นจากการดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) เล็กน้อย เนื่องจากซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยมีปริมาณมากและมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทุกปี รวมทั้งผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ที่มีคุณภาพต่ำ มีปริมาณการนำเข้ามาในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งผลิตภัณฑ์ฯ ที่มีคุณภาพต่ำเหล่านี้มักมีอายุการใช้งานสั้น ทำให้มีปริมาณซากผลิตภัณฑ์ฯ เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.... ยังอยู่ระหว่างในขั้นตอนของการเสนอคณะรัฐมนตรี ทำให้ไม่มีกฎหมายบังคับใช้ให้เกิดกลไกการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครบวงจร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหลายกระทรวงทำให้ขาดเอกภาพและการบูรณาการในการดำเนินงานตามนโยบาย รวมทั้งไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานตามเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ฯ ประชาชนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในอันตรายของซากผลิตภัณฑ์ฯ และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย ซึ่งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้รับทราบผลการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการซากฯ ในปี ๒๕๕๘ แล้ว เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙

หากพิจารณาเงื่อนไขและสภาพการณ์ของประเทศไทย การนำกลับมาใช้ใหม่และการรีไซเคิล เครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศไทยยังอยู่ในเกณฑ์ที่สูงมาก จึงไม่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาวะรุนแรงของสถานที่กำจัดของเสียในขั้นสุดท้าย สินค้าประเภทโทรศัพท์มือถือ ถอดฟลูออเรสเซนต์ หลอดภาพโทรทัศน์ และแบตเตอรี่ชนิดอัดได้ของแบตเตอรี่รถยนต์ มีอัตราการรีไซเคิลในอัตราที่ต่ำ และของเสียดังกล่าวมีสารอันตรายเจือปนอยู่ ประกอบกับคนไทยมีพฤติกรรมในการทิ้งขยะเทคโนโลยีปะปนกับขยะประเภทอื่นๆ จึงเป็นปัญหาในการกำจัดและแยกชิ้นส่วน ภาระค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการรีไซเคิล เทคโนโลยี ค่าใช้จ่ายที่ใช้เมื่อเทียบกับผลที่ได้รับในแง่การลงทุนไม่คุ้มค่างัน ดังนั้น จึงควรพัฒนาเทคโนโลยีการกำจัดขยะและเครื่องมืออุปกรณ์เสริมสร้างเทคโนโลยีการรีไซเคิลวัสดุอุปกรณ์ พัฒนาเทคโนโลยีในกระบวนการผลิต และพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกัน ก็จะสร้างสังคมไทยให้มีการบริหารจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ จากต้นทางถึงปลายทางได้

อย่างเช่น ประเทศญี่ปุ่นที่มีการกำหนดมาตรการในการควบคุมและกำจัดขยะไว้อย่างชัดเจน และเป็นระบบ รัฐสภาของญี่ปุ่นในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้บัญญัติกฎหมายที่สำคัญขึ้น ๖ ฉบับ และบัญญัติเพิ่มเติมในเวลาต่อมาอีก 3 ฉบับ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะสร้างสังคมในรูปแบบการใช้ทรัพยากรหมุนเวียน โดยจัดโครงสร้างของกฎหมายได้ ดังนี้ กฎหมายในระดับโครงสร้างพื้นฐาน กฎหมายกำหนดโครงสร้างทั่วไป กฎหมายลักษณะพิเศษของสิ่งของแต่ละประเภท และกฎหมายซึ่งเป็นมาตรการส่งเสริม เมื่อพิจารณาโครงสร้างและขอบเขตของกฎหมายเหล่านี้แล้ว จะเห็นได้ว่าระบบการจัดการขยะเทคโนโลยีของญี่ปุ่นจะแบ่งออกได้เป็น 2 ส่วน คือ การจัดการขยะจากภาคอุตสาหกรรม (Industrial waste) และการจัดการขยะจากภาคการบริโภค (Municipal solid waste) โดยมีหลักการพื้นฐานร่วมกันที่จะสร้างสังคมในรูปแบบการใช้ทรัพยากรหมุนเวียนบนหลักการ 3Rs ซึ่งทำให้ประเทศญี่ปุ่น สามารถใช้มาตรการทางกฎหมายและมาตรการอื่นเกี่ยวกับการควบคุมและกำจัดขยะเทคโนโลยี ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน

 บัญชาการ วินัยพานิช นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ปิยะณัฐ นามชู ปฏิบัติงานด้านสิ่งแวดล้อม

 ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

โครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทานเป็นโครงการต่อเนื่อง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2546 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาร่วมเป็นเครือข่ายในการเป็นจุดรับบริจาคเพิ่มขึ้น ได้แก่ กรมควบคุมมลพิษ กรุงเทพมหานคร สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1 – 16 สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 76 จังหวัด บริษัท บางกอกแคณ แมนนูปแพคเจอริง จำกัด บริษัท ไทยเบเวอเรจแคณ จำกัด สถานีบริการน้ำมันของบริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) และศูนย์บริการของบริษัท สยามกลการเซลล์ จำกัด ซึ่งนอกจากการตั้งจุดรับบริจาคแล้ว กรมฯ ยังมีการจัดกิจกรรมเพื่อรณรงค์ประชาสัมพันธ์และรับบริจาคอะลูมิเนียมด้วย ได้แก่ งานปั่นจักรยานบริจาคห่วงอะลูมิเนียมเพื่อมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี งานวันสิ่งแวดล้อมโลก และออกบูทกิจกรรมตามงานที่กรมควบคุมมลพิษเข้าร่วมจัดงาน ทำให้ผลการดำเนินโครงการจนถึงปัจจุบันได้รับบริจาคอะลูมิเนียมจากภาคครัวเรือนและภาคอุตสาหกรรมรวมแล้วกว่า 1 ล้านกิโลกรัม

ในการรับบริจาคอะลูมิเนียม กรมควบคุมมลพิษ จะรับบริจาคอะลูมิเนียมในทุกรูปแบบ โดยร่วมมือกับ บริษัท เอส. เอส. อินกอต อลูมิเนียม 1999 จำกัด และเครือข่ายจากโครงการร้านรับซื้อของเก่าสีเขียวรับซื้ออะลูมิเนียมที่ได้รับบริจาคและนำมาเปลี่ยนเป็นเงินเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของทางมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เนื่องจากอะลูมิเนียมที่ได้จากการบริจาคจะเป็นอะลูมิเนียมที่มีคุณภาพไม่เหมาะสมตามมาตรฐานของขาเทียมของคนพิการ ISO 10328 ซึ่งหากนำไปใช้เป็นส่วนประกอบในการทำขาเทียมโดยตรงอาจทำให้เกิดอันตรายแก่ผู้ใช้งานได้ จึงต้องเปลี่ยนวัสดุที่ใช้ในการทำขาเทียมเพื่อให้ได้มาตรฐาน ISO 10328 โดยจะใช้วัสดุ 2 อย่าง คือ อะลูมิเนียมเกรดสูงและเหล็กกล้าไร้สนิม (stainless steel) ซึ่งจะมีความยืดหยุ่น เหนียว และแข็งแรงคงทนมากกว่าอะลูมิเนียมธรรมดา จึงต้องนำอะลูมิเนียมที่ได้รับบริจาคส่งจำหน่ายให้กับบริษัทอะลูมิเนียมหรือร้านรับซื้อของเก่า เพื่อส่งเข้าสู่กระบวนการแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ โดยมีบางส่วนที่สามารถรีไซเคิลนำมาใช้เป็นวัตถุดิบในการทำอุปกรณ์ขาเทียมได้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอะลูมิเนียมที่ทุกท่านร่วมกันบริจาคนั้นมีประโยชน์ บางส่วนก็ย้อนกลับมาเพื่อเป็นวัตถุดิบในการทำอุปกรณ์ขาเทียม และรายได้จากการจำหน่ายอะลูมิเนียมนอกจากจะเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาอุปกรณ์ขาเทียมให้แก่คนพิการ ยังเป็นค่าใช้จ่ายในเรื่องของที่พัก และค่าอาหารของคนพิการที่มาขอรับบริการ ณ มูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีอีกด้วย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น กรมควบคุมมลพิษและมูลนิธิขาเทียมฯ จึงได้กำหนดรูปแบบในการดำเนินโครงการบริจาคอะลูมิเนียมฯ ในปี 2560 ดังนี้

1) รมรungskให้ประชาชนคัดแยกขยะมูลฝอยที่มีอะลูมิเนียมเป็นส่วนประกอบ แล้วนำไปจำหน่ายให้กับร้านรับซื้อของเก่าและนำเงินบริจาคให้กับมูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี โดยสามารถฝากเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ชื่อบัญชี “มูลนิธิขาเทียม”

- ธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) สาขาหน้าโรงพยาบาลมหาราช เชียงใหม่ เลขที่บัญชี 599-2-16802-0
- ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาชิดลม เลขที่บัญชี 001-4-76000-8
- ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขาคณะแพทยศาสตร์เชียงใหม่ เลขที่บัญชี 566-2-50375-3
- ธนาคารไทยพาณิชย์ สาขานนโชนา (เชียงใหม่) เลขที่บัญชี 714-208368-1
- ธนาคารกสิกรไทย สาขานนสุเทพ เลขที่บัญชี 471-2-02394-0
- ธนาคารกรุงเทพ สาขานนสุเทพ เลขที่บัญชี 504-0-15260-4

2) ในกรณีที่ประชาชนไม่สะดวกที่จะขายอะลูมิเนียมให้กับร้านรับซื้อของเก่า สามารถบริจาคตามจุดรับบริจาคต่าง ๆ ได้แก่

- กรมควบคุมมลพิษ
- สำนักงานเขตของกรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขต
- สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1-16
- สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด 76 จังหวัด
- มูลนิธิขาเทียมในสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
- จุดรับบริจาคที่เป็นเครือข่ายของโครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน โดยเครือข่ายที่เป็นจุดรับบริจาคจะนำอะลูมิเนียมที่รวบรวมได้ไปจำหน่ายให้กับร้านรับซื้อของเก่าและบริจาคให้กับมูลนิธิขาเทียมฯ โดยตรง

3) ในกรณีที่ประชาชนไม่สะดวกที่จะขายอะลูมิเนียมให้กับร้านรับซื้อของเก่าและไม่สะดวกที่จะนำมาบริจาคในจุดรับบริจาค สามารถบริจาคผ่านทางไปรษณีย์ โดยบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด รับขนส่งอะลูมิเนียมโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เพียงทำความสะอาด บรรจุกล่อง ชั่งน้ำหนักแล้วไม่เกิน 5 กิโลกรัม และส่งมาที่ “โครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน กรมควบคุมมลพิษ เลขที่ 92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400”

หากต้องการสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับโครงการฯ สามารถติดต่อได้ที่ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย โทร. 0 2298 2495-9 และโทรสาร. 0 2298 5398 ในวันและเวลาราชการ

ภาพกิจกรรมการดำเนินงานโครงการบริจาคอะลูมิเนียมเพื่อจัดทำขาเทียมพระราชทาน

การลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายใน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- วานิช สวาโย นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
- บัญชากร วินัยพานิช นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
- จีรวรรณ แก้วม้า นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
- ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีข้อสั่งการให้ 16 หน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) กรมป่าไม้ (ปม.) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กรมทรัพยากรธรณี (ทธ.) กรมทรัพยากรน้ำ (ทน.) กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (ทบ.) องค์การจัดการน้ำเสีย (อจน.) องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) องค์การสวนสัตว์ (ออส.) องค์การสวนพฤกษศาสตร์ (อ.ส.พ.) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (อบก.) สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.) และสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สป.ทส.) ดำเนินกิจกรรมการจัดการขยะมูลฝอยภายในพื้นที่ของแต่ละหน่วยงาน มุ่งเน้นการลดปริมาณการเกิดขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง มีการคัดแยก เก็บรวบรวม และนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการ โดยให้กรมควบคุมมลพิษ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานการดำเนินโครงการ ซึ่งหน่วยงานต่างๆ ได้มีการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี 2558 จนถึงปัจจุบัน ด้วยการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรของหน่วยงานในการลด คัดแยกขยะมูลฝอย มีการดำเนินกิจกรรมเพื่อลดปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดให้น้อยลง โดยมีการคัดแยกขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์และนำไปกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีการรณรงค์ส่งเสริมการลดการใช้ถุงพลาสติก และห้ามใช้กล่องโฟมภายในโรงอาหารของหน่วยงาน รวมทั้งการดำเนินกิจกรรมตามหลักการ 3R : Reduce Reuse Recycle อาทิ ร้านศูนย์บาท ธนาคารขยะรีไซเคิล ตลาดนัดมือสอง การใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าจ่ายตลาด การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การลดการใช้บรรจุภัณฑ์ฟุ่มเฟือย การเรียกคืนวัสดุอะลูมิเนียม

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย เป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการฯ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) จัดทำแนวทางการดำเนินโครงการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในภาพรวม และส่งแนวทางการดำเนินโครงการฯ ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ภายใน ทส. เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติให้มีการดำเนินงาน

ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2) จัดประชุมคณะทำงานติดตามการดำเนินงาน ลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงาน ทส. เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ

3) ดำเนินกิจกรรมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในอาคาร คพ. เพื่อเป็นหน่วยงานต้นแบบสำหรับหน่วยงานอื่นๆ

4) ประมวลผลการดำเนินงานโครงการของ คพ. และวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคและปัจจัยสู่ความสำเร็จในการดำเนินงาน

5) ประสานและรวบรวมผลการดำเนินงานจากหน่วยงานภายใน ทส. เพื่อรายงานเป็นภาพรวมของโครงการเสนอ รมว.ทส. เพื่อทราบ

การใช้ถุงผ้า ของ สส.

การลดใช้ถุงพลาสติกและห้ามใช้กล่องโฟม ของ อ.ส.พ.

การงดนำภาชนะโฟมเข้ามาในสวนสัตว์

ถังรองรับขยะแบบแยกประเภท ของ ออป.

นอกจากนี้ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ยังได้ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายเลขานุการของคณะทำงานติดตามการดำเนินงาน ลด คัดแยก ขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในหน่วยงานกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยได้จัดทำเกณฑ์การตรวจประเมินหน่วยงานต้นแบบการลด คัดแยก ขยะมูลฝอย และของเสียอันตราย ของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเกณฑ์การประเมินประกอบด้วย 4 ประเด็นหลัก ดังนี้

- 1) การสนับสนุนจากหน่วยงาน (20 คะแนน)
- 2) การมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายใน (20 คะแนน)
- 3) การดำเนินกิจกรรมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายในหน่วยงาน (30 คะแนน)
- 4) ผลสำเร็จและความยั่งยืนของการดำเนินงาน (30 คะแนน)

และจัดระดับในการมอบรางวัล ดังนี้ ระดับแพลตินัม (Platinum) (คะแนนร้อยละ 80 - 100) ระดับทอง (Gold) (คะแนนร้อยละ 70 - 79) ระดับเงิน (Silver) (คะแนนร้อยละ 60 - 69) ระดับพื้นฐาน (Certified) (คะแนนร้อยละ 50 - 59)

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ร่วมลงพื้นที่กับคณะทำงานฯ เพื่อตรวจประเมินหน่วยงาน ระหว่างวันที่ 29 กุมภาพันธ์ - 5 มีนาคม 2559 โดยมีผลการตรวจประเมิน ดังนี้

- หน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ระดับแพลตินัม (Platinum) จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ คพ. ทธ. สส. และ อสพ.
- หน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ระดับทอง (Gold) จำนวน 2 หน่วยงาน ได้แก่ ทน. ออป.
- หน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ระดับเงิน (Silver) จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ อส. ทบ. อจน. และ อบก.
- หน่วยงานที่ผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน (Certified) จำนวน 6 หน่วยงาน ได้แก่ ทช. สพภ. อสส. สผ. สป.ทส. และ ปม.

และได้จัดพิธีมอบเกียรติบัตรสำหรับ 16 หน่วยงานภายในกระทรวงฯ ที่เข้าร่วมดำเนินโครงการฯ และผ่านเกณฑ์การตรวจประเมิน เมื่อวันที่ 11 เมษายน 2559 โดยมีพลเอก สุรศักดิ์ กาญจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานในพิธีมอบเกียรติบัตรดังกล่าว ณ ห้องประชุมศักดิ์สิทธิ์ ตรีเดช ชั้น 2 อาคารกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อเป็นการส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานให้เป็นอย่างต่อเนื่อง และเพื่อเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาการดำเนินงานการลด คัดแยกขยะมูลฝอยภายในหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเตรียมความพร้อมในการที่จะเป็นหน่วยงานต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่นต่อไป

อคพ. รับมอบเกียรติบัตรจาก รมว.ทส.

หน่วยงานภายใน ทส. รับมอบเกียรติบัตร

ผลจากการดำเนินโครงการลด คัดแยกขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี 2558 สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายการดำเนินงาน คือ

1) มีการแยกประเภทขยะมูลฝอย 4 ประเภท (ขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป) ในอาคาร/สำนักงาน/พื้นที่ดำเนินการ

2) ปริมาณขยะมูลฝอยที่ต้องนำไปกำจัดลดลงร้อยละ 20

3) ร้านค้าภายในร้านอาหารไม่มีการใช้กล่องโฟม

4) ถุงพลาสติกและกล่องโฟมที่ทิ้งในถังขยะมีปริมาณลดลงร้อยละ 20

รวมทั้งบุคลากรของหน่วยงานภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีความตระหนัก และมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้น และสามารถเป็นหน่วยงานต้นแบบการลด คัดแยกขยะมูลฝอยให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

การจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และอุทยานแห่งชาติ

- วานิช สวาโย นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
- สิริรัตน์ ขำวาริ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
- ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ต่างๆ ประกอบด้วย

- 1) แหล่งท่องเที่ยว 12 เมืองต้องห้าม....พลาด
- 2) แหล่งท่องเที่ยว 8 Cluster การท่องเที่ยว
- 3) แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นอุทยานแห่งชาติ

ตามแนวทางการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลที่ใช้การท่องเที่ยวเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ส่งผลให้ปริมาณขยะมูลฝอยและน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศมีปริมาณเพิ่มขึ้นตามปริมาณของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในช่วง High Season ของการท่องเที่ยวจะมีปริมาณขยะมูลฝอยและน้ำเสียมากกว่าช่วงปกติ ประมาณ 2 – 3 เท่า โดยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งยังไม่มีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ธรรมชาติที่ห่างไกลจากชุมชนเมือง อาทิ ภูทับเบิก เขาคว้อ ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจะถูกกองทิ้งไว้โดยไม่ได้รับการบริการเก็บขนเพื่อนำไปกำจัด ณ สถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เนื่องจากมีข้อจำกัดเรื่องระยะทางที่ไกล ลาดชัน ความคดโค้งของภูเขา ส่วนแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล อาทิ เกาะพีพี เกาะช้าง เกาะเสม็ด ยังคงมีปัญหาขยะในทะเลอันเนื่องมาจากการลักลอบทิ้งขยะในทะเล นอกจากนี้ บ้านเรือนหรือสถานประกอบการในแหล่งท่องเที่ยวยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย ณ แหล่งกำเนิด แหล่งกำเนิดมลพิษบางแห่งยังไม่ปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมการระบายน้ำทิ้ง รวมทั้งระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนไม่มีประสิทธิภาพในการบำบัดเนื่องจากอุปกรณ์ชำรุดส่งผลให้ระบบบำบัดไม่สามารถรับน้ำเสียได้เพียงพอ ทำให้มีการลักลอบระบายน้ำเสียลงสู่สภาพแวดล้อมและแหล่งน้ำธรรมชาติ อาทิ ชายหาด ชายทะเล แม่น้ำ ลำคลอง ซึ่งปัญหาขยะและน้ำเสียที่เกิดขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวหากไม่ได้รับการจัดการอย่างเหมาะสมก็จะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทำลายทัศนียภาพของธรรมชาติและมีผลกระทบต่อภาพลักษณ์ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ร่วมกันเป็นประธานในการประชุมหารือเพื่อแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในแหล่งท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2558 และวันที่ 6 มกราคม 2559 ณ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยที่ประชุมมีมติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องติดตามความก้าวหน้าและประชุมหารือร่วมกันเพื่อจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

กรมควบคุมมลพิษจึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินงานร่วมกันในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสีย ดังนี้

1. กรมควบคุมมลพิษร่วมกับกรมการท่องเที่ยว ลงพื้นที่สำรวจข้อมูลสถานการณ์ขยะและน้ำเสีย เพื่อจัดทำแนวทางการจัดการขยะและน้ำเสียในพื้นที่นาร่อง 4 แห่ง คือ เกาะพีพี เกาะเสม็ด เมืองพัทยา และจังหวัดเพชรบูรณ์ เสนอที่ประชุมเพื่อรับฟังความเห็นต่อแนวทางการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในพื้นที่ดังกล่าว

2. กรมควบคุมมลพิษร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และองค์การบริหารน้ำเสีย ลงนามบันทึกความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2559 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียในอุทยานแห่งชาติ นาร่อง 10 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี อุทยานแห่งชาติเอราวัณ อุทยานแห่งชาติภูกระดึง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา และอุทยานแห่งชาติตะรุเตา เพื่อให้อุทยานแห่งชาติได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายแผนแม่บทการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ พ.ศ.2559 – 2564 อย่างเป็นรูปธรรม

ทั้ง 3 หน่วยงาน จะร่วมกันดำเนินการเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียในอุทยานแห่งชาติ นาร่อง 10 แห่ง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 - 2561 ดังนี้

- 1) วิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคประกอบการจัดทำแนวทางและแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย
- 2) ดำเนินกิจกรรมตามแนวทางและแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย
- 3) ติดตามประเมินผลการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย
- 4) ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสีย
- 5) ขยายผลการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในอุทยานแห่งชาติอื่นๆ

การบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในครั้งนี้ คาดว่าเป็นกลวิธีหนึ่งที่ช่วยแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยและน้ำเสียในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวและอุทยานแห่งชาติ โดยช่วยให้แหล่งท่องเที่ยวได้รับการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการขยะมูลฝอยและน้ำเสียที่มีประสิทธิภาพ และมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดีควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

การดำเนินงานของศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง

 มานพ บุญแจ่ม นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 สินีนานู บุญวิริยะ นักวิชาการสิ่งแวดล้อม

 ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

ตามที่กรมควบคุมมลพิษ ได้จัดตั้งศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยองขึ้น เพื่อทำหน้าที่ดำเนินการตามมาตรการควบคุมมลพิษ การตรวจสอบเฝ้าระวังและเตือนภัยมลพิษสิ่งแวดล้อม การสนับสนุนและประสานการแก้ไขปัญหาการปนเปื้อนมลพิษฉุกเฉิน รวมทั้งสนับสนุนการสร้างและพัฒนาเครือข่ายระหว่างชุมชน โรงงานอุตสาหกรรม ภาคีรัฐและประชาชน เพื่อเฝ้าระวังและเตรียมความพร้อมรองรับสถานการณ์ฉุกเฉิน การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานในทุกภาคส่วน และเสนอแนะมาตรการ แนวทางในการควบคุม กำจัด และฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่จังหวัดระยอง ซึ่งศูนย์ฯ มีโครงสร้าง 3 กลุ่มงาน ได้แก่ กลุ่มงานอำนวยการ กลุ่มงานเฝ้าระวังและเตือนภัยด้านมลพิษ และกลุ่มงานควบคุมมลพิษและสนับสนุนการเผชิญเหตุฉุกเฉิน

การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 กรมควบคุมมลพิษ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการกำกับการบริหารศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และมอบหมายให้ข้าราชการจากส่วนกลางปฏิบัติหน้าที่อีกหน้าที่หนึ่ง ณ ศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง จำนวน 3 ราย ประกอบด้วย

- 1) นางสาวพรพิมล เจริญสง่ ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง
- 2) นายมานพ บุญแจ่ม ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มงานควบคุมมลพิษและสนับสนุนการเผชิญเหตุฉุกเฉิน
- 3) นายสุนทร อุปมาณ ปฏิบัติหน้าที่กลุ่มงานเฝ้าระวังและเตือนภัยด้านมลพิษ โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 13 ตุลาคม 2559 เป็นต้นไป

สำหรับการดำเนินงานตามบทบาทภารกิจของศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยอง ในรอบปีที่ผ่านมาได้แก่

1. ดำเนินการจัดเตรียมสาธารณูปโภคของอาคารศูนย์ควบคุมมลพิษจังหวัดระยองเพิ่มเติม (ระบบประปา ระบบ ไฟฟ้า ระบบโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต และระบบกล้องโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV)
2. จัดการฝึกอบรมเทคนิคการระงับเหตุอุบัติภัยจากเหตุฉุกเฉินสารเคมีให้กับคณะเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ระหว่างวันที่ 27 มิถุนายน – 1 กรกฎาคม 2559
3. การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “การตรวจประเมินสถานการณ์ฉุกเฉินด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมและการประสานเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อม” ให้กับหน่วยงานเครือข่ายด้านสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง ระหว่างวันที่ 29 – 31 สิงหาคม 2559
4. เข้าร่วมตรวจสอบมลพิษฉุกเฉิน กรณีเหตุฉุกเฉินเพลิงไหม้จากโรงงานอุตสาหกรรม การลักลอบทิ้งกากของเสีย และตรวจสอบกรณีร้องเรียนต่าง ๆ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดระยอง สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 13 (ชลบุรี) สำนักงานนิคม

อุตสาหกรรมมาบตาพุด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดระยอง สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดระยอง หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ อาทิเช่น กรณีเหตุเพลิงไหม้ถังระบบแยกน้ำกับสารไฮโดรคาร์บอนและของเสียอื่น ๆ (Oil Separator Tank) ของระบบบำบัดน้ำเสียโรงงานบริษัท ปตท. ฟีนอล จำกัด นิคมอุตสาหกรรมเหมราชตะวันออก ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กรณีเพลิงไหม้สถานที่เก็บกากของเสียของบริษัท GENCO จำกัด ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ถนน U ตำบลมาบตาพุด อำเภอเมือง จังหวัดระยอง กรณีระบบหม้อต้มน้ำมันร้อน (Hot Oil Boiler) แตกรั่วไหล และการลักลอบทิ้งกากสารเคมีในพื้นที่ หมู่ที่ 3 ตำบลละหาร อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นต้น

สถิติอุบัติภัยจากสารเคมีและการ ลักลอบทิ้งกากของเสียอันตราย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559

(รวบรวมสถิติตั้งแต่เดือนมกราคม – เดือนตุลาคม พ.ศ. 2559)

- สุนทร อุปमाण นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
- จรรยาฉิม เจียมสกุล นักวิชาการสิ่งแวดล้อม
- ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้รวบรวมสถานการณ์การเกิดอุบัติภัยจากสารเคมีและการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในปี 2559 มีจำนวน 25 ครั้ง ดังนี้

1) โรงงานอุตสาหกรรม จำนวน 8 ครั้ง แบ่งเป็นเหตุเพลิงไหม้ในโรงงานมากที่สุดจำนวน 6 ครั้ง ส่วนใหญ่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมผลิตพลาสติก และโรงงานผสมสี ซึ่งในกระบวนการผลิตมีความเสี่ยงและอันตรายจากการเกิดเพลิงไหม้สูง รองลงมาเกิดจากการระเบิดและเพลิงไหม้ถังแก๊สน้ำมันและท่อส่งน้ำมัน ภายในโรงงานอุตสาหกรรมปิโตรเคมีในจังหวัดระยองและจังหวัดสมุทรปราการ และการรั่วไหลของสารเคมี จำนวน 2 ครั้ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการรั่วไหลของแอมโมเนียและคลอรีน ที่ใช้ในกระบวนการทำความสะอาดของโรงงานแช่แข็งอาหารทะเล

2) โกดังเก็บสารเคมี จำนวน 4 ครั้ง แบ่งเป็นเพลิงไหม้โกดังเก็บสารเคมีทางการเกษตร ในพื้นที่จังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 ครั้ง เหตุเพลิงไหม้โกดังเก็บยางรีไซเคิลและยางสำเร็จรูปในพื้นที่อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดชลบุรี และเพลิงไหม้โกดังเก็บกากของเสียอุตสาหกรรมของ บริษัท บริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด (มหาชน) (GENCO) ตั้งอยู่ในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด

3) การขนส่งสารเคมี จำนวน 5 ครั้ง ส่วนใหญ่เป็นอุบัติเหตุรถบรรทุกน้ำมันพลิกคว่ำจำนวน 2 ครั้ง เช่น กรณีรถบรรทุกน้ำมันพลิกคว่ำ ในพื้นที่ตำบลไพศาล จังหวัดบุรีรัมย์ มีน้ำมันเบนซิน มากกว่า 10,000 ลิตร ไหลลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ และส่งผลกระทบต่อปลาในลำห้วยพริกลอยคอตายเป็นระยะทางมากกว่า 8 กิโลเมตร และเหตุการณ์อุบัติเหตุรถไฟบรรทุกน้ำมันตกราง บริเวณสถานีหนองหล่ม จังหวัดลำพูน ทำให้น้ำมันดีเซลปริมาณ 134,000 ลิตร หกและรั่วไหลลงบริเวณพื้นรางรถไฟ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย (เซี่ยงไฮ้) ได้ทำการเก็บกู้จนแล้วเสร็จ กรณีรถบรรทุกสารเคมีไหลคว่ำ พลิกตะแคงลงทางระบายน้ำ บริเวณหลักกิโลเมตรที่ 18 ถนนบางนา-ตราด โดยกรมควบคุมมลพิษได้ให้ข้อเสนอแนะแก่เจ้าหน้าที่ในการเก็บกู้จนแล้วเสร็จ พบว่ามีสารเคมีหกไหลลงน้ำเพียงเล็กน้อยแต่สามารถควบคุมไว้ได้ และกรณีรถบรรทุกกรดฟอร์มิกพลิกคว่ำบนทางต่างระดับวงแหวนอุตสาหกรรม ทางหลวงต่วนสุขสวัสดิ์ มีการรั่วไหลลงบนพื้นถนน โดยเจ้าหน้าที่ได้นำทรายมาเป็นแนวกัน ทำการดูดซับสารเคมีดังกล่าว และทำการปรับสภาพด้วยปูนขาวก่อนขนส่งเพื่อนำไปกำจัด

4) การลักลอบทิ้งกากของเสีย จำนวน 2 ครั้ง พื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าเป็นการลักลอบทิ้งน้ำเสียจากโรงงานผลิตจักรยาน ปล่องลงสู่คลองสาธารณะ และอีกกรณีหนึ่งได้แก่การลักลอบทิ้งกากของเสียในบ่อดินในพื้นที่หมู่ที่ 5 ตำบลเกาะขนุน อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งมีการขนส่งกากของเสียที่มีสภาพเป็นกรด จากโรงงานผลิตกรดน้ำส้ม ซึ่งตั้งอยู่ในสวนอุตสาหกรรม 304 อำเภอศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี มาลักลอบทิ้งในบ่อดิน ซึ่งกรมควบคุมมลพิษได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าตรวจสอบ แจ้งให้ผู้ประกอบการทำการแก้ไขปรับปรุง และให้ขนย้ายกากของเสียเพื่อนำไปบำบัดและกำจัดให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และแจ้งสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดดำเนินคดี

5) เพลิงไหม้บ่อขยะ จำนวน 1 ครั้ง ในพื้นที่ตำบลบางระกำ อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นบ่อที่รองรับขยะของหลายหน่วยงานในพื้นที่ ซึ่งกรมควบคุมมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 6 (นนทบุรี) ได้ตรวจสอบมลพิษทางอากาศรอบบ่อขยะ เพื่อใช้เป็นข้อมูลแจ้งเตือนประชาชน โดยหน่วยงานท้องถิ่นได้ดับเพลิงจนแล้วเสร็จในวัน

6) เหตุอื่น ๆ จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ กรณีอุบัติเหตุสารเคมีที่ใช้ดับเพลิง (สารไฟโรเจน) มีการรั่วไหลขณะเจ้าหน้าที่ทำการเปลี่ยนระบบดับเพลิงภายในชั้นใต้ดิน อาคารธนาคารไทยพาณิชย์สำนักงานใหญ่ (ถนนรัชโยธิน) ทำให้มีผู้เสียชีวิตเนื่องจากขาดอากาศหายใจจำนวน 8 ราย และบาดเจ็บมากกว่า 7 ราย กรณีอุบัติเหตุจากสารเคมีฆ่าเชื้อโรคในสระว่ายน้ำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เกิดจากการฟุ้งกระจายของไอสารเคมีระหว่างผสมสารโซดาแอชไลท์กับน้ำ ส่งผลให้มีผู้ได้รับบาดเจ็บเนื่องจากการสูดดมก๊าซพิษเข้าไปจำนวน 13 ราย กรณีเหตุระเบิดจากปุ๋ยยูเรียที่ใช้ทางการเกษตรในสวนลำไย พื้นที่บ้านแม่ยวบ ตำบลเกาะตะเภา จังหวัดตาก เป็นปุ๋ยยูเรียที่นำเข้ามาจากประเทศจีน จำนวน 2 กระสอบ กระสอบละ 100 กิโลกรัม เจ้าหน้าที่สามารถควบคุมเพลิงไว้ได้และพบว่าไม่มีผู้ได้รับบาดเจ็บแต่อย่างใด กรณีพบวัตถุต้องสงสัยเป็นกล่องเหล็กมีตราสัญลักษณ์รูปกัมมันตรังสีถูกทิ้งไว้ในอาคารร้าง ในซอยพหลโยธิน 24 เขตจตุจักร กรุงเทพฯ เจ้าหน้าที่สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเข้าตรวจสอบ พบว่าเป็นกล่องบรรจุสารกัมมันตรังสี อิริเดียม 192 (IR-192) ที่หมดอายุแล้ว เนื่องจากขณะทำการตรวจสอบด้วยเครื่องตรวจวัดรังสีแล้วไม่พบว่ามีสารรังสีออกมา เจ้าหน้าที่จึงได้ทำการเก็บกู้และนำไปเก็บไว้ในพื้นที่ที่ปลอดภัย

การติดตามตรวจสอบการปนเปื้อนของสารแคดเมียมใน ห้วยแม่ดาวและแม่กุ อำเภอมะสออด จังหวัดตาก ประจำปี 2559

 คมสัน องค์กรีชากุล นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
 ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากเหตุการณ์การปนเปื้อนของสารแคดเมียมระดับสูงในดินแปลงนาและผลผลิตข้าว บริเวณบ้านพะตะเต ตำบลพระธาตุผาแดง อำเภอมะสออด จังหวัดตาก ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดทำแผนแก้ไขปัญห และดำเนินโครงการเพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม เช่น โครงการส่งเสริมการปลูกอ้อยเพื่อผลิตเป็นเอทานอลแทนการปลูกข้าว การรับซื้อข้าวเปลือกที่ปนเปื้อนสารแคดเมียมนำไปเผาทำลาย การสงเคราะห์และฟื้นฟูสภาพจิตใจของประชาชน และการติดตามตรวจสอบการดำเนินกิจการเหมืองแร่ ให้เป็นไปตามมาตรการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น เป็นต้น

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายได้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและเก็บตัวอย่างตะกอนดินในลำห้วยมาวิเคราะห์การปนเปื้อนของสารแคดเมียมตั้งแต่ปี 2547 - ปัจจุบัน โดยได้กำหนดจุดเก็บตัวอย่างตะกอนดินทั้งหมด จำนวน 33 จุด ครอบคลุมตลอดลำห้วยแม่ดาว แม่กุ ตลอดจนตะกอนดินบริเวณรางระบายน้ำของเหมืองบริษัทผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ผลการสำรวจและวิเคราะห์ตัวอย่างตะกอนดินเพื่อหาปริมาณของสารแคดเมียม และสังกะสี ทั้ง 33 ตัวอย่าง ในปี 2559 สามารถสรุปดังนี้

1. ลำห้วยแม่ดาว มีลักษณะการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในตะกอนดินตามลำห้วยตั้งแต่ก่อนถึงเหมืองแร่มีค่าน้อยกว่า 1.8 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และบริเวณจากปลายบ่อกักเก็บตะกอนของเหมืองแร่บริษัท ผาแดงอินดัสทรี จำกัด (มหาชน) จนเกือบถึงแม่น้ำเมย มีแคดเมียมในตะกอนดินมีค่าอยู่ระหว่าง 0.35 - 22 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม โดยพบความแปรปรวนค่อนข้างสูงในบางจุด สำหรับบริเวณที่พบการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในตะกอนดินสูง จนถึงท้ายบ้านแม่ดาวใหม่ห่างจากพื้นที่ท้ายแนวเขตเหมืองแร่ (จุด ST12 -ST15) ประมาณ 10 กิโลเมตร มีความเข้มข้นสูงจากการขุดลอกลำรางสาธารณะ

2. ลำห้วยแม่กุ มีลักษณะการแพร่กระจายของปริมาณแคดเมียมในตะกอนดินตามลำห้วยทางด้านทิศตะวันออก ก่อนถึงทางด้านใต้ของเหมืองแร่มีค่าน้อยกว่า 2.6 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม และมีค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็น 4.6 - 39 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมที่บริเวณด้านใต้ของเหมืองแร่ และมีค่าสูงเป็น 6.8 - 10 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัมที่บริเวณเนินเขาเล็กๆ ทางทิศตะวันออกของบ้านแม่กุเหนือ

ค่ามาตรฐานแคดเมียมในตะกอนดินแหล่งน้ำจืด

<p>➤ ค่าคุ้มครองสัตว์หน้าดิน Threshold Effects Concentration (TEC) หมายถึง สัตว์หน้าดินสามารถอยู่ได้อย่างปลอดภัยเมื่อความเข้มข้นของแคดเมียมในตะกอนดินต่ำกว่าหรือเท่ากับค่า TEC ในแหล่งน้ำจืด</p>	<p>0.16 mg/kg</p>
<p>➤ ค่าบ่งชี้อันตรายต่อสัตว์หน้าดินอย่างแน่นอน Probable Effects Concentration (PEC) หมายถึง สัตว์หน้าดินมีโอกาสได้รับผลกระทบสูงเมื่อความเข้มข้นของแคดเมียมในตะกอนดินสูงกว่าหรือเท่ากับค่า PEC ในแหล่งน้ำจืด</p>	<p>5.0 mg/kg</p>

ทั้งนี้ ที่ช่วงปลายของลำห้วยทั้งห้วยแม่ตาวและห้วยแม่ภูมีปริมาณแคดเมียมสูงขึ้น เนื่องจากการขุดลอกลำห้วยทำให้มีกวนตะกอนดินข้างใต้ลำน้ำขึ้นมา จนทำให้มีการปนเปื้อนสูงยิ่งขึ้น และจากจุดต้นน้ำแม่ภูที่มีการปนเปื้อนระดับ 0.58 - 2.6 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม น่าจะมาจากการถางป่าเพื่อทำการเกษตรกรรมทำให้มีการชะล้างหน้าดินลงแหล่งน้ำเพิ่มมากขึ้น โดยภาพรวมตั้งแต่มีปี 2555 - 2559 พบแนวโน้มการปนเปื้อนปริมาณที่สูงขึ้น และขณะนี้ทางบริษัทผาแดง อินดัสทรี จำกัด (มหาชน) ได้ยุติการทำเหมืองแร่ ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2559 เนื่องจากหมดสัมปทานการทำเหมือง และอยู่ในขบวนการปรับปรุงพื้นที่เพื่อปิดเหมืองตามมาตรการที่เสนอไว้ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ต่อไป

ส่วนที่ 3

อนุสัญญาและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกากของเสียและสารอันตราย

- การดำเนินงานเกี่ยวกับอนุสัญญาบาเซล : โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า – ส่งออกของเสียอันตราย
- การดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาบาเซล : การควบคุมการนำเข้าของเสียที่เก็บรวบรวมจากบ้านเรือน
- การควบคุมสาร Short-chain chlorinated paraffins ภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ
- การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ ปี 2559
- การดำเนินงานอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ปี 2559
- การเตรียมการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท
- บทส่งท้ายโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศญี่ปุ่นในการพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษในประเทศไทย

การดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาบาเซล : เสริมสร้างความเข้มแข็งในการควบคุมการนำเข้า - ส่งออกของเสียอันตราย

 ศิรินาท ผ่องญาติ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนของเสียอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ในฐานะศูนย์ประสานงานอนุสัญญาบาเซลของประเทศไทย ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง เทคนิคการจำแนกและตรวจสอบการขนส่งของเสียอันตราย ให้แก่เจ้าหน้าที่ศุลกากร ท่าเรือ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปีละครั้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ได้จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “เทคนิคการจำแนก ควบคุม และตรวจสอบการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตราย รุ่นที่ 13” ให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานศุลกากรภาคที่ 1 - 4 กรมเจ้าท่า การท่าเรือแห่งประเทศไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาคที่ 1, 4, 5, 6, 9, 10, 11, 12, 13, 14 และ 15 และเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษ รวม ประมาณ 50 คน ในระหว่างวันที่ 8 - 10 มิถุนายน 2559 ณ กรมควบคุมมลพิษ และโรงแรมเซ็นบีม พัทยา จังหวัดชลบุรี โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย

(1) การบรรยายในหัวข้อสำคัญ อาทิ นิยามและประเภทของเสียอันตราย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเกี่ยวกับการควบคุมการเคลื่อนย้ายของเสียอันตรายข้ามแดน

(2) การเยี่ยมชมสถานประกอบการที่ดำเนินงานตามขั้นตอนการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายตามอนุสัญญาบาเซล และเยี่ยมชมการดำเนินงานควบคุมการนำเข้าส่งออกสินค้าของสำนักงานศุลกากรท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี

(3) การแบ่งกลุ่มเพื่อฝึกภาคปฏิบัติ โดยถอดบทเรียนจากการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานระหว่างประเทศเกี่ยวกับการป้องกันการค้าของเสียอันตรายอย่างผิดกฎหมาย

ทั้งนี้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ ได้รับความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาบาเซล และการควบคุมการนำเข้า-ส่งออกของของเสียอันตราย กรณีศึกษาต่าง ๆ รวมทั้ง เป็นการเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมการนำเข้า-ส่งออก ในขณะที่เดียวกัน กรมควบคุมมลพิษจะได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องจากผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมฯ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรการจัดฝึกอบรมดังกล่าว ให้มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อไป

การดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาบาเซล : การควบคุมการนำเข้าของเสียที่เก็บรวบรวมจากบ้านเรือน

 ศิรินาท ผ่องญาติ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนของเสียอันตราย

สืบเนื่องจากในช่วงปี พ.ศ. 2550 – 2551 กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงานอนุสัญญาบาเซลของประเทศไทย ได้รวบรวมปัญหาอุปสรรคและข้อพิจารณาเกี่ยวกับการดำเนินงานอนุสัญญาบาเซลของประเทศไทย ปรากฏว่า ประเด็นการนำเข้าของเสียจากบ้านเรือนเข้ามาในประเทศไทยเป็นหนึ่งในปัญหาดังกล่าว อีกทั้งในประเทศไทยยังไม่มีหน่วยงานใดที่มีหน้าที่เฉพาะในการควบคุม ดูแล และจัดการของเสียในรายการ “วาย 46 ของเสียที่เก็บรวบรวมจากบ้านเรือน” (“Y46 Wastes collected from households”) และที่ผ่านมา ยังได้ประสบปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการนำขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากบ้านเรือนเข้ามาในประเทศไทย อาทิ ขยะมูลฝอยซึ่งเป็นของผสมที่เป็นกระดาษ ขวดพลาสติก และกระป๋อง (paper, mixed bottles and mixed cans) และขยะจากแหล่งก่อสร้าง ดังนั้น ได้มีการนำเสนอประเด็นการนำเข้าของเสียจากบ้านเรือนเข้ามาในประเทศไทยเข้าสู่การพิจารณาของคณะอนุกรรมการอนุสัญญาบาเซล

คณะทำงานปรับปรุงบัญชีรายชื่อและกำหนดพิกัดอัตราศุลกากรและรหัสสถิติสำหรับของเสียที่ควรควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้ดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย “การกำหนดให้ขยะมูลฝอยที่เก็บรวบรวมจากชุมชนซึ่งมีลักษณะปะปนกัน ตามประเภทพิกัดอัตราศุลกากรระบบฮาร์โมนิส์ 2012 ประเภทที่ 3825.10.00 Municipal waste เป็นสินค้าที่ต้องห้ามในการนำเข้ามาในราชอาณาจักร” และได้รับความเห็นชอบจากคณะอนุกรรมการอนุสัญญาบาเซล เมื่อวันที่ 28 มกราคม 2559 ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการฯ ได้พิจารณาให้มีการปรับปรุงข้อเสนอแนะดังกล่าว เพื่อให้มีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการควบคุมการนำเข้าของเสียที่เก็บรวบรวมจากบ้านเรือน โดยมีมติเห็นชอบต่อข้อเสนอแนะดังกล่าว เมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2559 และให้ประสานกระทรวงพาณิชย์ พิจารณาดำเนินการประกาศตามขั้นตอนต่อไป

การควบคุมสาร Short-chain chlorinated paraffins ภายใต้อนุสัญญารอตเตอร์ดัม

มโนรัตน์ ฤทธิเต็ม นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

ส่วนสารอันตราย

สาร Short-chain chlorinated paraffins (SCCPs) เป็นสารเคมีอันตรายที่มีการนำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง อาทิ ใช้เป็นสารหน่วงการติดไฟในอุตสาหกรรมสิ่งทอ สารตกแต่ง (finishing agent) สำหรับผลิตภัณฑ์หนังและสิ่งทอ สารชนิดนี้มีการห้ามใช้ในประเทศแคนาดา และประเทศนอร์เวย์ ซึ่งได้รับการแจ้งการใช้มาตรการด้านกฎระเบียบขั้นสุดท้ายตามข้อบทที่ 5 เพื่อเตรียมบรรจุในภาคผนวก 3 ของอนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตราย และสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ อีกทั้งอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาทบทวนสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (Persistent Organic Pollutants Review Committee: POPRC) เพื่อกำหนดเป็นสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ทั้งนี้ ประเทศไทยในฐานะภาคีสมาชิกของทั้ง 2 อนุสัญญาฯ ยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมสารดังกล่าว

ในปีงบประมาณ 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ จึงได้ดำเนินการศึกษาและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสาร SCCPs เพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอแนะมาตรการควบคุมสาร SCCPs ให้เป็นวัตถุอันตราย ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 โดยมีสาระสำคัญของข้อเสนอการควบคุมสารดังกล่าว ดังนี้

1. ข้อมูลคุณสมบัติของสาร SCCPs และการใช้ประโยชน์

2. ข้อมูลการสำรวจความเห็นในการควบคุมสาร SCCPs ตามกฎหมายของผู้ประกอบการในประเทศ พบว่า มีบริษัทที่ส่งแบบสอบถามตอบกลับ จำนวน 202 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 15.23 โดยบริษัท 170 แห่งเห็นด้วยหากมีการจำกัด/ยกเลิกการใช้สาร SCCPs และ/หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสาร SCCPs เป็นส่วนประกอบคิดเป็นร้อยละ 84.16 พร้อมให้ข้อคิดเห็นว่า เนื่องจากถ้าสาร SCCPs มีความเป็นอันตรายต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จึงเห็นควรยกเลิกการใช้และหาสารที่อันตรายน้อยกว่ามาทดแทน และบริษัท 6 แห่ง ไม่เห็นด้วยหากมีการจำกัด/ยกเลิกการใช้สาร SCCPs คิดเป็นร้อยละ 2.97 โดยให้ความเห็นว่าสถานประกอบการบางแห่งยังมีความจำเป็นต้องใช้สารเคมีดังกล่าว หากจะมีการยกเลิกการใช้ควรมีการหาสารอื่นทดแทน ทั้งนี้ บริษัทอีก 26 แห่ง ไม่ได้ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในหัวข้อการจำกัด/ยกเลิกการใช้สาร SCCPs และ/หรือผลิตภัณฑ์ที่มีสาร SCCPs เป็นส่วนประกอบ

3. ผลการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีข้อเสนอแนะให้มีการควบคุมสาร SCCPs เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535

4. ผลการประชุมคณะอนุกรรมการอนุสัญญา Rotterdam เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2559 เห็นชอบในหลักการในการเสนอควบคุมสาร Short-chain chlorinated parafins (SCCPs) ที่มี Cas.No. 71011-12-6 , Cas.No 85535-84-8 และ Cas.No. 108171-26-2 เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 โดยการนำเข้า การส่งออก การผลิต และการมีไว้ในครอบครองต้องขออนุญาตจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม สำหรับสาร SCCPs ที่มี C₁₀-C₁₃ ที่เป็นสารอื่น ๆ เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 2 โดยการนำเข้า การส่งออก การผลิต และการมีไว้ในครอบครองต้องแจ้งกรมโรงงานอุตสาหกรรม

การเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากร ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ ปี 2559

 มโนรัตน์ ฤทธิเต็ม นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนสารอันตราย

สืบเนื่องจากประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ ด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา ซึ่งในปีงบประมาณ 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงานอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ จึงได้จัดสัมมนา เรื่อง “การเสริมสร้างขีดความสามารถในการสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ” เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชัน กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์สารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งระดมความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดการสารเคมีตามพันธกรณีของอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมจำนวน 100 คน

ผลจากการสัมมนาฯ ครั้งนี้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์โดยหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของรัฐบาลและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้และรับทราบข้อมูลสถานการณ์สารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศตามพันธกรณีของอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ รวมทั้งบทบาทของประเทศไทยในการดำเนินงานตามอนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ ซึ่งผู้เข้าร่วมสัมมนาฯ มีข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วมสัมมนา ดังนี้ (1) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับอนุสัญญาที่เกี่ยวข้องกับสารเคมีอื่น ๆ และเชิญหน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่นเข้าร่วมด้วย (2) ควรเพิ่มระยะเวลาในการจัดสัมมนาฯ ให้มากขึ้นโดยจะต้องมีหลักสูตรฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบสารเคมีภายใต้อนุสัญญาออตเตอร์ดัมฯ (3) การเพิ่มเติมข้อมูลสารเคมีและมติข้อตัดสินใจของที่ประชุมของอนุสัญญาและรายการสารเคมีอันตรายที่อยู่ภายใต้อนุสัญญาให้ทันสมัย (4) หลักสูตรที่ต้องการเพิ่มเติมในการจัดสัมมนาครั้งต่อไป อาทิ 1) ความรู้เรื่องสารเคมีทางการเกษตร และกระบวนการการขึ้นทะเบียน การนำเข้า-ส่งออก ความเป็นพิษ การตกค้างในสิ่งแวดล้อม และการป้องกันอันตรายจากการใช้สารเคมี 2) การประเมินความเสี่ยงอันตรายจากการใช้สารเคมีทางการเกษตรและผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยและสิ่งแวดล้อม และ 3) การฝึกปฏิบัติจริงของกระบวนการนำเข้าและส่งออกสารเคมี

การดำเนินงานอนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วย สารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน ปี 2559

 พัทธนันท์ ตาริน นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนสารอันตราย

อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศ มีจุดมุ่งหมายเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมจากสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน (สาร POPs) โดยการลดและเลิกการผลิต การใช้ และการปลดปล่อยสารมลพิษดังกล่าว ซึ่งเป็นกลุ่มสารประกอบอินทรีย์ซึ่งถูกย่อยสลายได้ยาก มีคุณสมบัติเป็นพิษสะสมในสิ่งมีชีวิต ตกค้างยาวนานและสามารถเคลื่อนย้ายได้ไกลในสิ่งแวดล้อม โดยในปัจจุบัน (ณ เดือนมกราคม 2560) มีการกำหนดสาร POPs รวมทั้งสิ้น 26 ชนิด ในภาคผนวก เอ บี และ ซี ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ อนึ่ง ประเทศไทยได้ร่วมลงนามในอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2545 และได้ให้สัตยาบันในอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ เมื่อวันที่ 31 มกราคม 2548 ซึ่งอนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้กับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2548 โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานงาน (Official Contact Point) ในการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้ผลักดันการดำเนินงานที่สำคัญ เพื่อการจัดการสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานในประเทศ รวมทั้งเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ดังนี้

1. การเสนอขอควบคุมสาร POPs ภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ผ่านกลไกการพิจารณาจากคณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยกรมควบคุมมลพิษ ได้เสนอขอควบคุมสาร POPs ชนิดใหม่ รวม 6 ชนิด ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 ดังนี้

1) จัดส่งข้อเสนอการควบคุมสาร hexabromodiphenyl ether and heptabromodiphenyl ether (c-Penta BDEs), สาร perfluorooctane sulfonic acid (PFOS), its salts and perfluorooctane sulfonyl fluoride (PFOSF) และ สาร tetrabromodiphenyl ether and pentabromodiphenyl ether (c-Octa BDEs) ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2559 ตามมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม 2558 ซึ่งได้มีมติเห็นชอบให้ควบคุมสาร POPs 3 ชนิด คือ c-Octa BDEs, สารกลุ่ม PFOS และ c-Penta BDEs โดยในระยะแรกให้ควบคุมเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 3 ก่อน ทั้งที่เป็นสารเคมีเดี่ยว สารผสม และผลิตภัณฑ์ที่มีสารดังกล่าวเป็นส่วนประกอบ และ

2) เสนอขอควบคุมสาร hexachlorobutadiene (HCBD), สาร chlorinated naphthalenes (CNs), และสาร pentachlorophenol (PCP) and its salts and esters ซึ่งที่ประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 7

เห็นชอบให้บรรจุในภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาฯ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2558 ปัจจุบันมีเพียงสาร pentachlorophenol and its salts ที่จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ภายใต้การกำกับดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แต่กฎหมายยังไม่ครอบคลุมสารชนิดอื่น ๆ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ในคราวการประชุม ครั้งที่ 3/2558 เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558 ได้มีมติเห็นชอบกับข้อเสนอการควบคุมสาร HCBD สาร CNs และ สารกลุ่ม esters ของ PCP โดยขอให้กรมควบคุมมลพิษ รวบรวมข้อมูลประกอบที่เกี่ยวข้อง และจัดส่งข้อเสนอการควบคุมฯ ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการวัตถุอันตราย พิจารณาควบคุมภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ต่อไป และขอให้กรมควบคุมมลพิษประสานกรมศุลกากร ในการกำหนดพิกัดรหัสสถิติศุลกากรของสารกลุ่ม esters ของ PCP สำหรับการติดตามปริมาณการนำเข้าสารกลุ่มดังกล่าวต่อไป

อนึ่ง สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้ดำเนินการ 1) ประสานกรมศุลกากรในการกำหนดพิกัดรหัสสถิติศุลกากรของสารกลุ่ม esters ของ PCP สำหรับการติดตามปริมาณการนำเข้าสารกลุ่มดังกล่าว เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2559 และ 2) จัดส่งข้อเสนอการควบคุมสาร HCBD, CNs และ กลุ่มเอสเทอร์ของ PCP พร้อมข้อมูลประกอบ ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2559 โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.1) สาร hexachlorobutadiene ที่ประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 7 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2558 มีมติข้อตัดสินใจในการบรรจุสาร hexachlorobutadiene ในภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยไม่มีข้อยกเว้นพิเศษ ดังนั้น ประเทศไทย จะต้องดำเนินการควบคุมสารดังกล่าว ให้สอดคล้องกับขอบเขตภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยเสนอให้กำหนดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ภายใต้หน่วยงานกรมวิชาการเกษตรและกรมโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งที่เป็นสารเดี่ยวและสารผสม โดยไม่มีเงื่อนไขยกเว้น เพื่อให้สอดคล้องกับขอบเขตการควบคุมภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ

2.2) สาร chlorinated naphthalenes ที่ประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 7 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2558 มีมติข้อตัดสินใจในการบรรจุสาร chlorinated naphthalenes ในภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยมีข้อยกเว้นพิเศษสำหรับเป็นสารตัวกลางในการผลิต polyfluorinated naphthalenes เสนอให้กำหนดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมโดยมีเงื่อนไขข้อยกเว้นสำหรับใช้เป็นสารตัวกลางในการผลิต polyfluorinated naphthalenes ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องขึ้นทะเบียนและขออนุญาตที่เกี่ยวข้องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม

2.3) สาร pentachlorophenol and its salts and esters ที่ประชุมรัฐภาคีฯ สมัยที่ 7 เมื่อเดือนพฤษภาคม 2558 มีมติข้อตัดสินใจในการบรรจุสาร pentachlorophenol and its salts and esters ประกอบด้วย pentachlorophenol (CAS No: 87-86-5), sodium pentachlorophenate (CAS No: 131-52-2 and 27735-64-4 (as monohydrate)), pentachlorophenyl laurate (CAS No: 3772-

94-9) และ pentachloroanisole (CAS No: 1825-21-4) ไว้ในภาคผนวก เอ ของอนุสัญญาฯ โดยมีข้อยกเว้นพิเศษสำหรับการผลิตและการใช้งานในเสาไฟฟ้าและแขนกางแขน (utility poles and cross arms)

สาร pentachlorophenol and its salts (CAS No: 87-86-5 และ CAS No: 131-52-2) จัดเป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ภายใต้พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ภายใต้การกำกับดูแลของกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมวิชาการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา แต่ขณะนี้กฎหมายยังไม่ครอบคลุมสารกลุ่ม esters ของ pentachlorophenol และสารประกอบเกลือบางส่วน ซึ่งประเทศไทยจะต้องดำเนินการควบคุมสารดังกล่าว ให้สอดคล้องกับขอบเขตภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ดังนั้น จึงเสนอให้กำหนดสารกลุ่ม esters ของ pentachlorophenol และสารประกอบเกลือ ดังนี้ สาร sodium pentachlorophenate (CAS No: 27735-64-4 (as monohydrate)), สาร pentachlorophenyl laurate (CAS No: 3772-94-9) และ pentachloroanisole (CAS No: 1825-21-4) เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมและกรมวิชาการเกษตร โดยมีเงื่อนไขข้อยกเว้นพิเศษสำหรับการผลิตและการใช้งานในเสาไฟฟ้าและแขนกางแขน (utility poles and cross arms) ซึ่งกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องขึ้นทะเบียนและขออนุญาตที่เกี่ยวข้องจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม และกรมวิชาการเกษตร

2. การจัดทำและเตรียมการเพื่อดำเนินโครงการความร่วมมือกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกด้านการจัดการสาร POPs รวม 2 โครงการ ดังนี้

1) โครงการ Implementation of the POPs Monitoring Plan in the Asian Region ร่วมกับหน่วยงาน UNEP โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างศักยภาพและขีดความสามารถของประเทศในภูมิภาคเอเชียด้านการตรวจวิเคราะห์และการติดตามตรวจสอบสาร POPs เพื่อสนับสนุนการประเมินความมีประสิทธิภาพตามพันธกรณีข้อบทที่ 16 ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยโครงการฯ ได้มีการจัดประชุม Inception Workshop ระหว่างวันที่ 27 - 29 มกราคม 2559 ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เพื่อพิจารณาแผนการดำเนินงานภายใต้โครงการฯ อาทิ การจัดตั้งกลไกการประสานงาน การเก็บตัวอย่างอากาศในบรรยากาศทั่วไป การเก็บตัวอย่างน้ำนมมารดา กิจกรรม interlaboratory assessment และการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถด้านการตรวจวิเคราะห์และติดตามตรวจสอบสาร POPs ทั้งนี้ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ได้นำเสนอแนวทางและแผนการดำเนินงานในประเทศ ให้คณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ พิจารณา ในคราวการประชุม ครั้งที่ 1/2559 เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2559 โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเตรียมการเพื่อลงนามดำเนินโครงการฯ ดังกล่าว ร่วมกับหน่วยงาน UNEP ต่อไป

2) โครงการ Enabling Activities to Review and Update the National Implementation Plan for the Stockholm Convention on POPs ร่วมกับหน่วยงาน UNEP โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทบทวนและปรับปรุงแผนจัดการระดับชาติเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ (National Implementation Plan: NIP) นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ และจัดส่งแผนฯ ให้ที่ประชุมรัฐภาคีฯ ตามพันธกรณีในข้อบทที่ 7 ของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ ทั้งนี้ โครงการฯ ได้รับการอนุมัติงบประมาณจาก GEF เมื่อวันที่ 13

พฤษภาคม 2559 โดยได้มีการประสานเตรียมความพร้อมต่าง ๆ แล้วเสร็จ ได้แก่ การจัดทำขอบเขตการดำเนินงาน (Terms of Reference: TOR) การหารือกระทรวงการต่างประเทศ และการคัดเลือกที่ปรึกษาโครงการฯ โดยผ่านกลไกการพิจารณาของคณะอนุกรรมการอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยจะดำเนินโครงการฯ ดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2560

3. การจัดสัมมนา เรื่อง การจัดการสาร PFOS ภายใต้อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2558 ณ โรงแรมเอเชีย กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความตระหนักและแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การจัดการสาร PFOS รวมทั้งเพื่อหาหรือความเห็นเกี่ยวกับแนวทางและมาตรการการจัดการสาร PFOS ในประเทศ ตลอดจนเพื่อประสานความร่วมมือและสร้างเครือข่ายสำหรับการจัดการสาร PFOS ในการสนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ โดยมีผู้เข้าร่วมจากบริษัทผู้ประกอบการ ผู้แทนหน่วยงานที่มีบทบาทการดำเนินงานเกี่ยวข้องกับการจัดการสาร PFOS และสาร POPs อื่น ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาและการวิจัย และภาคประชาสังคม รวมทั้งเจ้าหน้าที่กรมควบคุมมลพิษและสำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค รวมทั้งสิ้น 150 คน

การเตรียมการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

 ชลาลัย รุ่งเรือง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนสารอันตราย

“อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท” หรือ “The Minamata Convention on Mercury” เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มุ่งเน้นการจัดการเพื่อควบคุม ลดการใช้ การปลดปล่อย และการปล่อยปรอทจากแหล่งกำเนิดที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญเร่งด่วนระดับโลก และมุ่งเน้นการเสริมสร้างความตระหนัก การศึกษาวิจัย การติดตามตรวจสอบ การแลกเปลี่ยนข้อมูล และการให้ความช่วยเหลือด้านเงินทุน เทคนิควิชาการ และเทคโนโลยีด้านการจัดการปรอท ทั้งนี้ปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบัน (Ratification) ในอนุสัญญาฯ แล้ว 42 ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2560) โดยอนุสัญญาฯ จะมีผลใช้บังคับใน 90 วัน หลังจากมีประเทศให้สัตยาบัน หรือ ภาคยานุวัติ (Accession) ครบ 50 ประเทศ

ในปี พ.ศ. 2559 กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะศูนย์ประสานงานกลางของอนุสัญญามินามาตะฯ ได้จัดเตรียมเอกสารประกอบการภาคยานุวัติอนุสัญญามินามาตะฯ โดยเป็นไปตามผลการศึกษาความพร้อมของประเทศไทยในการปฏิบัติตามอนุสัญญามินามาตะฯ และการประชุมเวทีสาธารณะ “ความพร้อมของไทย...ต่ออนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท” ซึ่งปรากฏผลว่า ประเทศไทยควรเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ทั้งนี้ในการจัดเตรียมเอกสารประกอบการภาคยานุวัติฯ ได้ดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อขอภาคยานุวัติในอนุสัญญามินามาตะฯ

➤ หลักการและเหตุผลในการขอภาคยานุวัติ

ประกอบด้วย ข้อมูลสถานการณ์ปรอทของไทย นโยบาย กฎหมายและระเบียบข้อบังคับของประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับปรอท การประเมินผลดีและผลเสียของการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะฯ และผลการประชุมเวทีสาธารณะ “ความพร้อมของไทย...ต่ออนุสัญญามินามาตะฯ”

➤ แผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

คณะอนุกรรมการอนุสัญญามินามาตะฯ เห็นชอบกับแผนการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 และได้จัดประชุมชี้แจงแผนดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบแผนการเตรียมความพร้อมฯ และใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อรองรับการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญาดังกล่าว ในวันที่ 22 มิถุนายน 2559

2. ข้อมูลที่ต้องส่งไปพร้อมกับภาคยานุวัติสาร

คณะอนุกรรมการอนุสัญญามินามาตะฯ เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2558 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2559 และ วันที่ 8 กันยายน 2559 เห็นชอบในหลักการให้มีการแจ้งข้อมูลไปพร้อมกับภาคยานุวัติสาร ดังนี้

➤ ข้อมูลแสดงความยินยอมให้มีการนำเข้าและส่งออกปรอทระหว่างภาคีและนอกภาคี โดยให้ดำเนินการแจ้งยินยอมให้มีการนำเข้าปรอท (1) จากประเทศภาคี ตามแบบฟอร์มการแจ้งข้อมูลทั่วไป เพื่อแสดงการยินยอมให้มีการนำเข้าปรอท (2) จากประเทศนอกภาคี ตามแบบฟอร์มทะเบียนการแจ้งข้อมูลสำหรับภาคีที่ตัดสินใจไม่ใช้ข้อ 3 วรรค 8 เพื่อการนำเข้าปรอทจากประเทศนอกภาคี

➤ การขึ้นทะเบียนขอยกเว้นให้มีการผลิต นำเข้า และส่งออกผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอทบางประเภท โดยจะได้ขอยกเว้น (1) สวิตช์ไฟฟ้าและรีเลย์ (2) หลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดคอมแพคต์ สำหรับการใช้งานทั่วไป ขนาดต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 วัตต์ และมีปรอทบรรจุมากกว่า 5 มิลลิกรัมต่อหลอด (3) หลอดฟลูออเรสเซนต์ชนิดตรงสำหรับการใช้งานทั่วไป (3.1) หลอดที่ใช้สารเรืองแสงแบบแถบ 3 สี (Tri-band phosphor) น้อยกว่า 60 วัตต์และมีปรอทบรรจุมากกว่า 5 มิลลิกรัมต่อหลอด (3.2) หลอด Halophosphate phosphor น้อยกว่าหรือเท่ากับ 40 วัตต์ และมีปรอทบรรจุมากกว่า 10 มิลลิกรัมต่อหลอด (4) หลอดไอปรอทความดันสูง (HPMV) สำหรับการส่องสว่างทั่วไป (5) หลอด Cold-Cathode Fluorescent Lamps (CCFL) และหลอด External Electrode Fluorescent Lamp (EEFL) ในจอภาพอิเล็กทรอนิกส์ (6) ยาม้าเชื้อ และ (7) เครื่องมือวัดที่ไม่ใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์

➤ การแต่งตั้งกรมควบคุมมลพิษ เป็นศูนย์ประสานงานระดับชาติเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลภายใต้อนุสัญญานี้ รวมทั้งให้ข้อมูลเกี่ยวกับการยินยอมจากภาคีผู้นำเข้าภายใต้ข้อ 3. แหล่งอุปทานปรอทและการค้าปรอท

➤ มาตรการเพื่อการปฏิบัติตามอนุสัญญามินามาตะฯ ตามข้อ 30(4) เป็นการนำเสนอข้อมูลการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ ของประเทศไทย เฉพาะมาตรการควบคุมหลักของอนุสัญญาฯ โดยเป็นการรายงานข้อมูลสถานการณ์ปรอทของประเทศ กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องของหน่วยงานต่าง ๆ

อนึ่ง ในปี พ.ศ. 2560 กรมควบคุมมลพิษจะได้ดำเนินการตามมติคณะอนุกรรมการอนุสัญญามินามาตะฯ ว่าด้วยปรอท ในการประชุมครั้งที่ 4/2559 เมื่อวันที่ 8 กันยายน 2559 โดยให้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการออกอนุบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติเดิมที่มีอยู่ เพื่อรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญามินามาตะฯ ตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศ แล้วจึงค่อยดำเนินการเสนอขอความเห็นชอบในการภาคยานุวัติต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ และคณะรัฐมนตรีต่อไป

บทส่งท้ายโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศญี่ปุ่น ในการพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและ เคลื่อนย้ายมลพิษในประเทศไทย

 อร่าม พันธุ์วรรณ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 ส่วนสารอันตราย

หลังจากกรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และองค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น หรือ JICA (Japan International Cooperation Agency) ได้ดำเนินโครงการความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศญี่ปุ่นในการพัฒนาระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (The Development of Basic Schemes for Pollutant Release Pollutant Release and Transfer Register System in Kingdom of Thailand) หรือโครงการ JICA-PRTR ซึ่งเป็นระบบการรายงานข้อมูลปริมาณการปลดปล่อยสารเคมีหรือมลพิษจากแหล่งกำเนิดสู่ตัวกลางสิ่งแวดล้อมทั้งอากาศ น้ำ และดิน รวมทั้งข้อมูลการเคลื่อนย้ายน้ำเสียหรือของเสียจากสถานประกอบการเพื่อบำบัดหรือกำจัดและมีการเผยแพร่ข้อมูลดังกล่าวสู่สาธารณชน เป็นระยะเวลาถึง 5 ปี นับตั้งแต่เดือน มีนาคม 2554 และสิ้นสุดในเดือน กุมภาพันธ์ 2559 กรมควบคุมมลพิษและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้จัดสัมมนาโครงการฯ ครั้งที่ 6 ในวันที่ 27 มกราคม 2559 ที่โรงแรมเซ็นจูรี่พาร์ค กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการสัมมนาครั้งสุดท้ายของโครงการ เพื่อนำเสนอผลและข้อสรุปของการดำเนินงานโครงการนำร่องการจัดทำ PRTR ในจังหวัดระยอง รูปแบบของระบบ PRTR สำหรับประเทศไทย รวมทั้งรับฟังข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องถึงรูปแบบและทิศทางการพัฒนาระบบ PRTR ของประเทศ

ในการสัมมนา ผู้เชี่ยวชาญ JICA เห็นว่าประเทศไทยอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการพัฒนาระบบ PRTR จึงเสนอว่า ภาครัฐควรใช้ระบบ หรือ รูปแบบที่ดำเนินโครงการนำร่องที่จังหวัดระยองไปก่อน จากนั้นจึงควรมีการพิจารณาทบทวนเพื่อปรับแก้ไขรูปแบบของระบบ PRTR ในระยะเวลาถัดไป เช่น บัญชีรายชื่อของสารมลพิษ ประเภทของแหล่งกำเนิดมลพิษที่ต้องรายงานข้อมูล และแหล่งกำเนิดมลพิษที่หน่วยงานภาครัฐเป็นผู้คาดประมาณการปลดปล่อยมลพิษ เป็นต้น และเห็นว่านอกจาก 3 หน่วยงานหลัก คือ กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยแล้ว หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กระทรวงคมนาคม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพลังงาน กระทรวงมหาดไทย รวมถึงหน่วยงานในระดับพื้นที่หรือระดับจังหวัด เช่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมภาค สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นต้น ควรมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการจัดทำระบบ PRTR ด้วย

ผลจากการอภิปรายแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในมุมมองของภาคประชาสังคม ต้องการให้ภาครัฐมีการเปิดเผยข้อมูลการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมเป็นรายๆ ไป เช่นเดียวกับรูปแบบของระบบ PRTR ในต่างประเทศ ในส่วนของภาคอุตสาหกรรมเห็นว่าการจัดทำ PRTR ควรเป็นภาคสมัครใจมากกว่าการบังคับเป็นกฎหมาย มีระบบการให้รางวัลแก่โรงงานอุตสาหกรรมที่รายงานข้อมูลมายังหน่วยงานภาครัฐ และมีการเปิดเผยข้อมูลในลักษณะกลุ่มอุตสาหกรรมมากกว่ารายโรงงาน เนื่องจากเกรงว่าจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลของสารเคมีที่เป็นความลับทางการค้า นอกจากนี้ผู้เข้าร่วมสัมมนา เห็นว่าการที่ภาครัฐมีการดำเนินโครงการนำร่อง ก่อนที่จะมีการออกเป็นกฎหมายต่างๆ จะมีส่วนช่วยให้ภาคอุตสาหกรรมได้เตรียมการก่อนอีกทั้งจะทำให้การออกกฎหมายสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้โครงการ JICA PRTR จะสิ้นสุดลง กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ยังคงจับมือกันดำเนินโครงการนำร่องในการจัดทำ ข้อมูล PRTR ในจังหวัดระยองต่อจากปี 2556 ดำเนินโครงการ Follow up Cooperation on the Japanese Technical Cooperation Project for “The Development of Basic Schemes for PRTR System in Kingdom of Thailand” (Follow up JICA-PRTR) ระหว่างปี 2559 - 2560 เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการ JICA-PRTR ประกอบด้วยการจัดทำข้อมูล PRTR ในจังหวัดระยองปี 2557 - 2558 รวมถึงการจัดทำเอกสารเผยแพร่และการปรับปรุงเว็บไซต์ PRTR (<http://prtr.pcd.go.th/>)

นอกจากนี้ กรมควบคุมมลพิษ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีแผนจะขยายพื้นที่การจัดทำ PRTR ไปยังจังหวัดสมุทรปราการ และชลบุรี เป็นการเพิ่มเติมระหว่างที่รอการเตรียมการเพื่อออกเป็นกฎระเบียบเพื่อบังคับใช้ในอนาคต ต่อไป

ส่วนที่ 4

การประชุมนานาชาติด้านการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- การประชุม ASEAN Working Group on Chemicals and Waste (AWGCW) ครั้งที่ 1
- การประชุม Open-ended Working Group สมัยที่ 10 (OEWG-10)
- การเตรียมการและกำหนดทำที่สำหรับการประชุม INC สมัยที่ 7 ของอนุสัญญาบาเซล

การประชุมคณะทำงานอาเซียนด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย (ASEAN Working Group on Chemicals and Waste: AWGCW) ครั้งที่ 1

 พัทธนันท์ ตาริน นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
 ส่วนสารอันตราย

คณะทำงานอาเซียนด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย (ASEAN Working Group on Chemicals and Waste: AWGCW) ชื่อเดิมคือ คณะทำงานอาเซียนด้านข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Working Group on Multilateral Environmental Agreements: AWGMEA) จัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาความร่วมมือในการจัดการประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อมระดับโลกในด้านต่าง ๆ โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมความเข้าใจและทำที่ร่วมของอาเซียนในเวทีเจรจาที่เกี่ยวข้องกับข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน และพิธีสารมอนทรีออล รวมทั้งการส่งเสริมความร่วมมือระดับภูมิภาคและการเสริมสร้างขีดความสามารถในการดำเนินงานตามพันธกรณีอนุสัญญาระหว่างประเทศดังกล่าว โดยกำหนดกิจกรรมการดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและสอดคล้องกับแผนการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint: ASCC) และรายงานผลการดำเนินงานในการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโสอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Senior Officials on the Environment: ASOEN) และที่ประชุมรัฐมนตรีสิ่งแวดล้อมอาเซียน (ASEAN Ministerial Meeting on Environment: AMME/IAMME) ตามลำดับ โดย สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ ทำหน้าที่หน่วยประสานการดำเนินงานภายในประเทศ

การดำเนินงานที่ผ่านมา ประเทศไทยได้ประสานความร่วมมือกับสำนักเลขาธิการอาเซียน และประเทศสมาชิกอาเซียนอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นเจ้าภาพจัดการประชุมคณะทำงานอาเซียนด้านข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม ครั้งที่ 16 เมื่อเดือนกรกฎาคม 2555 ณ กรุงเทพมหานคร นอกจากนี้ ประเทศไทยมีบทบาทในการดำเนินงานตามพันธกรณีข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมและเป็นประเทศผู้นำ (leading country) ในการรายงานความก้าวหน้าในการประชุมคณะทำงานฯ อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ พิธีสารมอนทรีออล และอนุสัญญา มินามาตะฯ ทำให้ประเทศไทยได้รับเลือกเป็นประธานคณะทำงาน AWGMEA ในการประชุม ASOEN ครั้งที่ 24 เมื่อเดือนสิงหาคม 2556 ณ กรุงจาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย โดยมีวาระการดำรงตำแหน่ง 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 - 2559

ทั้งนี้ ที่ประชุมคณะทำงาน AWGMEA ครั้งที่ 19 เมื่อเดือนมิถุนายน 2558 ณ เมืองเสียมราฐ ราชอาณาจักรกัมพูชา ได้ทบทวนขอบเขตการดำเนินงาน (Terms of Reference: TOR) ของคณะทำงาน AWGMEA โดยได้

เสนอให้ปรับเปลี่ยนชื่อคณะทำงานฯ เป็นคณะทำงานอาเซียนด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย (ASEAN Working Group on Chemicals and Waste: AWGCW) เพื่อขยายขอบเขตการดำเนินงานให้กว้างขึ้นและครอบคลุมถึงความร่วมมือด้านการจัดการขยะ อาทิ ขยะอิเล็กทรอนิกส์ ด้วย ทั้งนี้ ที่ประชุม ASOEN ครั้งที่ 26 เมื่อเดือนกันยายน 2558 ณ สหพันธรัฐมาเลเซีย ได้เห็นชอบกับการปรับเปลี่ยนชื่อคณะทำงานฯ โดยขอให้มีการทบทวนขอบเขตการดำเนินงานดังกล่าวอีกครั้ง หลังจากการจัดทำวิสัยทัศน์ภายหลังปี พ.ศ. 2558 และแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนฉบับใหม่ (พ.ศ. 2559 - 2568) แล้วเสร็จ

การประชุมคณะทำงานอาเซียนด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย ครั้งที่ 1 (1st ASEAN Working Group on Chemicals and Waste: AWGCW) จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 19 - 20 พฤษภาคม 2559 โดยเป็นการประชุมต่อเนื่องกับการประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการของคณะทำงาน AWGCW ในวันที่ 18 พฤษภาคม 2559 ณ จังหวัดบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อติดตามความก้าวหน้าและพิจารณาประเด็นความร่วมมืออาเซียนด้านการจัดการสารเคมีและของเสีย รวมทั้งการดำเนินงานตามพันธกรณีข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมฯ จาก 5 ประเทศ สมาชิก คือ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และผู้แทนประเทศไทยจากกรมควบคุมมลพิษ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมโรงงานอุตสาหกรรม ผู้แทนจากศูนย์ระดับภูมิภาคของอนุสัญญาบาเซล (BCRC-SEA) และผู้แทนสำนักเลขาธิการอาเซียน โดยประเทศไทย ในฐานะประธานคณะทำงาน AWGCW ทำหน้าที่ประธานการประชุมฯ มีสาระสำคัญของผลการประชุมฯ ดังนี้

ที่ประชุม 1st AWGCW ได้พิจารณาประเด็นสำคัญเกี่ยวกับการจัดเตรียมร่างทำที่ร่วมของอาเซียน (ASEAN Position Paper) ในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาบาเซล สมัยที่ 13 การประชุมรัฐภาคีอนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ สมัยที่ 8 และการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ สมัยที่ 8 ซึ่งกำหนดจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 24 เมษายน - 5 พฤษภาคม 2560 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และร่างปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสารเคมีและของเสีย (ASEAN Joint Declaration on Chemicals and Waste) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงท่าทีในภาพรวมของอาเซียนเกี่ยวกับการจัดการสารเคมีและของเสียอันตรายภายใต้อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ที่ประชุมฯ ได้ติดตามความก้าวหน้าผลการประชุมเจรจาระดับนานาชาติภายใต้การดำเนินงานตามอนุสัญญาบาเซล อนุสัญญารอตเตอร์ดัมฯ อนุสัญญาสตอกโฮล์มฯ อนุสัญญามินามาตะฯ และพิธีสารมอนทรีออล แลกเปลี่ยนข้อมูลการดำเนินงานในระดับประเทศในการอนุวัติตามพันธกรณีข้อตกลงพหุภาคีฯ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ASEAN-UNEP IETC Joint Activities on Waste Management ประกอบด้วย การศึกษาเกี่ยวกับการจัดการขยะอิเล็กทรอนิกส์ การจัดการขยะทั่วไป และการจัดทำทำเนียบของเสียปรอท

ที่ประชุม 1st AWGCW ได้ร่วมกันจัดทำร่างแผนปฏิบัติการของคณะทำงาน AWGCW ภายใต้แผนยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมอาเซียน (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) โดยให้สอดคล้องกับแผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน พ.ศ. 2559 - 2568 (ASEAN Socio-Cultural Community (ASCC) Blueprint 2025) โดยที่ประชุมฯ ได้ระบุประเด็นปัญหาด้านการจัดการสารเคมีและของเสียที่มีความสำคัญในลำดับต้นของอาเซียน เพื่อนำไปสู่การกำหนดแผนงานภายใต้ร่างแผนปฏิบัติการฯ รวม 7 แผนงาน ได้แก่ 1)

การจัดการของเสียอันตรายและของเสียอื่น ๆ ภายใต้อนุสัญญาบาเซล 2) การเสริมสร้างความร่วมมือเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของสารเคมีและของเสียอันตราย 3) การจัดการสารเคมีอย่างปลอดภัย 4) การส่งเสริมการผลิตที่สะอาด รวมทั้งอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 5) การส่งเสริมบทบาทของอาเซียนในเวทีเจรจาระดับโลก 6) การเตรียมความพร้อมและจัดการอุบัติเหตุฉุกเฉินจากสารเคมีและของเสียอันตราย และ 7) การฟื้นฟูพื้นที่ปนเปื้อนสารเคมีและของเสียอันตราย

ที่ประชุม 1st AWGCW รับทราบว่า ที่ประชุม ASOEN ครั้งที่ 26 เมื่อเดือนกันยายน 2558 ณ สหพันธรัฐมาเลเซีย ได้มอบหมายให้คณะทำงาน AWGCW ทบทวนขอบเขตการดำเนินงาน (Terms of Reference: TOR) ของคณะทำงานฯ โดยคำนึงถึง 1) ข้อเสนอแนะของ High-Level Task Force (HLTF) เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสำนักเลขาธิการอาเซียน และการทบทวนโครงสร้างองค์กรภายใต้อาเซียน 2) แผนงานประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน พ.ศ. 2559 - 2568 และ 3) แผนยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมอาเซียน (ASPEN) ทั้งนี้ ที่ประชุม 1st AWGCW ได้เห็นชอบในการมอบหมายให้สำนักเลขาธิการอาเซียน ปรับแก้ไขขอบเขตการดำเนินงานฯ ให้สอดคล้องกับแผนต่าง ๆ ข้างต้น และนำเสนอให้คณะทำงาน AWGCW พิจารณาในการประชุมครั้งต่อไป

ที่ประชุม 1st AWGCW รับทราบว่า วาระการดำรงตำแหน่งประธานคณะทำงานต่าง ๆ ภายใต้ ASOEN มีกำหนดสิ้นสุดลงในช่วงการประชุม ASOEN ครั้งที่ 27 ในเดือนสิงหาคม 2559 ซึ่งที่ประชุม ASOEN จะมีการพิจารณาแต่งตั้งประธานคณะทำงานฯ สำหรับช่วงปี พ.ศ. 2560 - 2562 ทั้งนี้ ที่ประชุม ASOEN ครั้งที่ 27 เมื่อเดือนสิงหาคม 2559 ณ กรุงเนปิดอร์ สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ ได้แต่งตั้งให้ประเทศไทย ทำหน้าที่ประธานคณะทำงาน AWGCW ต่อไป อีก 1 วาระ

อนึ่ง สิ่งที่จะต้องดำเนินการต่อไป ประเทศไทย ในฐานะ leading country จะต้องจัดเตรียมร่างทำที่ร่วมของอาเซียน ในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญา Rotterdam สมัยที่ 8 ซึ่งกำหนดจัดขึ้น ในระหว่างวันที่ 24 เมษายน - 5 พฤษภาคม 2560 ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส และจัดส่งร่างทำที่ร่วมฯ ให้สำนักเลขาธิการอาเซียน ภายในระยะเวลา 3 สัปดาห์ ภายหลังจากมีการเผยแพร่ระเบียบวาระและเอกสารการประชุมรัฐภาคีฯ เพื่อที่จะได้แจ้งเวียนให้คณะทำงาน AWGCW และ ASOEN พิจารณารับรอง ก่อนการนำเสนอต่อที่ประชุมรัฐภาคีฯ ดังกล่าวต่อไป รวมทั้งการพิจารณาให้ข้อมูลและข้อคิดเห็นในร่างเอกสารต่าง ๆ ตามที่สำนักเลขาธิการอาเซียน จะได้มีการแจ้งเวียนต่อไป อาทิ ร่างปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยสารเคมีและของเสีย ร่างแผนยุทธศาสตร์สิ่งแวดล้อมอาเซียน และร่างรายงานการศึกษาภายใต้โครงการ ASEAN-UNEP IETC Joint Activities on Waste Management

การประชุม Open-ended Working Group of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal สมัยที่ 10 (OEWG-10)

 ศิรินาท ผ่องญาติ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
 ส่วนของเสียอันตราย

สำนักเลขาธิการอนุสัญญาบาเซล (Secretariat of the Basel Convention; SBC) ได้จัดให้มีการประชุม Open-ended Working Group of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal สมัยที่ 10 (OEWG-10) ในระหว่างวันที่ 30 พฤษภาคม – 2 มิถุนายน 2559 ณ สำนักงานใหญ่โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ กรุงไนโรบี สาธารณรัฐเคนยา โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 230 คน จากประเทศภาคี ประเทศที่ไม่ใช่ภาคี ศูนย์ภูมิภาคและศูนย์ประสานงานอนุสัญญาบาเซล (Basel Convention regional and coordinating centres; BCRCs) สำหรับภูมิภาคต่างๆ และองค์กรต่างๆ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการประชุมที่สำคัญได้ ดังนี้

1. ที่ประชุมฯ ได้รับรองร่างมติข้อตัดสินใจในประเด็นการเตรียมความพร้อมในการประเมินผลการดำเนินงานตามกรอบแผนงานยุทธศาสตร์ในช่วงกลางทศวรรษ โดยร้องขอให้สำนักเลขาธิการจัดเตรียมร่างรายงานฯ เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาในการประชุมรัฐภาคีอนุสัญญาบาเซล สมัยที่ 13 (COP-13)

2. ที่ประชุมฯ เชิญชวนให้สมาชิกจัดส่งข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับกิจกรรมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับ 1) ชุดเครื่องมือสำหรับการจัดการอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ESM Toolkit) 2) ร่างคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการของเสียอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3) การทบทวนเอกสารแสดงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ waste streams 4) ร่างของแนวทางฯ เพื่อช่วยเหลือภาคีในการพัฒนายุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อการบรรลุการป้องกันการเกิดของเสีย การลดการเกิดของเสียอันตรายและของเสียอื่น และการกำจัด 5) การจัดเตรียมโครงร่างของคู่มือการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตและระบบการเงินสำหรับการจัดการอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

ทั้งนี้ ร่างคู่มือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการของเสียอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ร่างเอกสารแสดงข้อเท็จจริง เกี่ยวกับ waste streams และร่างของคู่มือการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิตและระบบการเงินสำหรับการจัดการอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จะถูกนำเข้าสู่การพิจารณาเห็นชอบในการประชุม COP-13

3. การดำเนินงานตามปฏิญญาคาร์ตาเฮนาว่าด้วยการป้องกัน การลด และการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ของของเสียอันตรายและของเสียอื่น ที่ประชุม สนับสนุนให้ภาคีและผู้เกี่ยวข้องดำเนินงานตามกิจกรรมภายใต้ Road map อย่างต่อเนื่อง และจัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้สำนักเลขาธิการ รวมทั้งร้องขอให้คณะผู้เชี่ยวชาญดำเนินการพัฒนาร่างแนวทางเพื่อช่วยเหลือภาคีในการพัฒนายุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อการบรรลุการป้องกันการเกิดของเสีย และการลดการเกิดของเสียอันตรายและของเสียอื่น และการกำจัด โดยจะนำร่าง

แนวทางฯ ที่ปรับแก้ไขตามความเห็นเพิ่มเติมของภาคีและผู้เกี่ยวข้อง เข้าสู่การพิจารณาเห็นชอบในการประชุม COP-13

4. การดำเนินงานตามแนวทางด้านเทคนิควิชาการว่าด้วย “การจัดการของเสียที่ประกอบด้วย มี หรือปนเปื้อนด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน” ที่ประชุมเชิญชวนให้ภาคีสมาชิกและผู้เกี่ยวข้องจัดข้อคิดเห็นเกี่ยวกับร่างแนวทางการจัดการอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของของเสียที่ประกอบด้วย มี หรือปนเปื้อนด้วยโพลีคลอริเนตเต็ดโบไฟนิล สารโพลีคลอริเนตเต็ดเทอร์ไฟนิล หรือสารโพลีโบรมิเนตเต็ดโบไฟนิล รวมถึงสารเฮกซะโบรมโอบไฟนิล เพื่อรวมสารโพลีคลอริเนตเต็ดแนฟทาไลน์ ที่ประเทศญี่ปุ่นเป็นผู้นำในการปรับปรุง และ “ร่างแนวทางการจัดการของเสียที่มีหรือปนเปื้อนด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน” ที่ประเทศแคนาดาเป็นผู้นำการปรับปรุงให้สำนักเลขาธิการ

5. การดำเนินงานตามแนวทางด้านเทคนิควิชาการว่าด้วย “การเคลื่อนย้ายข้ามแดนของขยะอิเล็กทรอนิกส์ (e-waste)” โดยเน้นที่การแยกความแตกต่างระหว่างของเสีย (waste) และที่มีใช้ของเสีย (non-waste) ภายใต้อนุสัญญาบาเซล เชิญชวนให้ภาคีและผู้เกี่ยวข้องให้ความเห็นต่อแบบสอบถามที่ได้มีการพัฒนาโดยการหารือกับคณะทำงานกลุ่มย่อยระหว่างสมัยประชุม ไปยังภาคีและผู้เกี่ยวข้อง ภายในวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 นอกจากนี้ยังกำหนดให้คณะทำงานกลุ่มย่อยระหว่างสมัยประชุมดำเนินการโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และหากมีความเป็นไปได้ในการจัดสรรงบประมาณ ให้มีการจัดประชุมแบบ face-to-face เพื่อสำรวจความคิดเห็นเพิ่มเติมสำหรับการระบุประเด็นที่เหลืออยู่ โดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับ appendix V ของแนวทางด้านเทคนิควิชาการ มีประเด็นดังต่อไปนี้

(A) อายุการใช้งานที่เหลือ และอายุของอุปกรณ์ที่ใช้แล้ว โดยอาจขึ้นอยู่กับเกณฑ์กำหนดในระดับประเทศ

(B) การจัดการของเสียอันตรายจากการวิเคราะห์ความเสียหาย การซ่อมแซม และการทำให้เป็นของใหม่ในประเทศ โดยมุ่งเน้นที่การจัดการอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ การเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายดังกล่าวควรเกิดขึ้นในกรณีที่ประเทศนำเข้าไม่มีความพร้อมในการจัดการอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(C) ศักยภาพการเชื่อมโยงระหว่างส่วนแก้ไขที่กำหนดในมติข้อตัดสินใจที่ III/1 และแนวทางด้านเทคนิควิชาการ ควรได้รับการตรวจสอบ

(D) แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีที่ล้ำสมัย ซึ่งรวมถึงการเชื่อมโยงกับวรรคย่อย 5 (ด) ในมติข้อตัดสินใจที่ BC-12/5 ควรทำให้เกิดความชัดเจน โดยคำนึงถึงข้อตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ และเกณฑ์กำหนดในระดับประเทศ

(E) ความแตกต่างระหว่างผู้บริโภคนสินค้าและอุปกรณ์ที่มีวัตถุประสงค์จำเพาะ เช่น ควรมีการตรวจสอบอุปกรณ์การแพทย์ เมื่อมีการอ้างถึงรังสีแคโทด ตามบริบทของวรรคย่อย 31 (ป) ในแนวทางด้านเทคนิควิชาการ

(F) กระบวนการแจ้งเตือนภาคี ตามที่อ้างถึงในส่วนที่ 1 ของ appendix V ควรได้รับการตรวจสอบต่อไป ทั้งในด้านการปฏิบัติงานจริง และผลทางกฎหมาย

โดยในการประชุม COP-13 จะมีการพิจารณาความก้าวหน้าเกี่ยวกับการดำเนินงานในประเด็น แนวทางด้านเทคนิควิชาการดังกล่าว

6. ที่ประชุมฯ เห็นด้วยกับคำแนะนำว่าขอให้ที่ประชุม COP-13 เป็นผู้พิจารณาว่าควรมีการดำเนินการ ทบพวนแนวทางด้านเทคนิควิชาการเกี่ยวกับการเผา (Incineration) การฝังกลบอย่างถูกหลักวิศวกรรมโดย เฉพาะเจาะจง (special engineered landfill) การบำบัดทางกายภาพ-เคมี (physical-chemical treatment) และการบำบัดทางชีวภาพ (biological treatment)

7. ที่ประชุมร้องขอให้สำนักเลขาธิการฯ พัฒนาแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพัฒนาบัญชีรายการ waste streams ของแบตเตอรี่ตะกั่วกรดที่ใช้แล้ว (Used-lead acid batteries) ขยะอิเล็กทรอนิกส์ (Electrical and electronic waste) และของเสียจำพวกน้ำมัน (Waste oils) เพื่อให้มีการรายงานข้อมูลระดับชาติและนำเสนอที่ ประชุม COP-13 พิจารณารับรองต่อไป

8. ที่ประชุมเชิญชวนให้คณะกรรมการฯ พิจารณาจัดเตรียมแนวทางในการดำเนินงานของอนุสัญญาบาเซล ในการดำเนินการกับผลที่ตามมาจากการเคลื่อนย้ายข้ามแดนอย่างผิดกฎหมาย โดยคำนึงถึงข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่ ได้รับจากการประชุม OEWG-10 และเชิญชวนให้ภาคีและผู้เกี่ยวข้องให้ข้อคิดเห็น รวมทั้งการสนับสนุน งบประมาณ และนำเข้าสู่การพิจารณาในการประชุม COP-13

9. การสร้างความกระจ่างทางกฎหมาย ที่ประชุมเสนอแนะให้มีการพิจารณารับรองอธิธานศัพท์ ที่ ได้รับการพัฒนาจากคณะทำงานระหว่างสมัยประชุมเกี่ยวกับการสร้างความกระจ่างทางกฎหมายในการ ประชุม COP-13 นอกจากนี้ ยังเชิญชวนประเทศแคนาดาให้พัฒนาเอกสารแนวคิด ในการทบทวนภาคผนวก IV ภายใต้อนุสัญญาบาเซล และประเด็นที่เกี่ยวข้องในภาคผนวก IX ภายใต้อนุสัญญาบาเซล รวมถึงการ ทบทวนภาคผนวก I ภาคผนวก III ภายใต้อนุสัญญาบาเซล เชิญชวนประเทศแคนาดาให้วิเคราะห์ความเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับเอกสารแนวคิดที่ได้รับจากภาคีและผู้เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดเตรียมรายงานดังกล่าวภายใต้การหารือกับ คณะทำงานระหว่างสมัยประชุมฯ เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม COP-13

10. หุ้นส่วนความร่วมมืออนุสัญญาบาเซลเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ที่ประชุมร้องขอให้ คณะทำงานหุ้นส่วนความร่วมมือฯ ดำเนินการทบทวน 1) ส่วนที่ 3 ของแนวทางเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายข้ามแดน ของอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่ใช้แล้วและที่หมดอายุการใช้งานและ 2) ร่างแนวคิดในการติดตามการ ดำเนินงานของหุ้นส่วนความร่วมมือฯ เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม COP-13

11. ที่ประชุมได้รับรองร่างมติข้อตัดสินใจในประเด็นการจัดตั้งหุ้นส่วนในการดำเนินงานเกี่ยวกับของเสีย จากบ้านเรือน เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม COP-13

12. ที่ประชุมร้องขอให้สำนักเลขาธิการฯ จัดทำรายงานโดยสรุปเกี่ยวกับสถานการณ์การทำงานของ องค์การศุลกากรโลกในเรื่องพิกัดอัตราศุลกากรตามระบบฮาร์โมนีไซส์ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาบาเซล เพื่อนำเข้าสู่การพิจารณาในที่ประชุม COP-13 ซึ่งรวมถึงรายการของข้อเสนอใหม่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และการ ปรับปรุงแก้ไขระบบฮาร์โมนีไซส์ ภายใต้การพิจารณาขององค์การศุลกากรโลก รวมทั้งของเสียจากยางรถยนต์ที่

หมดอายุการใช้งาน (waste end-of-life vehicles) ขยะอิเล็กทรอนิกส์ (electrical and electronic waste) และของเสียจากล้อยางประเภทอัดลม (waste pneumatic tyres)

13. สำนักเลขาธิการฯ ได้นำเสนอร่างแผนงานของที่ประชุม OEWG สำหรับปี ค.ศ. 2018 – 2019 และจะเสนอในที่ประชุม COP-13 พิจารณาและหากเป็นไปได้เพื่อรับรองต่อไป

การประชุม Open-ended Working Group of the Basel Convention on the Control of Transboundary Movements of Hazardous Wastes and Their Disposal สมัยที่ 10 (OEWG-10)

สรุปผลการประชุม Intergovernmental Negotiating Committee (INC) to prepare a global legally binding instrument on mercury สมัยที่ 7

 ชลาลัย รุ่งเรือง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนสารอันตราย

อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท เป็นอนุสัญญาระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องสุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อม จากการปลดปล่อยและการปล่อยปรอทและสารประกอบปรอทจากกิจกรรมของมนุษย์ ในแหล่งกำเนิดที่เป็นประเด็นปัญหาสำคัญระดับโลก ปัจจุบันมีประเทศที่ให้สัตยาบัน (Ratification) ในอนุสัญญาแล้ว 42 ประเทศ (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2560) โดยอนุสัญญาฯ จะมีผลใช้บังคับใน 90 วัน หลังจากมีประเทศให้สัตยาบัน หรือ ภาควิชาการ (Accession) ครบ 50 ประเทศ สำหรับประเทศไทยยังอยู่ในช่วงเตรียมการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาดังกล่าว

ในระหว่างช่วงที่อนุสัญญาฯ ยังไม่มีผลใช้บังคับ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Environment Programme: UNEP) ได้กำหนดจัดให้มีการประชุม Intergovernmental Negotiating Committee (INC) to prepare a global legally binding instrument on mercury สมัยที่ 7 ขึ้น ในระหว่างวันที่ 10 - 15 มีนาคม 2559 ณ ศูนย์ประชุม the King Hussein Bin Talal Convention Centre ราชอาณาจักรฮัชไมต์จอร์แดน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหารือและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการจัดการปรอท ที่กำหนดให้ต้องมีการพัฒนาขึ้นภายใต้ อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท การเตรียมการด้านกลไกทางการเงิน และการรายงานข้อมูลการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ รวมทั้งรับทราบรายงานความก้าวหน้าของสำนักเลขาธิการเฉพาะกาลของอนุสัญญามินามาตะฯ เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการในช่วงที่อนุสัญญาฯ ยังไม่มีผลใช้บังคับ

การประชุม INC สมัยที่ 7 ดังกล่าวมีผู้เข้าร่วมการประชุมฯ รวมทั้งสิ้นกว่า 600 คน ประกอบด้วย ผู้แทนรัฐบาลประเทศต่างๆ องค์กรระหว่างประเทศ และองค์กรพัฒนาเอกชน รวมทั้งผู้แทนจากประเทศไทย อาทิ ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการคลัง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และประธานคณะกรรมการอนุสัญญามินามาตะฯ โดยมีสาระสำคัญของผลการประชุมฯ ดังนี้

1. ที่ประชุมฯ ได้มีมติรับรองโดยชั่วคราวระหว่างรอการพิจารณารับรองอย่างเป็นทางการโดยที่ประชุมรัฐภาคีสมัยแรก ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1.1 คำแนะนำเพื่อช่วยเหลือภาคีในการกรอกแบบฟอร์มต่าง ๆ ภายใต้ข้อ 3 สำหรับอำนวยความสะดวกในการใช้แบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกปรอท

1.2 แนวทางการพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับชาติเพื่อลดการใช้ปรอทในเหมืองแร่ทองคำพื้นบ้าน และขนาดเล็ก

1.3 แนวทางเพื่อลดการปลดปล่อยปรอทสู่อากาศ ประกอบด้วย (1) แนวทางด้านเทคนิคที่ดีที่สุดและแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด (2) แนวทางเกี่ยวกับการกำหนดเป้าประสงค์เชิงปริมาณเพื่อควบคุมการปล่อยปรอท (quantified goals) และ ค่าขีดจำกัดการปล่อยปรอท (emission limit values) ตามที่อ้างถึงในวรรค 5 (3) แนวทางเกี่ยวกับการจัดทำหลักเกณฑ์ในการระบุแหล่งกำเนิดที่เกี่ยวข้อง (relevant sources) ตามที่อ้างถึงในวรรค 2 (ปี) และ (4) แนวทางเกี่ยวกับวิธีการจัดทำทำเนียบการปล่อยปรอท

1.4 แนวทางที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรและกลไกทางการเงินของอนุสัญญาฯ ประกอบด้วย (1) บันทึกความเข้าใจระหว่างคณะกรรมการบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก และการประชุมรัฐภาคี (2) แนวทางเกี่ยวกับกลยุทธ์ นโยบาย ลำดับความสำคัญของโครงการ สิทธิการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางการเงิน และประเภทกิจกรรมที่สามารถได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก และ (3) แนวทางการตัดสินใจสำหรับกองทุนเฉพาะเพื่อสนับสนุนการเสริมสร้างขีดความสามารถและการให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ หรือ The Specific International Programme (SIP))

2. ที่ประชุมฯ ยังไม่บรรลุข้อตกลงในประเด็นต่าง ๆ และมีมติให้นำเข้าสู่การพิจารณา ในการประชุมในโอกาสถัดไป ดังนี้

2.1 ร่างคำแนะนำในการระบุคลังปรอทหรือสารประกอบปรอท (individual stocks) ที่มีปริมาณมากกว่า 50 เมตริกตัน และแหล่งอุปทานปรอท (sources of mercury supply generating stocks) ที่ก่อให้เกิดปรอทหรือสารประกอบปรอทมากกว่า 10 เมตริกตันต่อปี

2.2 โรดแมปสำหรับการพัฒนาแนวทางการเก็บกักอย่างชั่วคราวของปรอทที่ไม่ใช่ของเสียปรอทแบบเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

2.3 กำหนดค่าต่ำสุดที่ยอมให้มีปรอท (mercury thresholds) เพื่อกำหนดเป็นของเสียปรอทภายใต้อนุสัญญาฯ

2.4 แนวทางการจัดพื้นที่ปนเปื้อนปรอท

ส่วนที่ 5

มาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์การปฏิบัติด้านกากของเสียและสารอันตราย

- สาระสำคัญของ ร่าง พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) และการเตรียมความพร้อมในการบังคับใช้กฎหมาย
- ความก้าวหน้า (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการของเสียอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ
- มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียในพื้นที่เสี่ยง
- เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืด
- แนวทางการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย
- ข้อเสนออัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมซึ่งเอกชนจะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สาระสำคัญของ (ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) และการเตรียมพร้อมในการบังคับใช้กฎหมาย

 กนกวรรณ โคมลวีระเกตุ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนของเสียอันตราย

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการของ “(ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. ...” ในคราวการประชุมเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2558 และได้ส่งร่างพระราชบัญญัติฯ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อตรวจพิจารณาในรายละเอียด ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาและปรับปรุงแก้ไขเป็น “(ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ...” ต่อมากรมควบคุมมลพิษ ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นและการประชุมกลุ่มย่อยจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนเพิ่มเติมต่อร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไข พร้อมทั้งได้รวบรวมและสรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อประกอบการพิจารณาเพิ่มเติม เนื่องจาก ร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไข นั้น มีสาระสำคัญที่แตกต่างไปจากร่างพระราชบัญญัติฯ ฉบับที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการค่อนข้างมาก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้ตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฯ แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2559 และอยู่ระหว่างการจัดทำเรื่องเสร็จเพื่อเสนอไปยังสำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรีและสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป ซึ่งคาดว่าพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ จะมีผลบังคับใช้ในอนาคตก่อนหน้านี้

(ร่าง) พระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ... (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) มีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

หมวด 1 การจัดการซากผลิตภัณฑ์

- ห้ามมิให้ผู้ใดทิ้งซากผลิตภัณฑ์ในที่สาธารณะ ที่รกร้างว่างเปล่า หรือทิ้งปะปนกับขยะมูลฝอย
- ห้ามมิให้ผู้ใดถอดแยกชิ้นส่วนของซากผลิตภัณฑ์ เว้นแต่ การถอดและประกอบกลับเข้าตามเดิม การซ่อมแซม/การศึกษา/ทดลอง และวิจัยของหน่วยงานของรัฐหรือสถานศึกษาของรัฐ และการดำเนินการของโรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายโรงงาน
- ศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์ต้องการรับคืน การจัดเก็บ การรวบรวม การเก็บรักษา และการขนส่งซากผลิตภัณฑ์ไปยังโรงงานที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

หมวด 2 หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ผลิต

- ให้ผู้ผลิตมีหน้าที่รับคืน จัดเก็บ และรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ประเภทเดียวกันไม่ว่าจะเป็นของผู้ผลิตรายใด รวมถึงซากของผลิตภัณฑ์ที่มีการนำเข้าจากต่างประเทศ หรือที่ไม่มีชื่อหรือเครื่องหมายการค้าใด ๆ หรือที่ผู้ผลิตเลิกดำเนินกิจการแล้วด้วย

- ให้ผู้ผลิตจัดทำ เสนอ และดำเนินการตามแผนความรับผิดชอบในการจัดการซากผลิตภัณฑ์

หมวด 3 การเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์

- ให้กรมควบคุมมลพิษจัดทำและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการซากผลิตภัณฑ์ และจัดให้มีศูนย์ประสานงานและเผยแพร่ความรู้ และข้อมูลซากผลิตภัณฑ์

หมวด 4 การตรวจสอบและควบคุม

- กำหนดอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติตามหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด 5 บทกำหนดโทษ

- กำหนดบทลงโทษทั้งทางแพ่งและอาญาสำหรับผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้
กรมควบคุมมลพิษ ในฐานะหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและการกำกับดูแลเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย ได้มีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับหากพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ มีผลบังคับใช้ ดังนี้

- การจัดตั้งศูนย์ประสานงานและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการซากผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสถานที่ตั้งของศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์

- การพัฒนาระบบการขึ้นทะเบียนและระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อการกำกับติดตาม และตรวจสอบให้เป็นไปตามกฎหมาย และเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งเสริมให้มีการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ ที่ถูกต้องและเหมาะสม

- การจัดทำและเผยแพร่ความรู้และข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่ถูกต้องและเหมาะสมให้แก่ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพระราชบัญญัติฯ และการปฏิบัติในแต่ละภาคส่วนเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

- การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฯ

- การจัดทำอนุบัญญัติออกตามในพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์ฯ

ความก้าวหน้า (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้ง กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ

 สัจจาพร เขยกิจวงษ์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ

 ส่วนของเสียอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ โดยสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้ดำเนินการจัดทำ (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ มาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2552 เพื่อแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อที่ยังคงพบการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมเกิดขึ้นตามบ่อดินเก่า เหมืองร้าง หรือพื้นที่สาธารณะ ในพื้นที่จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงและภาคกลาง ได้แก่ ระยอง ฉะเชิงเทรา สระบุรี ชลบุรี สมุทรปราการ ราชบุรี ปราจีนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมและมีโรงงานอุตสาหกรรมที่เป็นแหล่งกำเนิดอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งได้มีการดำเนินงานที่ผ่านมา ดังนี้

1. เสนอมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2552 เพื่อใช้เป็นกรอบการปฏิบัติให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างเด็ดขาดและมีประสิทธิภาพ และคณะรัฐมนตรี มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2552 กับมาตรการข้างต้น และมอบหมายให้กระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว

2. กรมควบคุมมลพิษ ได้ติดตามผลการดำเนินการของหน่วยงานต่างๆ ตามมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ระหว่างปี พ.ศ. 2552 – 2555 และได้้นำประเด็นดังกล่าวเสนอ กก.วล. เพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556

3. จัดทำ (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งฯ ในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว นำเสนอคณะทำงานเพื่อความร่วมมือด้านการจัดการกากอุตสาหกรรมภายใต้คณะอนุกรรมการประสานการจัดการสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2558 มีมติ 1) มอบหมายให้ กรมควบคุมมลพิษ ปรับแก้ไข (ร่าง) มาตรการฯ ตามความเห็นของที่ประชุมฯ และปรับแก้ไขเนื้อหาให้สอดคล้องกับแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2558 - 2562 ของกระทรวงอุตสาหกรรม

4. สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้จัดทำ (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ (พ.ศ. 2558 – 2564) โดยได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับแผนการจัดการกากอุตสาหกรรม ปี พ.ศ. 2558 – 2562 เสนอ

คณะกรรมการบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ รวม 3 ครั้ง โดยได้ปรับปรุงแก้ไข (ร่าง) มาตรการฯ ดังกล่าวตามความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ

ในปี พ.ศ. 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อ (ร่าง) มาตรการฯ ดังกล่าว เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2559 เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ (ร่าง) มาตรการฯ และสามารถนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้ 1) ด้านกฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ควรเพิ่มบทลงโทษและอายุความของคดี 2) ปรับปรุงฐานข้อมูลด้านการจัดการของเสียอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อให้ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน และเข้าถึงได้ 3) เสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อ 4) ขยายความชัดเจนของ Mass balance 5) จัดทำระบบ Audit ให้ครอบคลุมถึงผู้บำบัด/กำจัด 6) กำหนดกรอบเวลาในการดำเนินงานตามมาตรการระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว 7) เข้มงวดในการออกใบอนุญาต และการต่อใบอนุญาต 8) กำหนดแนวทาง/วิธีการในการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการฯ

2. ในคราวการประชุม เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 คณะกรรมการบริหารจัดการของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ มีมติเห็นชอบต่อ (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2558 – 2564 (ฉบับปรับปรุงแก้ไข) และให้ปรับปรุงข้อมูลสถานการณ์การจัดการกากอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อ ใน (ร่าง) มาตรการฯ ให้ถูกต้องและเป็นปัจจุบันก่อนเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเพื่อพิจารณาต่อไป

ทั้งนี้ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้มีการดำเนินงานตามความเห็นของที่ประชุมคณะกรรมการฯ ในคราวการประชุม เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2559 ดังนี้

2.1 จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ_“เทคนิคการบ่งชี้อันตรายจากกากของเสียอันตรายอุตสาหกรรม” ระหว่างวันที่ 24 – 25 มีนาคม 2559 ณ นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง

2.2 ปรับช่วงเวลาใน (ร่าง) มาตรการฯ จาก พ.ศ. 2558 - 2564 เป็น พ.ศ. 2560 - 2564 เนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ได้ผ่านไปแล้ว

3. นำเสนอวาระ (ร่าง) มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งและบริหารจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. 2560 – 2564 เพื่อพิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2559 ทั้งนี้ ที่ประชุมฯ เห็นชอบต่อมาตรการดังกล่าวแล้ว

มาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหา การลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่เสี่ยง

 สุนทร อุปมาณ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

 ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

จากการรวบรวมข้อมูลสถิติการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในระหว่างปี พ.ศ. 2553 – 2558 พบว่ามีจำนวนรวมทั้งสิ้น 63 ครั้ง ปี พ.ศ. 2554 มีสถิติสูงสุด จำนวน 19 ครั้ง ปี พ.ศ. 2555 ลดลงจำนวน 12 ครั้ง และมีแนวโน้มลดลงตามลำดับ โดยปี พ.ศ. 2558 เหลือจำนวน 4 ครั้ง โดยพื้นที่ที่พบว่ามี การลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออกและภาคกลาง ได้แก่ จังหวัดระยอง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดสระบุรี จังหวัดชลบุรี จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดราชบุรี และจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม และโรงงานอุตสาหกรรม โดยจังหวัดระยองมีสถิติการลักลอบทิ้ง สูงที่สุด จำนวน 9 ครั้ง รองลงมา คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี จำนวน 7 ครั้งเท่ากัน-ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นการลักลอบทิ้งกากของเสียจำพวกสารเคมี การของเสียรวมจากโรงงานอุตสาหกรรม และน้ำเสีย

กรมควบคุมมลพิษได้ทำการทบทวนข้อมูลและจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่เสี่ยงต่อการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม ในกลุ่มพื้นที่ 25 จังหวัด ซึ่งเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม และมีสถานประกอบการที่เป็นแหล่งกำเนิดกากของเสียอุตสาหกรรมตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกที่เป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานอุตสาหกรรมเกี่ยวกับปิโตรเคมีและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง และมีสถิติการลักลอบทิ้งกากของเสียอันตรายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ กรมควบคุมมลพิษ ได้เริ่มดำเนินการสำรวจและจัดทำฐานข้อมูลในพื้นที่เร่งด่วน จำนวน 4 พื้นที่ คือ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระบุรี

กรมควบคุมมลพิษได้ทำการสำรวจข้อมูลการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่เสี่ยง จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2556 – 2558 ตามลำดับ โดยการสำรวจบ่อดินเก่าและเหมืองร้าง รวมไปถึงโรงงานประเภท 105 และ 106 เพื่อจัดทำแผนที่บ่อดินเก่าและเหมืองร้าง และตรวจทานข้อมูลกับภาพถ่ายดาวเทียมและข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศทางภูมิศาสตร์เพื่อใช้ในการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่เสี่ยง ทำการตรวจสอบและประเมินสถานการณ์การลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรม จัดทำข้อเสนอแนะและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่เสี่ยง

กรมควบคุมมลพิษ ได้สรุปรวมมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการลักลอบทิ้งกากของเสียอุตสาหกรรมในพื้นที่เสี่ยง 4 จังหวัด (จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดระยอง จังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดสระบุรี) เสนอคณะอนุกรรมการบริหารจัดการกากของเสียอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและมูลฝอยติดเชื้อ เห็นชอบ เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2559 เพื่อเสนอเรื่องดังกล่าวเข้าที่ประชุมคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติในคราวต่อไป เพื่อผลักดันให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการตามแผนงานและแนวทางดังกล่าว รวมถึงแนวทางในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้มงวดมากยิ่งขึ้น

เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืด

 ศศิวิมล แนวทอง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
 ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู

การติดตามตรวจสอบคุณภาพแหล่งน้ำในพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับแหล่งอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน และแหล่งธรรมชาติในช่วงที่ผ่านมา พบว่าตะกอนดินมีบทบาทสำคัญต่อคุณภาพแหล่งน้ำ เนื่องจากตะกอนดินสามารถเป็นแหล่งสะสมสารอันตรายจากแหล่งอุตสาหกรรม แหล่งชุมชน และที่ชะจากแหล่งธรรมชาติ (โลหะหนัก เป็นต้น) นอกจากนี้ตะกอนดินยังเป็นแหล่งมลพิษที่สามารถปลดปล่อยสารอันตรายที่จับตัวกับตะกอนดินออกสู่อากาศ ผลกระทบจากการปนเปื้อนสารอันตรายในตะกอนดินพบได้ตั้งแต่การเกิดผลกระทบโดยตรงต่อสัตว์ที่อาศัยอยู่ในหรืออยู่บนตะกอนดิน (สัตว์หน้าดิน) ผ่านทางน้ำตะกอนดินและการกลืนกินตะกอนดินปนเปื้อนเข้าไป ไปจนถึงการเกิดผลกระทบต่อสัตว์น้ำผู้ล่า (ผู้บริโภคลำดับถัดไป) รวมถึงมนุษย์ที่บริโภคสัตว์น้ำจากการถ่ายทอดสารอันตรายผ่านทางโซ่อาหารได้ กรมควบคุมมลพิษ จึงได้จัดทำเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดขึ้น โดยจัดรับฟังความคิดเห็นจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ เดือนมีนาคม และเดือนพฤศจิกายน 2559 ซึ่งเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดกำหนดเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่ เกณฑ์ฯ เพื่อป้องกันคุ้มครองสัตว์หน้าดิน และเกณฑ์ฯ เพื่อป้องกันสุขภาพมนุษย์ผ่านทางโซ่อาหาร ทั้งนี้ เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืด ได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นภายในและภายนอกกรมควบคุมมลพิษ พร้อมทั้ง คณะกรรมการควบคุมมลพิษเรียบร้อยแล้ว

เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อป้องกันสัตว์หน้าดิน กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันสัตว์หน้าดินที่อาศัยตะกอนดินเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยและเป็นแหล่งอาหารของหน่วยงานหรือประเทศต่างๆ ด้วยวิธีที่ใช้ข้อมูลทางภาคทฤษฎีและภาคสนาม พบว่าข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการจัดทำเกณฑ์คุณภาพตะกอนดิน ได้แก่ ข้อมูลที่จับคู่ระหว่างความเข้มข้นสารอันตรายในตะกอนดิน - ผลกระทบต่อสัตว์หน้าดิน (chemistry data-biological response) โดยส่วนมากเป็นข้อมูลที่พบว่าเกิดผลกระทบ (Effect based) และมีบางวิธีที่ใช้ข้อมูลที่ไม่พบว่าเกิดผลกระทบ (No-Effect based) ร่วมด้วย แล้วจึงกำหนดเกณฑ์คุณภาพตะกอนดิน จากฐานข้อมูลนั้นด้วยวิธีทางสถิติหรือการคำนวณรูปแบบต่างๆ

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยยังไม่สามารถจัดทำเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินด้วยวิธีการดังกล่าวได้เนื่องจากขาดฐานข้อมูลที่จำเป็นข้างต้น และจากการรวบรวมข้อมูลการศึกษาวิจัยด้านตะกอนดินในประเทศไทยเบื้องต้นจะเห็นได้ว่า มีการตรวจวัดความเข้มข้นสารอันตรายในตะกอนดินเป็นส่วนมาก โดยยังไม่มีการศึกษาด้านผลกระทบต่อสัตว์หน้าดินในตะกอนดินที่ความเข้มข้นสารอันตรายระดับต่างๆ อีกทั้ง

การศึกษาส่วนมากยังเป็นการศึกษาในแหล่งน้ำทะเลและปากแม่น้ำซึ่งอาจมีปัจจัยร่วมในการเกิดความเป็นพิษต่อสัตว์หน้าดินแตกต่างกับแหล่งน้ำจืด เช่น ความเค็ม เป็นต้น จึงอาจไม่เหมาะสมในการนำมารวมเป็นฐานข้อมูลเพื่อการจัดทำมาตรฐานคุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดได้ จึงเลือกใช้วิธี Consensus-Based สำหรับเป็นเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อคุ้มครองสัตว์หน้าดินของประเทศไทย แม้ว่าค่าดังกล่าวไม่ได้พัฒนามาจากข้อมูลสารอันตรายในตะกอนดินจากประเทศไทยหรือภูมิภาคเอเชีย หากข้อมูลที่น่าไปพัฒนามาตรฐานดังกล่าวอยู่ในช่วงค่าความเข้มข้นที่พบในประเทศไทย และกลุ่มข้อมูลที่ทำนายความน่าจะเป็นในการเกิดผลกระทบมาจากบริเวณแถบเขตร้อนของทวีปอเมริกาเหนือที่มีความคล้ายคลึงกับประเทศไทย ทั้งนี้ ฮองกง ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ได้ใช้แนวคิดดังกล่าวในการนำค่ามาตรฐานที่มีการพัฒนาขึ้นจากทวีปอเมริกาเหนือไปปรับใช้เป็นค่ามาตรฐาน SQGs เช่นกัน เนื่องจากมีข้อมูลสารอันตรายในตะกอนดิน -ผลกระทบที่พบต่อสัตว์หน้าดินไม่เพียงพอ

สำหรับโลหะหนักที่พบในธรรมชาติและมีข้อมูลการตรวจวัดความเข้มข้นในตะกอนดิน ได้นำวิธี Sediment Background Approach มาใช้ ซึ่งเป็นการใช้ค่าความเข้มข้นของสารอันตรายตามธรรมชาติในพื้นที่ที่พิจารณาว่าไม่มีการปนเปื้อนจากกิจกรรมของมนุษย์เป็นเกณฑ์คุณภาพตะกอนดิน โดยเลือกค่าอ้างอิงจากค่าที่พบในพื้นที่ดังกล่าวในอดีต หรืออาจเลือกจากชั้นตะกอนดินชั้นล่างที่ยังไม่มีการปนเปื้อนสารอันตรายจากกิจกรรมของมนุษย์ ข้อมูลที่ต้องการสำหรับวิธีนี้มีเพียงข้อมูลจากการตรวจวัดความเข้มข้นสารอันตรายในตะกอนดิน และไม่ต้องการข้อมูลผลการทดสอบความเป็นพิษจากสารอันตรายในตะกอนดิน รวมทั้งข้อมูลปัจจัยที่อาจมีผลต่อรูปของสารอันตรายที่สิ่งมีชีวิตสามารถดูดซึมเข้าร่างกายได้ ปัจจุบันประเทศไทยมีข้อมูลการตรวจวิเคราะห์สารอันตรายในตะกอนดินบริเวณแหล่งน้ำจืดเพียงพอสำหรับการกำหนดเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อคุ้มครองสัตว์หน้าดินในเบื้องต้นได้ โดยเลือกใช้เฉพาะโลหะหนักที่พบในความเข้มข้นที่ต่ำกว่าเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินที่ปลอดภัยต่อสัตว์หน้าดินเมื่อเทียบกับเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานอื่นๆ สำหรับโลหะหนักที่พบในความเข้มข้นสูงกว่าเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินที่ปลอดภัยต่อสัตว์หน้าดินที่กำหนดขึ้นโดยหน่วยงานอื่นๆ ได้ตั้งเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินที่มาจากวิธี Consensus-Based มาเป็นเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อคุ้มครองสัตว์หน้าดินของประเทศไทยแทน

เกณฑ์คุณภาพตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดเพื่อคุ้มครองมนุษย์ผ่านห่วงโซ่อาหาร ได้เลือกใช้วิธี Risk Assessment Approach (RAA) หรือกระบวนการประเมินความเสี่ยงต่อสุขภาพมนุษย์จากการบริโภคสัตว์น้ำในบริเวณที่มีการปนเปื้อนตะกอนดินเป็นระยะเวลายาวนาน โดยเป็นวิธีคิดเดียวกับวิธีการกำหนดค่ามาตรฐานคุณภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อคุ้มครองสุขภาพมนุษย์อื่นๆ เช่น มาตรฐานคุณภาพอากาศ มาตรฐานคุณภาพดิน เป็นต้น วิธีนี้ใช้ได้กับสารอันตรายที่มีค่าปัจจัยการสะสมและถ่ายทอดสารอันตรายจากตะกอนดินสู่สัตว์น้ำ (Biota-Sediment Accumulation Factor: BSAF) เท่านั้น และการกำหนดเกณฑ์คุณภาพ

ตะกอนดินเพื่อปกป้องคุ้มครองมนุษย์ผ่านห่วงโซ่อาหารด้วยวิธี RAA นี้ ได้ใช้ข้อมูลเฉพาะของประเทศไทยในการคำนวณ ได้แก่ น้ำหนักตัวเฉลี่ยของคนไทย ปริมาณไขมันเฉลี่ยในปลาน้ำจืด และอัตราการบริโภคปลาน้ำจืด เป็นต้น โดยแบ่งเป็นการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพมนุษย์เป็นแบบก่อนมะเร็งและแบบไม่ก่อนมะเร็ง สำหรับสารก่อมะเร็งที่มีผลกระทบต่อสุขภาพแบบไม่ก่อนมะเร็งด้วย ได้เลือกเกณฑ์คุณภาพตะกอนดินฯ ที่ให้ค่าการปกป้องมนุษย์ผ่านห่วงโซ่อาหารสูงสุด

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสม สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย

 ทวีชัย เจียรนัยขจร นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

หลังจากที่การจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ ได้ถูกยกระดับขึ้นมาเป็น “วาระแห่งชาติ” ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา และคณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบและกำหนดให้มี “แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ” เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 ได้พบว่าหลายหน่วยงานมีการบูรณาการร่วมกันในระดับกระทรวงเพื่อขับเคลื่อนให้เกิดการจัดการและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ทั้งในเรื่องของการคัดแยกขยะ ณ ต้นทาง การเก็บขนขยะมูลฝอยแบบแยกประเภท การกำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องตามหลักวิชาการ และการส่งเสริมรูปแบบการกำจัดโดยการแปรรูปเป็นพลังงาน ซึ่งที่ผ่านมาพบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งต่างมีความตื่นตัวที่จะดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยแบบผสมผสาน อย่างไรก็ตาม หลายแห่งล้วนมักมีความต้องการระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่มีเทคโนโลยีสูงและซับซ้อน โดยที่อาจไม่ได้คำนึงถึงความคุ้มค่า การดำเนินงานและบำรุงรักษาที่จะตามมาหลังจากการก่อสร้าง และศักยภาพขององค์กรในการดำเนินงาน และสาเหตุนี้ ทำให้เกิดปัญหาการเดินระบบจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เต็มประสิทธิภาพตามที่ได้มีการออกแบบไว้ตั้งแต่แรก และอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ส่งผลให้เกิดการต่อต้านสถานที่จัดการขยะมูลฝอยดังที่ได้ปรากฏในข่าวหลายสื่อตามมา

กรมควบคุมมลพิษ จึงได้มีการกำหนดแนวทางการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยเบื้องต้น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถที่จะใช้เป็นแนวทางเพื่อคัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการจัดการขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยคำนึงถึงเรื่องของต้นทุนที่มีอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นรายวัน ปริมาณขยะมูลฝอยที่สะสมในสถานที่กำจัด จำนวนประชากร นักท่องเที่ยว จำนวนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ขนาดและประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รายได้-รายจ่ายของหน่วยงาน ศักยภาพในการบริหารจัดการองค์กร ขนาดที่ดินที่ใช้เป็นสถานที่จัดการขยะมูลฝอย จำนวนรถบรรทุกขยะมูลฝอยที่มีอยู่ การดำเนินการของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย ณ ต้นทาง มุมมองหรือทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินงานกำจัดขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ซึ่งใช้ในการสนับสนุนการตัดสินใจที่จะพิจารณาเลือกเทคโนโลยีในการกำจัดขยะมูลฝอย

แนวทางการพิจารณาคัดเลือกรูปแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย จะเป็นประโยชน์ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจในเบื้องต้นเพื่อพิจารณาแนวทางในการพิจารณารูปแบบที่เหมาะสมกับการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเองโดยคำนึงถึงต้นทุนและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่มีอยู่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อไป

ข้อเสนออัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมซึ่งเอกชน จะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

 ทวีชัย เจียรนัยขจร นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ

 ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

หนึ่งในหน้าที่หลักขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมาย คือ การเก็บขน และกำจัดขยะมูลฝอย ตามที่พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 ได้กำหนดไว้ และได้ให้อำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถมอบหมายให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการแทนได้ อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ยังไม่มีการกำหนดข้อเสนออัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมซึ่งเอกชนจะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ดังนั้น กรมควบคุมมลพิษ จึงได้ดำเนินการจัดทำหลักเกณฑ์การคำนวณและข้อเสนออัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมซึ่งเอกชนจะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้อ้างอิงทางวิชาการในการกำหนดอัตราค่าบริการจัดการที่สะท้อนกับรูปแบบเทคโนโลยีผสมผสานในการกำจัดขยะ และเพื่อเปรียบเทียบอัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ซึ่งเอกชนจะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในแต่ละเทคโนโลยีทางเลือก พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนออัตราค่าบริการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ซึ่งเอกชนจะเรียกเก็บจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์ จะใช้หลักการสมดุลมวลสารจากองค์ประกอบขยะมูลฝอยและพิจารณาถึงระยะเวลาในการออกแบบกำหนดไว้ที่ 15 ปี ค่าเสื่อมราคาของระบบ และมูลค่าในการซ่อมบำรุงครั้งใหญ่ และกำหนดค่าอัตราผลตอบแทนคิดลด (Internal Rate of Return : IRR) เท่ากับร้อยละ 12 เพื่อที่จะวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและข้อเสนอของอัตราค่าธรรมเนียม (บาทต่อตัน) จากการวิเคราะห์โครงการ

ผลการวิเคราะห์ในเบื้องต้นพบว่าการฝังกลบขยะมูลฝอยมีข้อเสนออัตราค่าธรรมเนียมต่ำที่สุด ส่วนเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปขยะมูลฝอยให้เป็นพลังงาน จะมีข้อเสนออัตราค่าธรรมเนียมสูงที่สุด อย่างไรก็ตาม กรมควบคุมมลพิษอยู่ระหว่างการทำงานเพื่อรับฟังความคิดเห็นสาธารณะต่อข้อเสนอและปรับปรุงให้มีความเหมาะสมกับการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นข้อมูลด้านวิชาการสำหรับอ้างอิงได้ต่อไป

ส่วนที่ 6

การพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย

- กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน (KM) สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปี 2559
- แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 - 2564)
- แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 - 2564)
- คู่มือ หลีเป๊ะ การจัดการขยะอย่างยั่งยืน
- รายงานสถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558
- รายงานสถานการณ์ของเสียอันตรายชุมชน ปี พ.ศ. 2559
- รายงานประจำปี 2558 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
- วารสารข่าวสารอันตรายและของเสีย ฉบับที่ 1/2559 2/2559 และ 3/2559
- แผ่นพับ เรื่อง การคัดแยกขยะ
- แผ่นพับ เรื่อง ขยะจะหมดไปด้วยการร่วมมือใจของทุกคน
- แผ่นพับอนุสัญญานิมามาตะว่าด้วยปรอท

กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน (KM) สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ประจำปี 2559

✍ สุรินทร์ อารีย์ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ

📄 ส่วนแผนงาน

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน (KM) เป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ภายในหน่วยงาน ให้สามารถพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ และสนับสนุนวัฒนธรรมการถ่ายทอดจากผู้มีประสบการณ์เฉพาะเรื่อง และ (2) เพื่อสร้างช่องทางในการแลกเปลี่ยนความรู้แบบไม่เป็นทางการให้เจ้าหน้าที่ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย ได้มีโอกาสซักถามประเด็นที่สนใจจากผู้มีประสบการณ์เฉพาะเรื่อง ได้โดยตรง โดยในงบประมาณ พ.ศ. 2559 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตรายจัดกิจกรรม KM ขึ้น 6 ครั้ง คือ

KM ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2558 มีการถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงาน เรื่อง คัดแยกขยะก่อนทิ้ง เพื่อช่วยลดปัญหาขยะและโลกร้อน โดยนายบัญชาการ วินัยพานิช นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย เป็นวิทยากร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 62 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 58 คน และผู้ที่สนใจ จำนวน 4 คน

KM ครั้งที่ 2 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2558 มีการถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงาน เรื่อง เกิดอะไรขึ้นที่เหมืองแร่ทองคำ โดย นายสุเมธา วิเชียรเพชร ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย เป็นวิทยากร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 62 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 47 คน และผู้ที่สนใจ จำนวน 15 คน

KM ครั้งที่ 3 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2558 มีการถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงาน เรื่อง กฎหมายการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ โดยนางสาวกนกวรรณ โกมลวีระเกตุ นักวิชาการสิ่งแวดล้อมปฏิบัติการ ส่วนของเสียอันตราย เป็นวิทยากร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 61 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 57 คน และผู้ที่สนใจ จำนวน 4 คน

KM ครั้งที่ 4 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 7 มกราคม 2559 มีการถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงาน เรื่อง การประเมินผลตัวชี้วัด โดยนางสาวลัดดา จุลแสง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมควบคุมมลพิษ เป็นวิทยากร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 66 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 62 คน และผู้ที่สนใจ จำนวน 4 คน

KM ครั้งที่ 5 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2559 มีการถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงาน เรื่อง แนวทางการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงานรายบุคคล โดยนางอารีย์ บุญไพศาลดิลก นักทรัพยากรบุคคล

ชำนาญการพิเศษ ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ เป็นวิทยากร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 73 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 65 คน และผู้สนใจ จำนวน 8 คน

KM ครั้งที่ 6 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2559 มีการถ่ายทอดประสบการณ์การดำเนินงาน เรื่อง ความรู้เกี่ยวกับวินัยข้าราชการพลเรือน โดยนางอารีย์ บุญไพศาลติก นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการพิเศษ ฝ่ายการเจ้าหน้าที่ เป็นวิทยากร มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งหมด 68 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย จำนวน 63 คน และผู้สนใจ จำนวน 5 คน

เอกสารองค์ความรู้ด้านกากของเสียและสารอันตราย

แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ.2559–2564)

ส่วนแผนงาน

สาระสำคัญ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดพิมพ์แผนแม่บทการบริหารจัดการ ขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. 2559 – 2564) ที่คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559 ซึ่งแผนแม่บทฯ ดังกล่าว มีกรอบแนวคิดหลักคือ มุ่งเน้นการลดการเกิดขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การนำของเสียกลับมาใช้ซ้ำและใช้ประโยชน์ใหม่ตามหลักการ 3Rs การกำจัดขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ”

ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559 -2560)

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สาระสำคัญ สถานการณ์ขยะในประเทศไทย มาตรการเพื่อไปสู่ความสำเร็จ ประกอบด้วย 5 กลยุทธ์ ดังนี้ กลยุทธ์การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์การจัดการขยะอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์การจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างมีประสิทธิภาพ กลยุทธ์การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ และกลยุทธ์การสนับสนุนการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

คู่มือ หลีเป๊ะ การจัดการขยะอย่างยั่งยืน

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

สาระสำคัญ

สถานการณ์การจัดการขยะในพื้นที่เกาะหลีเป๊ะ สภาพปัญหาในการจัดการขยะเกาะหลีเป๊ะ และแนวทางการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการปัญหาขยะในพื้นที่ที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นตามจำนวนนักท่องเที่ยวและการเพิ่มขึ้นของสถานประกอบการ

สถานการณ์ขยะมูลฝอยของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2558

ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

สาระสำคัญ

สถานการณ์ขยะมูลฝอยปี 2558 สถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ประสบปัญหาไม่สามารถก่อสร้างหรือเปิดดำเนินการได้ จังหวัดที่มีวิกฤตปัญหาด้านขยะมูลฝอยตกค้างสะสม และจังหวัดที่มีวิกฤตปัญหาด้านการจัดการขยะมูลฝอย

รายงานสถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชน ปี พ.ศ. 2559

ส่วนของเสียอันตราย

สาระสำคัญ ข้อมูลสถานการณ์ของเสียอันตรายจากชุมชน ผลการดำเนินงานด้านการจัดการของเสียอันตราย ปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไขปัญหา เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนและดำเนินงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษของประเทศ

รายงานประจำปี 2558 สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

ส่วนแผนงาน

สาระสำคัญ ข้อมูลการบริหารจัดการภายในสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย การบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย การดำเนินงานด้านอนุสัญญาและความร่วมมือระหว่างประเทศด้านกากของเสียและสารอันตราย การประชุมนานาชาติด้านการบริหารจัดการกากของเสียและสารอันตราย การจัดทำมาตรฐาน มาตรการ และเกณฑ์การปฏิบัติด้านกากของเสียและสารอันตราย และการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตรายที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

วารสารข่าวสารอันตรายและของเสีย ฉบับที่ 1/2559, 2/2559 และ 3/2559

ส่วนสารอันตราย
สาระสำคัญ เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้น
เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการจัดการกากของเสียและสาร
อันตรายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและ
เอกชน สถาบันการศึกษา ตลอดจนประชาชน
ผู้สนใจทั่วไป

แผ่นพับ การคัดแยกขยะ

การคัดแยกขยะ คัดแยกขยะวันนี้... เพื่อสิ่งแวดล้อมในวันหน้า www.pcd.go.th

ขยะรีไซเคิล	ขยะย่อยสลาย	ขยะอันตราย	ขยะทั่วไป
กระดาษ, วัสดุพลาสติก, แก้ว, โลหะ, กระจก, วัสดุอิเล็กทรอนิกส์	เศษอาหาร, เศษผลไม้, เศษผัก, เศษพืช, เศษหญ้า, เศษไม้, เศษกระดาษ	สารเคมี, ยา, วัสดุไวไฟ, วัสดุระเบิด, วัสดุพิษ, วัสดุกัดกร่อน, วัสดุติดไฟง่าย	พลาสติก, วัสดุโฟม, วัสดุสังเคราะห์, เศษผ้า, เศษกระดาษ, เศษแก้ว, เศษโลหะ
รีไซเคิล	หมักปุ๋ย	กำจัดอย่างปลอดภัย	ฝังกลบ

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (แบ่งเป็น 4 ประเภท)

ขยะรีไซเคิล	ขยะย่อยสลาย	ขยะอันตราย	ขยะทั่วไป
กระดาษ, วัสดุพลาสติก, แก้ว, โลหะ, กระจก, วัสดุอิเล็กทรอนิกส์	เศษอาหาร, เศษผลไม้, เศษผัก, เศษพืช, เศษหญ้า, เศษไม้, เศษกระดาษ	สารเคมี, ยา, วัสดุไวไฟ, วัสดุระเบิด, วัสดุพิษ, วัสดุกัดกร่อน, วัสดุติดไฟง่าย	พลาสติก, วัสดุโฟม, วัสดุสังเคราะห์, เศษผ้า, เศษกระดาษ, เศษแก้ว, เศษโลหะ

ปฏิทินการเก็บขยะมูลฝอย

หมายเหตุ : ไม่เรียงหน้า ในวันที่เก็บขยะมูลฝอย

หน่วยงานรับผิดชอบ: ชุมชน, โรงเรียน, วัด, ศาลา, อบต., อ.ร., ส.ร., อบจ., กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

สาระสำคัญ ขยะเป็นมลพิษที่

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันจัดการโดยการลด คัดแยกและนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด ประกอบด้วยแนวทางเกี่ยวกับการลดปริมาณขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด การคัดแยกมูลฝอยเพื่อให้ขายได้ในราคาดี การใช้ประโยชน์ขยะในระดับครัวเรือน และชุมชน รวมทั้งตัวอย่างกิจกรรมลด คัดแยกและใช้ประโยชน์ขยะ ซึ่งครัวเรือน และชุมชนสามารถดำเนินการได้ในท้องถิ่นของตนเอง

แผ่นพับ ขยะจะหมดไปด้วยการร่วมมือใจของทุกคน

ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย

สาระสำคัญ ขยะเป็นมลพิษที่

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม ที่ทุกคนต้องร่วมมือร่วมใจกันจัดการโดยการลด คัดแยกและนำขยะกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด การจัดการอย่างถูกหลักวิชาการ รวมทั้งการปฏิบัติตัวเมื่อเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อลดปัญหาขยะต่อสิ่งแวดล้อม

แผ่นพับ อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอท

ส่วนสารอันตราย

สาระสำคัญ แหล่งกำเนิดที่อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยปรอทมีผลใช้บังคับ ประกอบด้วย

แหล่งอุตสาหกรรมและการค้าปรอท ผลิตภัณฑ์ที่เติมปรอท กระบวนการผลิตที่มีการใช้ปรอทหรือสารประกอบปรอท การทำเหมืองแร่ทองคำพื้นบ้าน และขนาดเล็ก การปลดปล่อยปรอทสู่อากาศ การปล่อยปรอทสู่น้ำและดิน การกักเก็บชั่วคราวของปรอทอย่างเป็นทางการต่อสิ่งแวดล้อมที่ไม่ใช่ของเสียปรอท ของเสียปรอท และพื้นที่ปนเปื้อน

สามารถดาวน์โหลด เอกสารองค์ความรู้ด้านการจัดการกากของเสียและสารอันตราย
ได้ที่เว็บไซต์ www.pcd.go.th หรือ

สามารถติดต่อขอรับได้ที่ สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

โทรศัพท์ 0-2298-2399 โทรสาร 0-2298-5393 หรือ

1. ส่วนแผนงาน โทรศัพท์ 0-2298-2406
2. ส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โทรศัพท์ 0-2298-2488
3. ส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย โทรศัพท์ 0-2298-2499
4. ส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู โทรศัพท์ 0-2298-2387
5. ส่วนของเสียอันตราย โทรศัพท์ 0-2298-2418
6. ส่วนสารอันตราย โทรศัพท์ 0-2298-2428
7. ฝ่ายบริหารทั่วไป โทรศัพท์ 0-2298-2399

ที่ปรึกษาและคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี 2559

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ

ที่ปรึกษา

1. นายสุเมธา	วิเชียรเพชร	ผู้อำนวยการสำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย
2. นายอนุคุณ	สุธาพันธ์	ผู้อำนวยการส่วนปฏิบัติการฉุกเฉินและฟื้นฟู
3. นางสาวพรพิมล	เจริญสง	ผู้อำนวยการส่วนของเสียอันตราย
4. นางสาวนภวิศ	บัวสรวง	ผู้อำนวยการส่วนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
5. นางสาวธีราพร	วิริวุฒิก	ผู้อำนวยการส่วนสารอันตราย
6. นางสาววานิช	สาวาโย	ผู้อำนวยการส่วนลดและใช้ประโยชน์ของเสีย
7. นางสุรฐา	กวัททธิญ	หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป

คณะทำงาน

1. นางสุนีย์	ตีะปินตา	ผู้อำนวยการส่วนแผนงาน/ประธานคณะทำงาน
2. นายอร่าม	พันธุ์วรรณ	คณะทำงาน
3. นางสาวศศิวิมล	แนวทอง	คณะทำงาน
4. นางสุนันทา	พลทวงษ์	คณะทำงาน
5. นายสุพจิต	สุขกันตะ	คณะทำงาน
6. นางสาวนราภรณ์	คนมัน	คณะทำงาน
7. นางสาวกรณิกา	อนันต์สุทธิรักษ์	คณะทำงาน
8. นายชูเกียรติ	จันทโรจน์	คณะทำงานและเลขานุการ
9. นางสาวพัชรพี	สังข์ทอง	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

เป็นองค์กรที่สังคมเชื่อมั่นในการจัดการมลพิษ
เพื่อปกป้องคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สำนักจัดการกากของเสียและสารอันตราย

กรมควบคุมมลพิษ

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

92 ซอยพหลโยธิน 7 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 0-2298-2402-8 โทรสาร 0-2298-5393 www.pcd.go.th